BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

LAO ĐỘNG-KĨ THUẬT

4

NGUYỄN THỊ THU CÚC
ĐỖ THỊ VÂN
TRẦN THỊ THU
NGUYỄN HUỲNH LIỄU

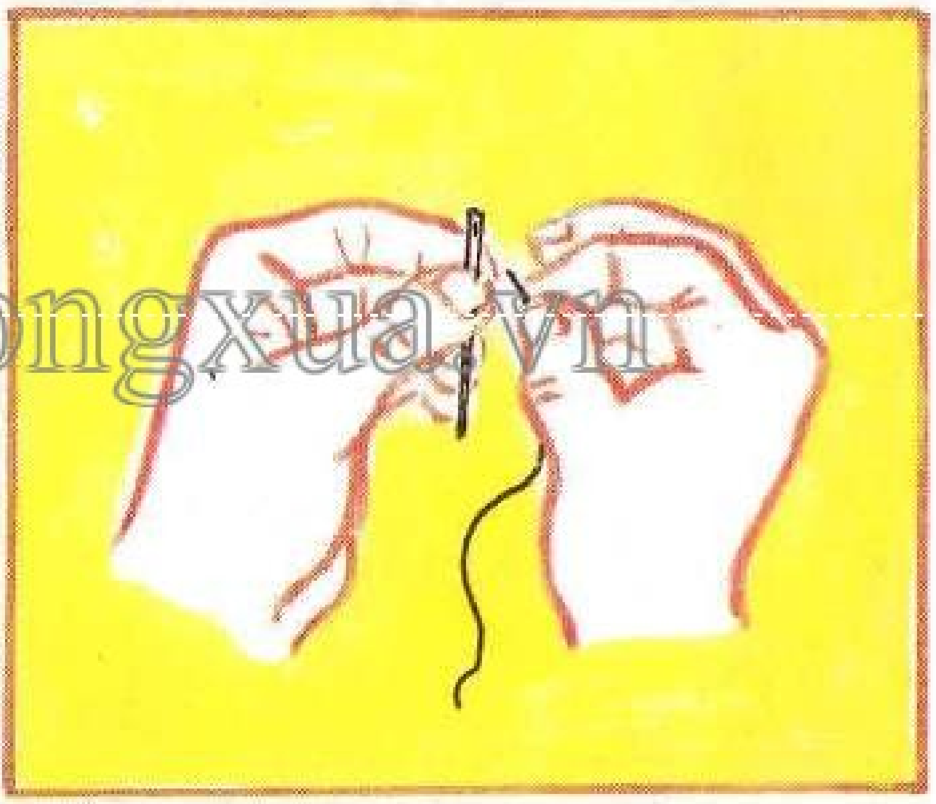

thuongmaitruongxua.vn

thuongmaitı

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

NGUYỄN THỊ THU CÚC – ĐỖ THỊ VÂN
TRẦN THỊ THU – NGUYỄN HUỲNH LIỄU

LAO ĐỘNG-KĨ THUẬT 4

ruongxua.vn

(In lần thứ ba)

TỦ SÁCH GIA ĐÌNH
MAN THIỆN

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC – 1995

Biên soạn :
NGUYỄN THỊ THU CÚC – ĐỖ THỊ VÂN
TRẦN THỊ THU – NGUYỄN HUỲNH LIỄU
Biên tập :
NGUYỄN VIẾT QUÝ – TRẦN MẠNH DŨNG
Biên tập kĩ thuật :
TRẦN THU NGA

Phần *"Lắp ghép mô hình kĩ thuật"*
được sự giúp đỡ của ông Frank Rosema

Lao động kĩ thuật 4/Nguyễn Thị Thu Cúc, Đỗ Thị Vân, Trần Thị Thu, Nguyễn Huỳnh Liễu. - In lần thứ 3 - H. : Giáo dục, 1995. - 80 tr ; 20,5cm
Mã số : 1H 407t5

6(075)

Phần một

THỦ CÔNG

CHƯƠNG I

CẮT, MAY, THÊU

Bài 1

VẢI SỢI BÔNG – NGUỒN GỐC, TÍNH CHẤT, SỬ DỤNG DỤNG CỤ CẮT MAY

VẢI SỢI BÔNG, NGUỒN GỐC, TÍNH CHẤT, SỬ DỤNG

ruongxua.vn

I – NGUỒN GỐC, CẤU TẠO

Vải sợi bông được sản xuất từ quả của cây bông . Người ta thu hoạch bông khi quả đã chín. Bông sau khi thu hoạch được đưa vào nhà máy, giũ sạch hạt, chất bẩn và đánh tơi để kéo thành sợi dệt vải.

II – TÍNH CHẤT

– Vải bông hút nước nhiều và nhanh. Sau khi thấm nước, vải trở nên dày và nặng hơn.

– Vải bông không bị chảy, tuột sợi hay móc sợi.

– Vải bông giữ nhiệt tốt, mặc hợp vệ sinh.

– Nhược điểm của vải bông là dễ bắt bụi, độ bền kém và hay nhầu nát.

III – SỬ DỤNG

Vải bông được dùng chủ yếu để may quần áo, làm khăn tay, khăn tắm, khăn trải bàn, tấm ga trải giường ...

DỤNG CỤ MAY

I – KIM KHÂU

Kim khâu là dụng cụ để nối ghép vải bằng chỉ, sợi hoặc để thêu các hình vẽ trang trí trên sản phẩm.

1. Cấu tạo. Kim khâu được làm bằng thép không gỉ, tất cả các loại kim, dù có độ to, nhỏ khác nhau nhưng chúng đều có hình dạng giống nhau gồm 3 phần : đầu kim (hay mũi kim), thân kim và đuôi kim (trôn kim). Đầu kim nhỏ và nhọn, thân kim thon và nhỏ dần về mũi kim, đuôi kim hơi dẹt và có lỗ để xỏ chỉ.

2. Cách xỏ chỉ vào kim. Cầm kim tay trái và đưa đuôi kim lên ngang tầm mắt để nhìn rõ lỗ kim. Tay phải cầm chỉ để xỏ, trước khi xỏ, chỉ cần được se một đầu cho nhỏ và nhọn để chỉ qua lỗ kim dễ dàng (h.1). Đầu chỉ còn lại vê nút (gút) để khi khâu hay thêu chỉ không bị tuột (h.2).

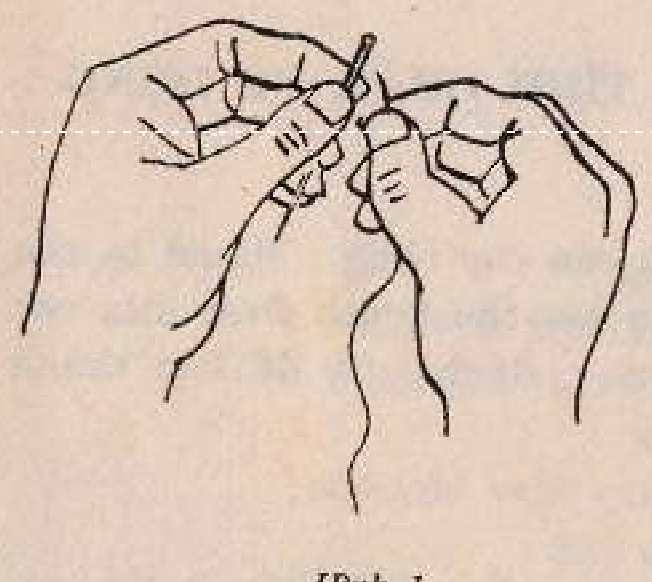

Hình 1

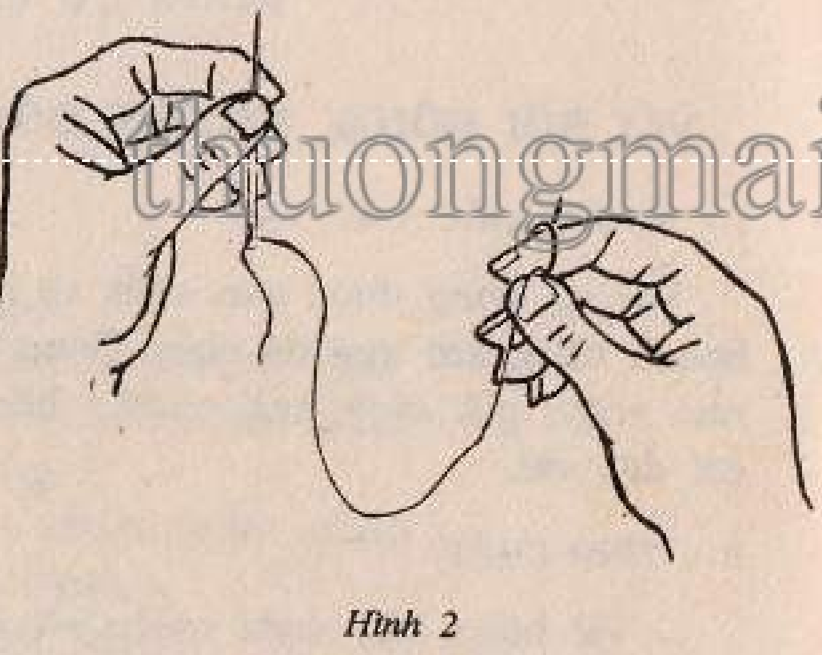

Hình 2

thuongmaitr

Chú ý : Không dùng chỉ to hơn lỗ kim vì sẽ khó xỏ và đôi khi còn làm sứt lỗ kim.

– Khi khâu hoặc thêu không nên dùng chỉ quá dài vì như vậy dễ bị rối chỉ.

II – KÉO CẮT VẢI

1. Cấu tạo. Kéo cắt vải được chế tạo từ sắt, hoặc sắt pha thép. Kéo sắt nặng, mau cùn và hay bị gỉ. Kéo sắt có pha thép nhẹ, sắc, dễ mài ,dùng bền và có độ cứng vừa phải.

2. Sử dụng. Khi cắt nên đặt vải trên bàn hoặc trên một mặt phẳng. Cầm kéo tay phải, phần lưỡi kéo lớn nằm ở phía trên mặt vải, phần lưỡi kéo nhỏ (đầu nhọn hơn) nằm ở phía dưới mặt vải, lưỡi kéo đặt thẳng góc với mặt vải. Tay trái giữ vải cho phẳng để cắt được đúng đường dấu đã vạch (h.3).

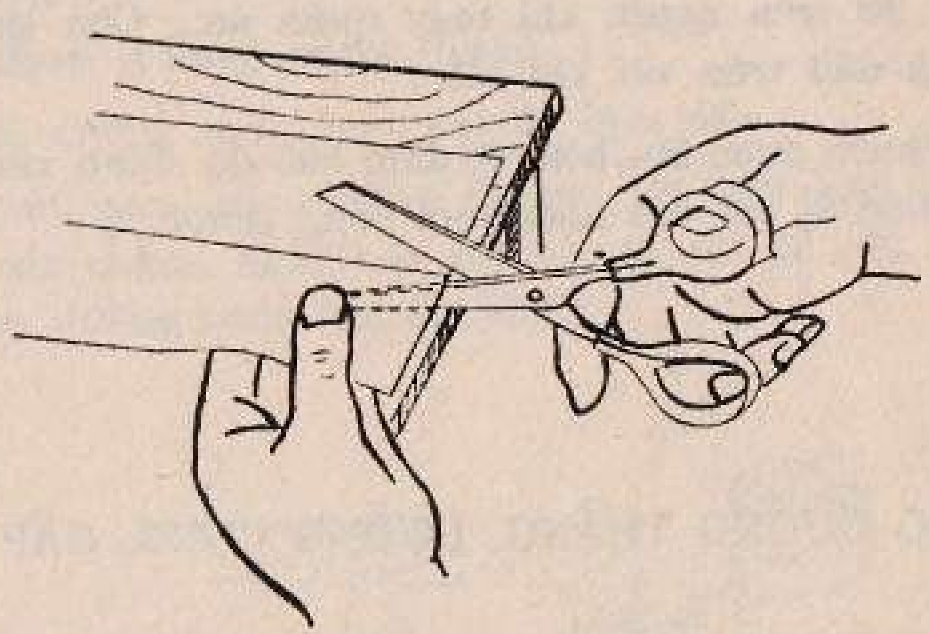

Hình 3

tuongxua.vn

Chú ý. Muốn dùng kéo được bền, không để lưỡi kéo bị mẻ, cong hoặc gẫy vì như vậy sẽ khó cắt, cắt không thẳng, không ngọt.

III – THƯỚC

1. Các loại thước. Trong may mặc, người ta thường dùng 2 loại thước :

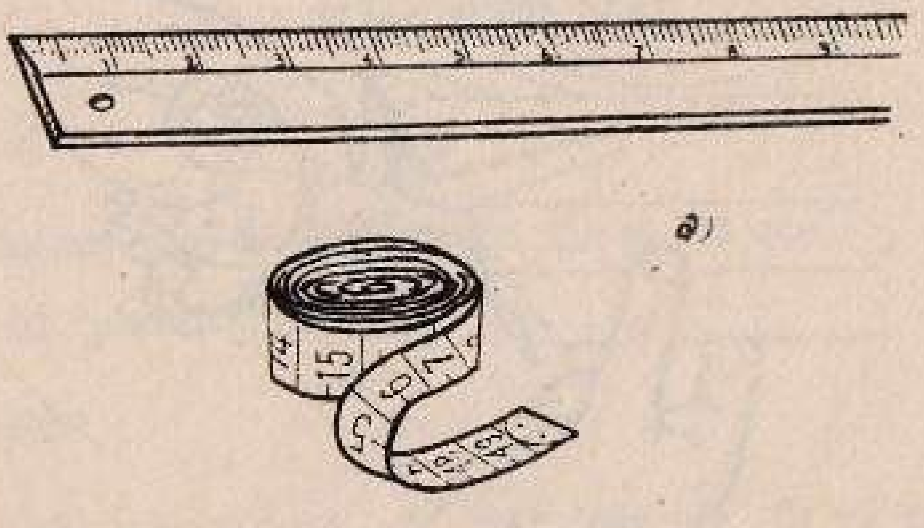

a)

b)

Hình 4

– Thước dẹt dài bằng gỗ, nhựa hoặc sắt. Loại thước này thường dài không quá 50cm (h. 4a).

– Thước dây bằng nhựa hoặc bằng vải cao su (h.4b), dài từ 1 – 1,5m. Loại này có thể kéo dài hoặc cuộn lại dễ dàng, rất thuận lợi.

2. Sử dụng. Với loại thước vải cao su dùng để đo kích thước vải, các số đo trên người khi may quần áo... Còn thước dẹt chủ yếu để vạch dấu trên vải khi cắt.

Để giữ thước được lâu bền và đảm bảo độ chính xác, không nên để cạnh thước bị sứt mẻ hoặc làm cong thước.

Bài 2

CẮT THEO ĐƯỜNG THẲNG, ĐƯỜNG CONG. GẤP MÉP VẢI

CẮT THEO ĐƯỜNG THẲNG, ĐƯỜNG CONG

thuongmaitr

I – CHUẨN BỊ

– Một mảnh vải hình chữ nhật, kích thước 20 × 15cm

– Thước kẻ, kéo, bút chì (hoặc phấn may)

II – THỰC HIỆN

1. Cắt theo đường thẳng

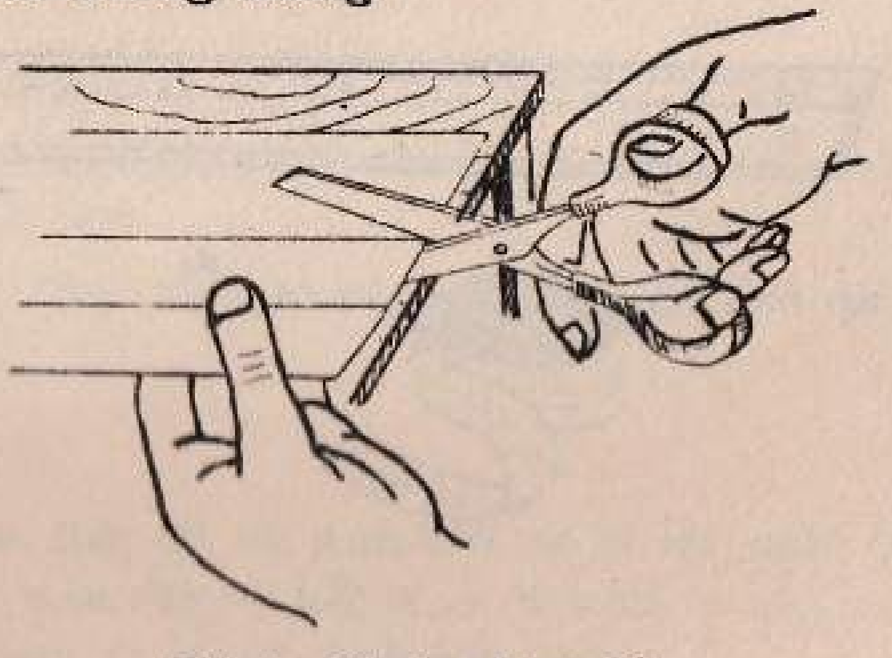

Hình 1 – Cắt theo đường thẳng

– Kẻ đường thẳng để làm đường dấu theo chiều dài của vải (đường nọ cách đường kia 3cm)

– Đặt vải trên một mặt phẳng, tay trái giữ vải. Để lưỡi kéo vào đầu đường dấu (sâu vào phía trong kéo). Cắt từ từ theo đường dấu. Nên cắt từng nhát kéo dài dứt khoát để đường cắt thẳng, không bị răng cưa (h. 1).

2. Cắt theo đường cong (lượn)

– Kẻ một đường cong trên vải để làm dấu

– Cũng cắt như cắt đường thẳng, đặt lưỡi kéo vào giữa đầu đường kẻ, cắt chậm, nhát kéo rứt khoát, để dễ cắt, có thể xoay nhẹ vải theo đường cong khi cắt (h.2).

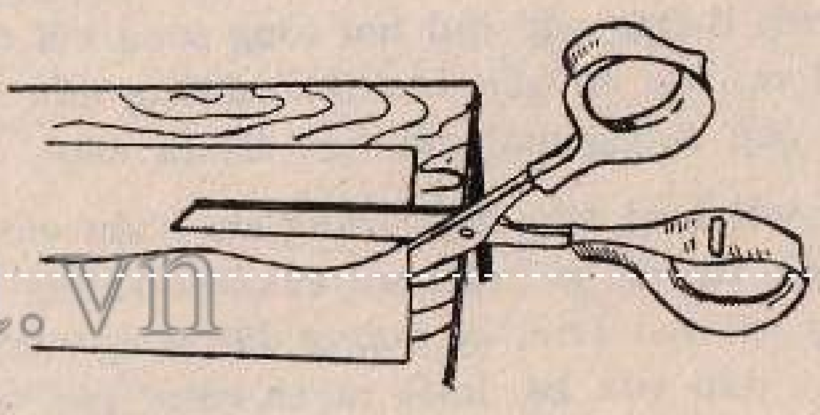

Hình 2 – Cắt theo đường cong

uongxua.vn

GẤP MÉP VẢI

I – CHUẨN BỊ

– Một mảnh vải, có kích thước 10 × 20 cm

– Bút chì (phấn), thước kẻ.

II – THỰC HIỆN

1. Đối với vải mỏng. Lật mặt trái vải, đo từ mép ngoài vào 0,5cm, kẻ đường dấu song song với mép vải (h. 1a), gấp vải theo đường dấu (h. 1b).

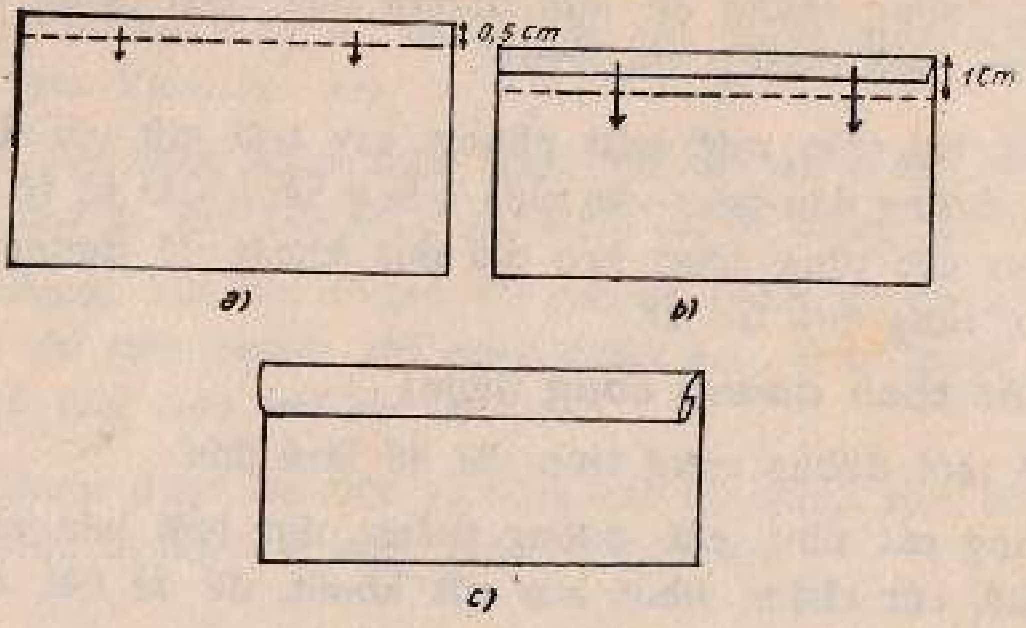

Hình 1

– Kẻ tiếp đường gấp thứ hai song song với đường gấp thứ nhất và cách 1cm, sau đó gấp vào theo đường dấu vừa kẻ, miết mạnh cạnh vừa gấp xuống mặt vải (tạo thành nếp), được (h. 1c).

2. Đối với loại vải dày. Dùng chỉ khâu vắt (hoặc vắt sổ) mép ngoài mảnh vải để giữ cho sợi của vải không bị tuột (h. 2a), rồi đo từ mép vải vào 1cm, kẻ đường dấu song song với mép vải. Gấp theo đường dấu vừa kẻ, miết mạnh cạnh gấp (h. 2b).

thuongmaitr

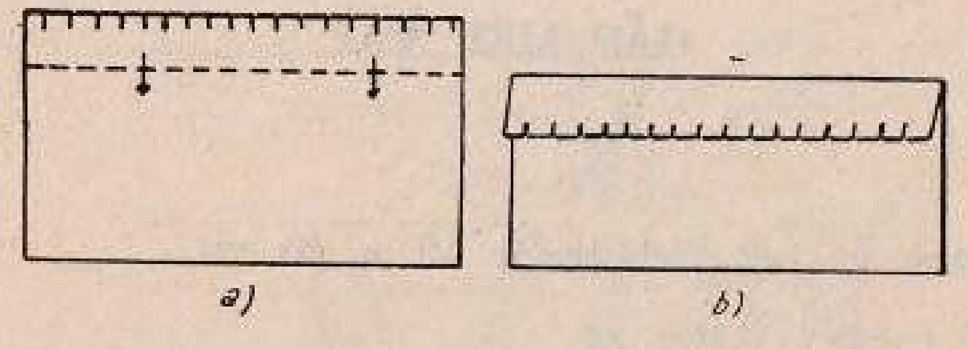

Hình 2

Chú ý Kích thước đường gấp có thể thay đổi tùy từng loại sản phẩm theo hướng dẫn của giáo viên.

Bài 3

KHÂU THƯỜNG, KHÂU ĐỘT, KHÂU VẮT

Khâu thường còn gọi là khâu luôn (hay khâu mũi tới) là cách khâu tạo các canh chỉ đi ngang, có mũi chỉ nổi và mũi chỉ lặn liên tiếp cách đều nhau và bằng nhau trên cả 2 mặt trái và phải của sản phẩm. Khâu thường, thường chỉ để lắp ráp, nối vải vì vậy mũi khâu thường hay được dùng để vá quần áo, khâu lại chỗ bị đứt chỉ.

I – CHUẨN BỊ

– Một mảnh vải hình chữ nhật có kích thước 20 × 15cm

– Chỉ thêu màu đỏ

– Thước kẻ, phấn may, bút chì

– Kim khâu, kéo

II – THỰC HIỆN

– Vạch một đường thẳng hoặc rút một sợi vải theo chiều dài mảnh vải để làm đường dấu.

ruongxua.vn

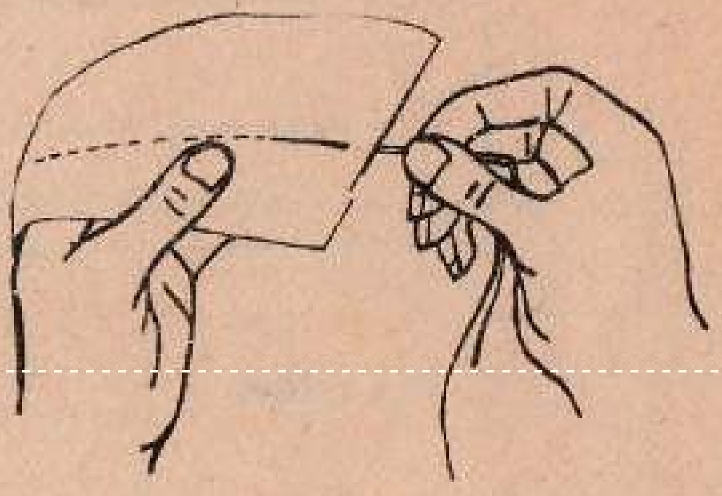

Hình 1

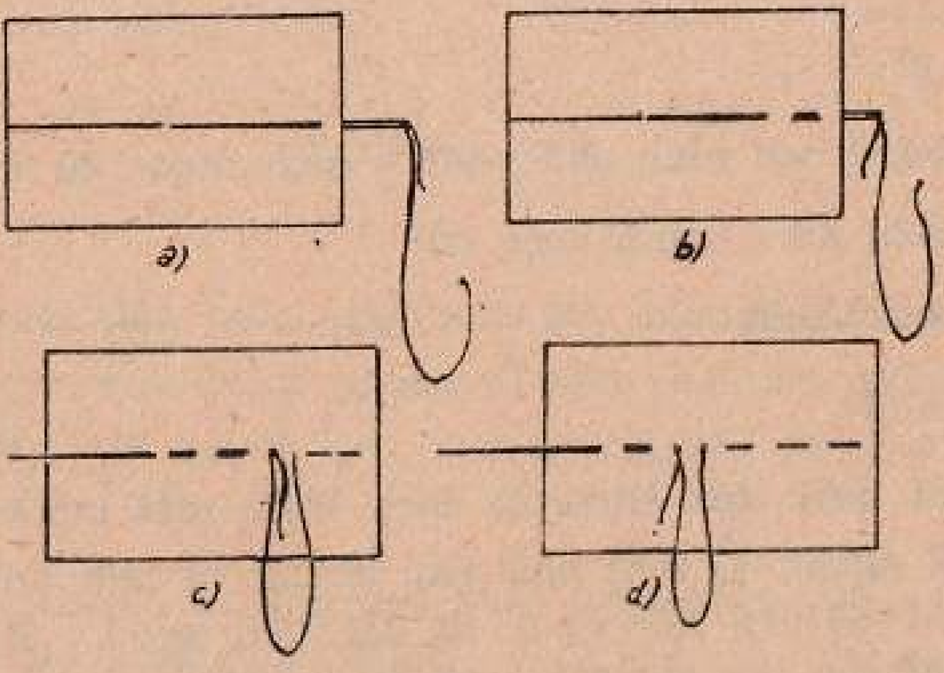

Hình 2

– Xỏ chỉ vào kim, vê nút (gút) một đầu để giữ mũi khâu.

– Tay trái cầm vải, tay phải cầm kim, khâu từ phải qua trái, đường khâu theo dấu đã vạch (h. 1).

– Mũi đầu tiên, lên kim từ phía dưới (h. 2a), đếm 3 canh sợi, xuống kim (h. 2b), đếm tiếp 3 canh sợi lại lên kim (h. 2c). Liên tiếp khâu như vậy cho đến hết đường dấu (h. 2d).

Chú ý : Để cho đường khâu khỏi nhăn, dúm, cứ 3 – 4 mũi khâu rút kim một lần và dùng ngón tay cái vuốt nhẹ theo đường đã khâu.

Khi đường khâu đã kết thúc, cần lại mũi, giữ cho chỉ không tuột bằng cách xuống kim phía mặt sau vải, đánh vòng chỉ, luồn kim qua mũi khâu để thắt nút lại (h. 3).

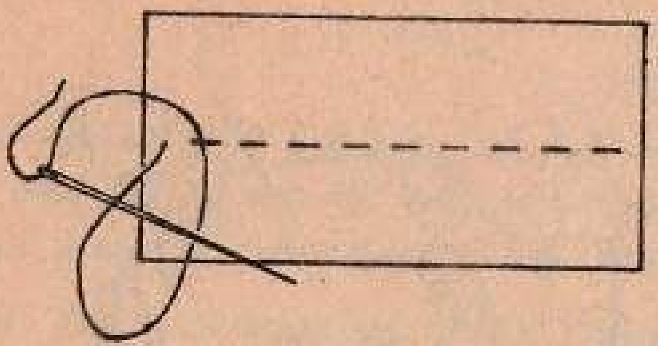

Hình 3

thuongmaitr

KHÂU ĐỘT

I – CHUẨN BỊ

– Hai mảnh vải hình chữ nhật – kích thước 20 × 10cm

– Chỉ thêu màu (xanh hoặc đỏ)

– Kéo, kim khâu

II – THỰC HIỆN

1. **Khâu mũi đột thưa** là cách khâu mũi một, tạo nên các canh chỉ đi ngang. Ở mặt phải sản phẩm, cứ một mũi chỉ nổi lại một mũi chỉ lặn liên tiếp và có độ dài bằng nhau. Phía mặt trái, các canh chỉ sau lấn lên 2/3 canh chỉ trước.

– Lấy dấu đường khâu (như tiết 1)

Cách khâu. Lên kim mũi thứ nhất (cách mép vải 6 canh sợi), lùi lại 4 canh sợi, xuống mũi kim thứ hai, hướng mũi kim theo đường dấu, lên kim cách mũi kim thứ nhất 8 canh sợi (h. 1), sau đó lại lùi lại 4 canh sợi và xuống kim vẫn hướng mũi kim theo đường dấu, lên kim cách mũi kim thứ ba 8 canh sợi (h. 2).

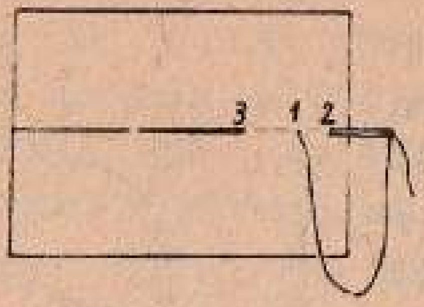

Hình 1

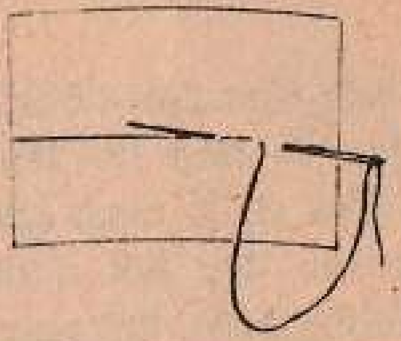

Hình 2

Cứ như vậy, khâu cho đến hết đường dấu, ta sẽ được đường khâu mũi đột thưa (h. 3).

uongxua.vn

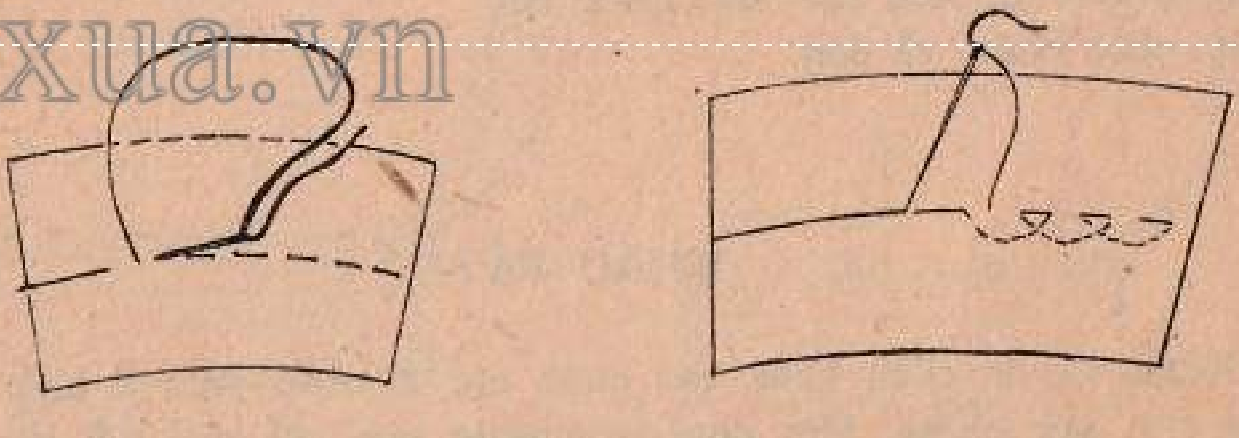

Hình 3

2. Khâu mũi đột mau (hay mũi đột khít) là cách khâu mũi một, tạo nên các canh chỉ đi ngang. Ở mặt phải sản phẩm các mũi chỉ nổi đều đặn, nối tiếp nhau. Ở mặt trái, các canh chỉ sau lấn lên 1/2 canh chỉ trước.

Cách khâu : Lên mũi kim thứ nhất (cách mép vải 8 canh sợi), lùi lại 4 canh sợi, xuống kim, hướng mũi kim theo đường dấu, lên kim cách mũi kim thứ nhất 4 canh sợi (h. 4a), lùi lại 4 canh sợi

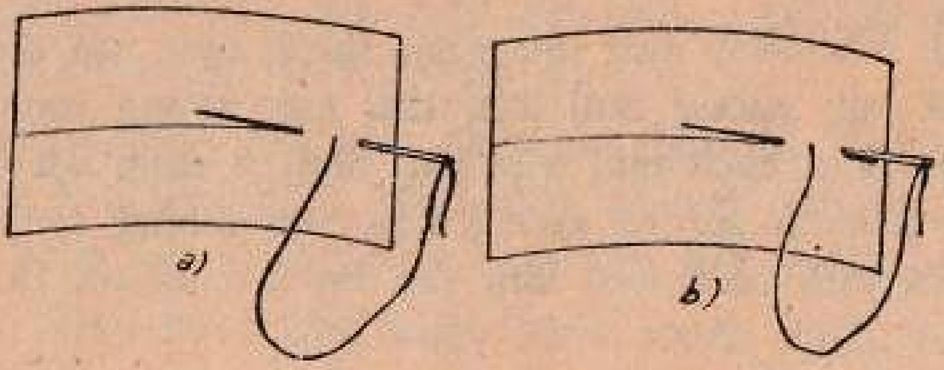

Hình 4

(đúng lỗ mũi kim đầu tiên), xuống kim (h. 4b), sau đó tiếp tục lên kim cách mũi kim thứ 3, 4 canh sợi. Cứ như vậy khâu cho đến hết đường dấu ta sẽ được đường khâu đột mau như (h.5).

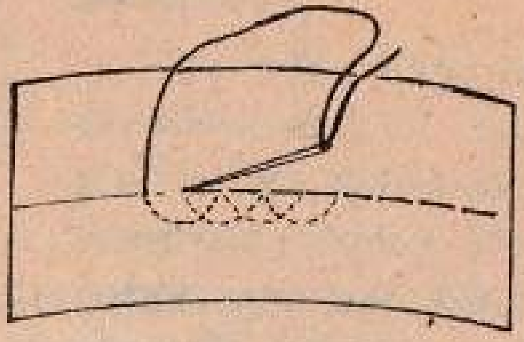

Hình 5

III – CÔNG DỤNG

Mũi khâu đột được dùng để khâu quần áo, viền các mép vải. Do khâu từng mũi một, nên các mũi được rút chặt, chắc chắn và đẹp.

thuongmaitr

KHÂU VẮT

Khâu vắt là cách khâu các canh chỉ đi chéo giữa 2 mép vải ở mặt trái sản phẩm. Mặt phải có những mũi chỉ nhỏ nổi cách đều nhau.

I – CHUẨN BỊ

- 2 mảnh vải hình chữ nhật mỗi mảnh có kích thước 20 × 10cm
- Chỉ thêu màu (khác với màu vải)
- Thước kẻ, bút chì, phấn may
- Kim khâu, kéo

II – THỰC HIỆN (cách 1 : lắp ráp vải)

– Gấp mép từng mảnh vải vào mỗi bên 10cm, dùng móng tay vuốt nhẹ cho thành nếp.

– Đặt 2 mép vải đã gấp chồng khít lên nhau, mép gấp ở phía ngoài (h. 1).

– Cầm vải tay trái, dùng ngón trỏ và ngón cái kẹp chặt 2 mép gấp, tay phải cầm kim để khâu (h. 2).

Cách khâu. Trên đường dấu, đâm kim từ mặt sau ra mặt trước, kéo chặt chỉ, sau đó vòng chỉ qua 2 mép gấp ra mặt sau, đâm tiếp mũi kim thứ hai ra mặt trước cách mũi kim thứ nhất 0,3 – 0,5cm, kéo chỉ lên, tiếp tục vòng chỉ qua hai mép gấp và khâu tiếp cho đến hết (h. 3)

Hình 1

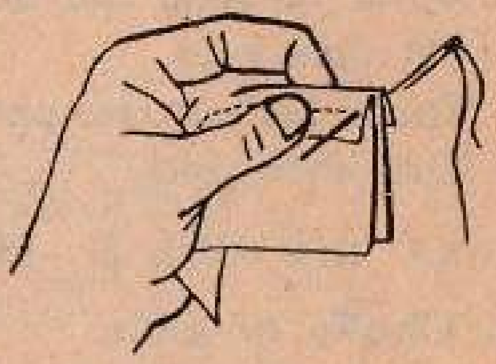

Hình 2

uongxua.vn

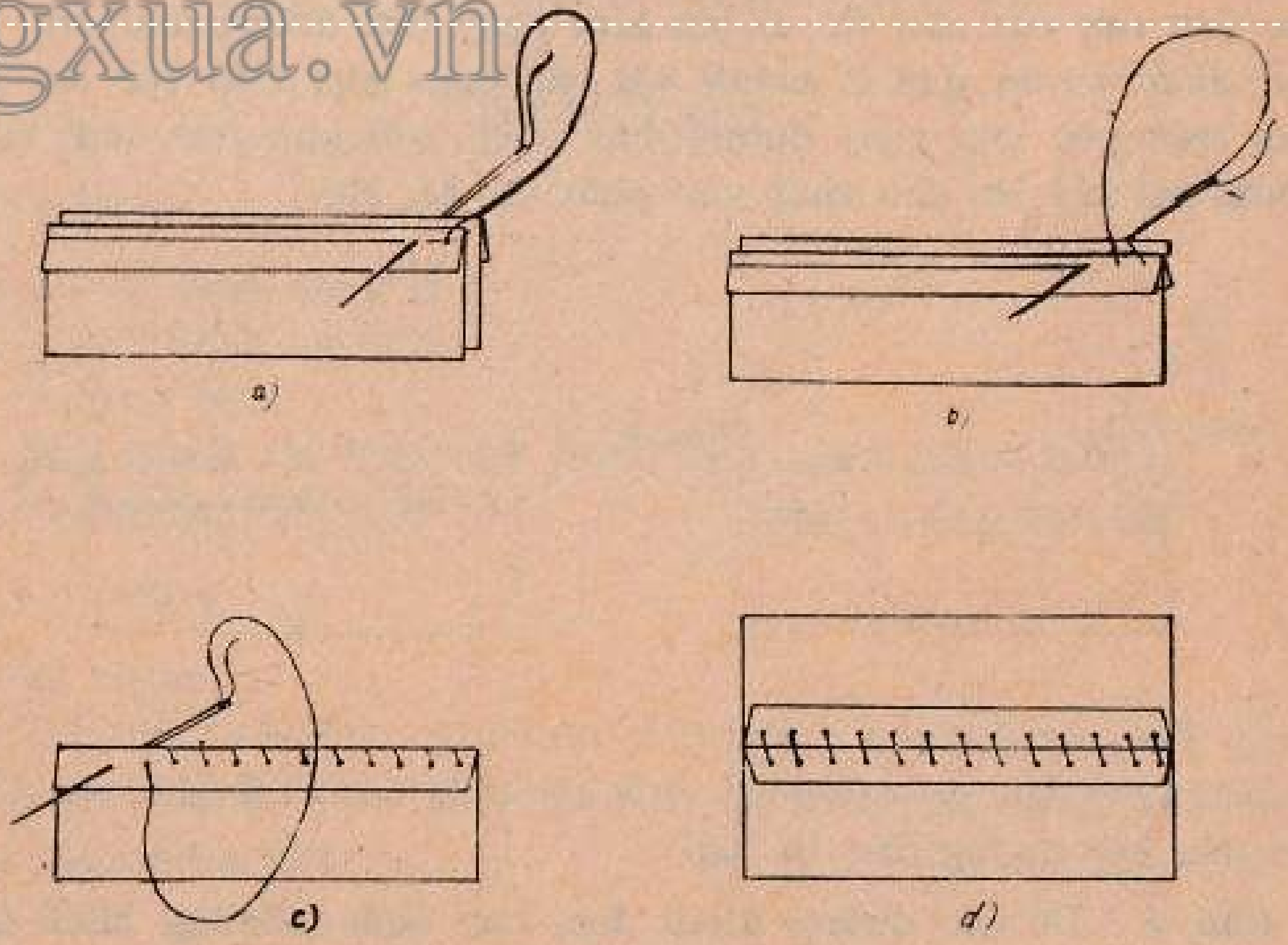

Hình 3

Bài 4

VIỀN MÉP VẢI BẰNG KHÂU VẮT

I – CHUẨN BỊ

– Mảnh vải hình chữ nhật. Kích thước 10 × 5cm
– Chỉ thêu màu
– Thước kẻ, bút chì, phấn may
– Kim khâu, kéo

II – THỰC HIỆN (Cách 2 : Viền gấp mép sản phẩm)

1. Chuẩn bị khâu

– Gấp mép mảnh vải.
– Dùng chỉ lược mép gấp cho thẳng và cố định.
– Dùng bút chì (phấn may), kẻ đường song song với mép gấp cách mép 0,3cm làm dấu (h. 1).

2. Cách khâu: Luồn kim vào giữa hai lần vải của nếp gấp (để dấu đầu nút của chỉ) (h. 2), lên kim ngay đầu đường dấu, sau đó kim được xuyên qua 2 mảnh vải sát mép gấp, tiếp tục lên kim phía trên nếp gấp ngay đường dấu, cách mũi kim thứ nhất 0,3 – 0,5cm rút chỉ lên cho chặt vừa phải (h. 3a, 3b).

thuongmaitr

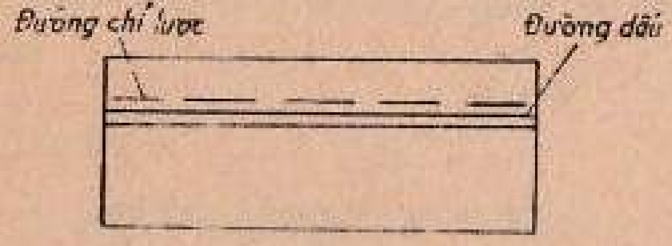

Hình 1

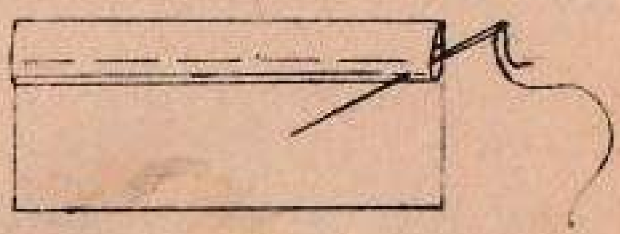

Hình 2

Mũi kim tiếp, được lặp lại mũi kim đầu tiên. Cứ như vậy khâu cho đều hết đường dấu (h. 3c)

Chú ý : Để cho đường khâu đẹp, cần chú ý đường khâu phải theo đúng đường dấu và khoảng cách giữa các mũi khâu bằng nhau. Có như vậy đường khâu sẽ thẳng và mũi vắt có đường xiên đều nhau (h. 3d).

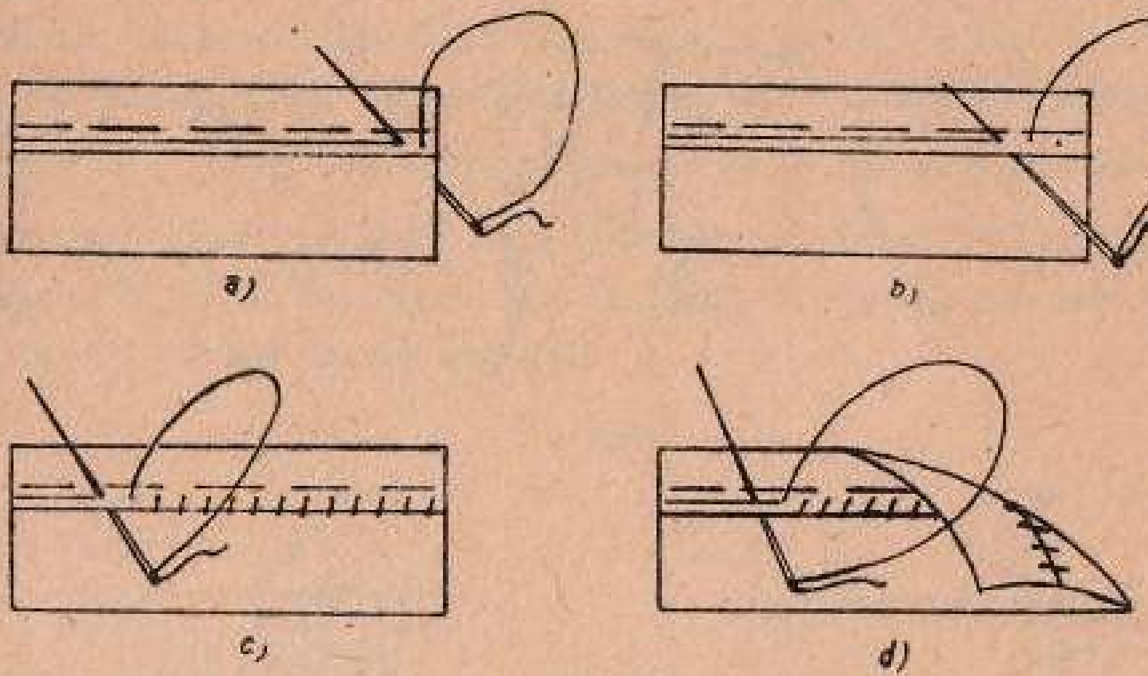

Hình 3

Bài 5

ĐÍNH KHUY, THÙA KHUYẾT
ỨNG DỤNG THỰC HÀNH TRÊN ÁO

uongxua.vn

ĐÍNH KHUY

I – CHUẨN BỊ

- 1 – 2 khuy áo 2 lỗ
- 1 – 2 khuy áo 4 lỗ
- 1 khuy bấm
- Hai mảnh vải hình chữ nhật, kích thước 10 × 5cm
- Chỉ khâu, kim, kéo

II – THỰC-HIỆN

Cách đính

– Các khuy áo được đính trên mép gấp của mảnh vải. Mỗi khuy cách nhau 2,5cm. Để cho chính xác, trước đó nên đánh dấu từng điểm định đính khuy.

a) Đính khuy có 2 lỗ

– Đặt khuy trên điểm đã đánh dấu trên mép vải. Ngón cái của tay trái để trên khuy, ngón trỏ giữ chặt khuy phía dưới mảnh vải (h. 1). Lên kim qua lỗ thứ nhất, sau đó xuống kim ở lỗ thứ hai,

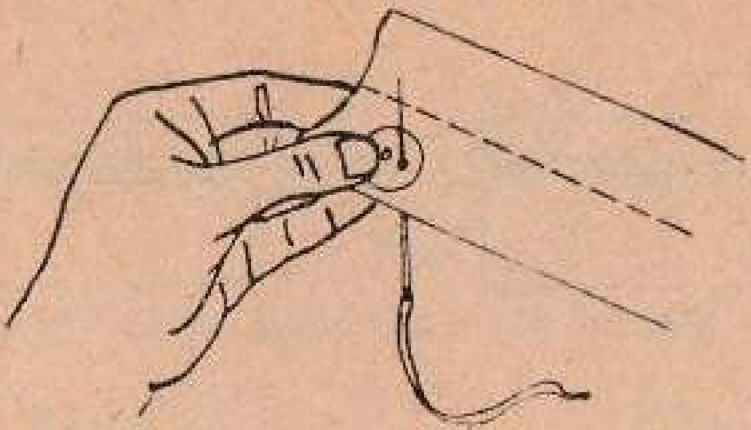

Hình 1

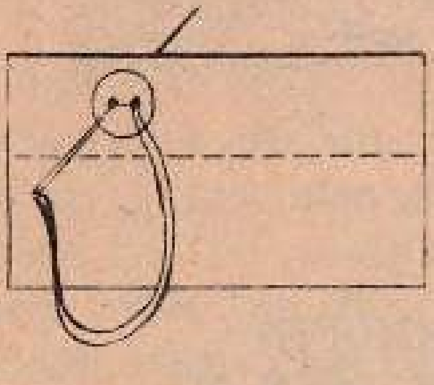

Hình 2

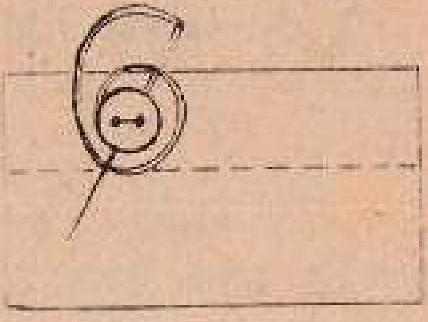

Hình 3

rút chỉ cho chặt, tiếp tục lên kim lỗ thứ nhất, xuống kim lỗ thứ hai, làm như vậy từ 4 – 5 lần là được (h. 2).

Cuối cùng, để cho khuy chắc và dễ gài, lên kim nhưng không qua lỗ kim mà quấn chỉ vòng quanh dưới khuy 3 – 5 vòng, xiết chặt và khâu vài ba mũi kim để cố định chỉ khỏi bị tuột (h. 3).

b) Đính khuy có 4 lỗ. Cách đặt khuy, giữ khuy, cầm kim như cách đính khuy 2 lỗ. Đính khuy 4 lỗ có 2 cách.

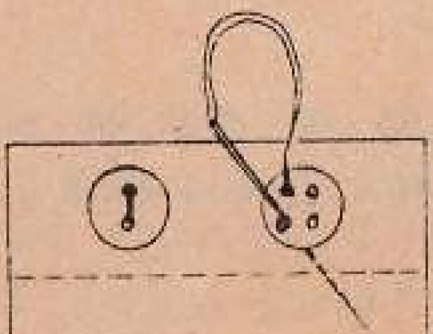

Hình 4

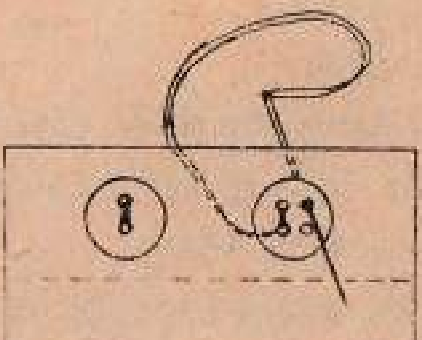

Hình 5

– *Cách 1 :* Trên mặt khuy có đính 2 đường chỉ song song. Cách đính tương tự như trên. Bắt đầu đính 2 lỗ (h. 4) sau đó đính 2 lỗ còn lại (h. 5). Cuối cùng quấn chân khuy như đính khuy 2 lỗ.

– *Cách 2 :* Trên mặt khuy chỉ cắt chéo nhau hình dấu nhân.

Cách thực hiện tương tự như trên nhưng đường chỉ của lỗ khuy chéo nhau (h. 6, 7, 8). Cách này ít dùng vì đường chỉ nổi cao, dễ bị đứt do sự cọ sát trong lúc giặt.

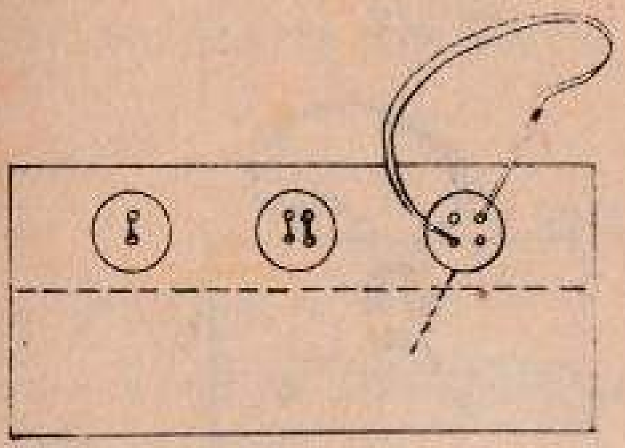

Hình 6

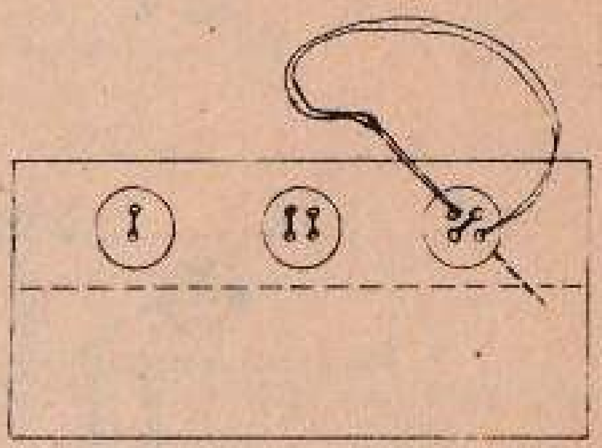

Hình 7

uongxua.vn

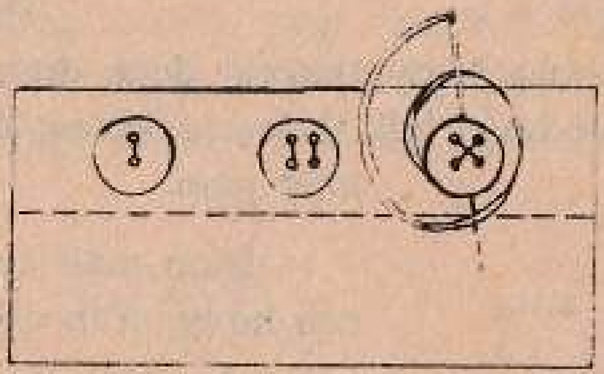

Hình 8

c) Đính khuy bấm

Khuy bấm khác khuy thường là có 2 mặt : mặt lồi và mặt lõm. Hai mặt này được bấm đính vào nhau.

– Đính mặt lồi của khuy. Áp phía sau mặt lồi của khuy lên điểm dấu mặt dưới mảnh vải phía trên (h. 9). Tay trái nâng vải và giữ khuy đúng vị trí đã định (h. 10). Tay phải cầm kim, lần lượt đính từng lỗ của kim xuống vải, mỗi lỗ lên xuống 4 – 5 lượt chỉ là được (h. 11). Kết thúc làm như (h. 12).

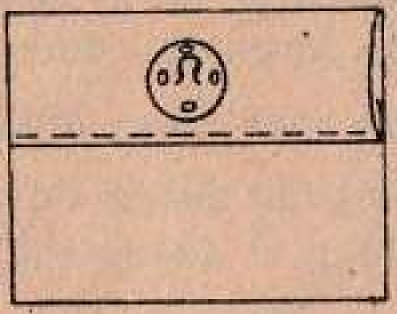

Hình 9

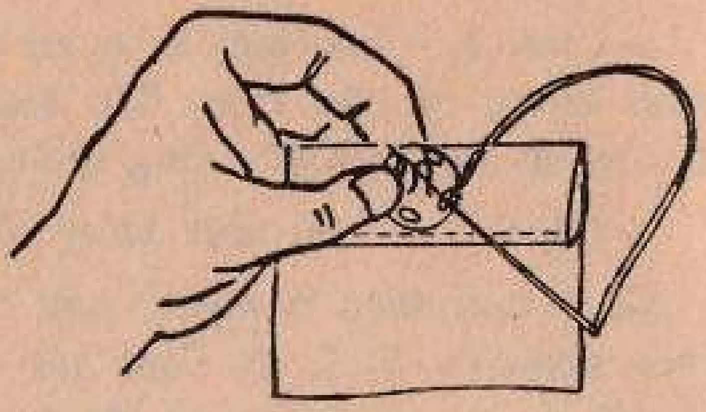

Hình 10

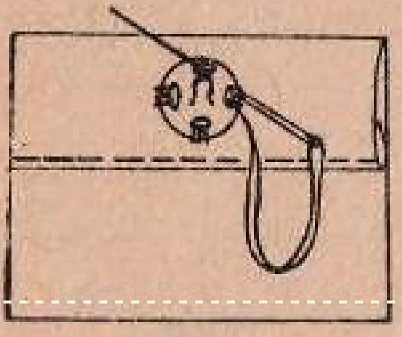

Hình 11

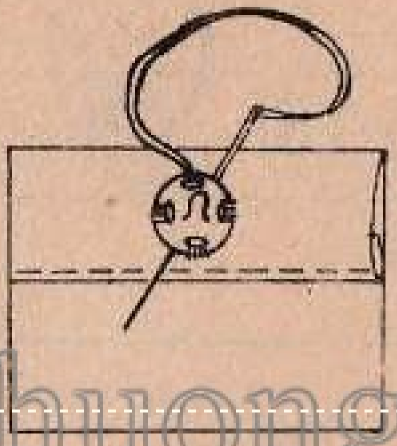

Hình 12

thuongmaitr

Lưu ý. Mặt lồi của khuy thường được đính ở mặt trái của vải áo, vì vậy khi đính hoặc kết thúc chỉ không để đường chỉ lộ trên mặt phải.

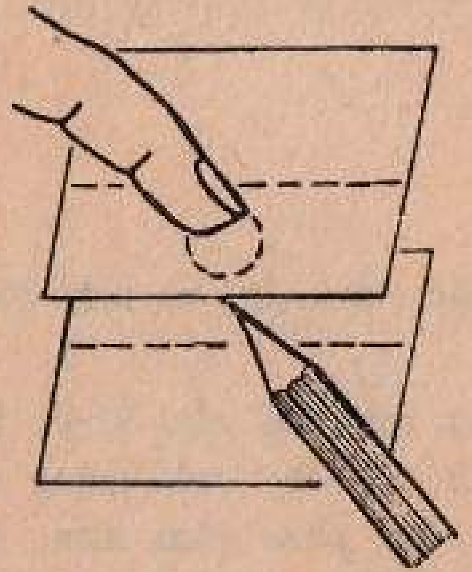

Hình 13

– Đính mặt lõm của khuy. Mặt lõm của khuy, đính vào mặt trên của mảnh vải phía dưới. Đặt mép của hai mảnh vải chồng lên nhau, mặt lồi của khuy úp vào mép gấp của mảnh vải phía dưới. Dùng ngón tay ấn mạnh mặt lồi, mặt lồi sẽ in vào mảnh dưới một vết lõm. Dùng bút chì đánh dấu vết lõm (h. 13). Đặt mặt sau của nửa khuy còn lại đúng vào điểm vừa đánh dấu. Dùng chỉ đính từng lỗ xuống vải (h. 14), sau khi đính xong cả 4

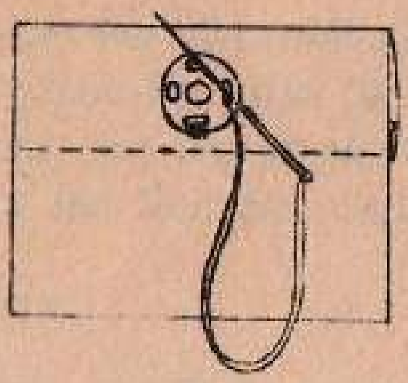

Hình 14

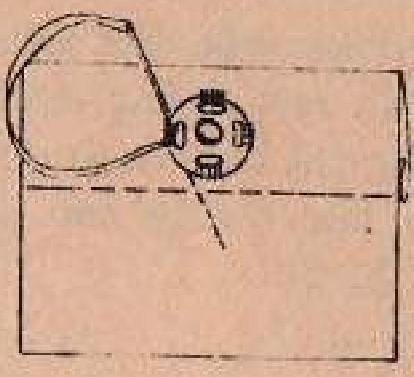

Hình 15

lỗ, đâm kim ra phía sau, lại mũi và rút chỉ (h. 15).

THÙA KHUYẾT

I – CHUẨN BỊ

– Mảnh vải hình chữ nhật (kích thước 20 × 10cm) đã được gấp mép

– Kim khâu, chỉ, kéo

uongxua.vn

II – THỰC HIỆN

1. Lấy dấu. Chồng 2 mép gấp của hai mảnh vải trùng lên nhau. Mảnh vải đã được đính khuy nằm phía dưới. Căn cứ vào các khuy, đánh dấu vị trí lấy khuyết của mảnh vải nằm trên (h. 1).

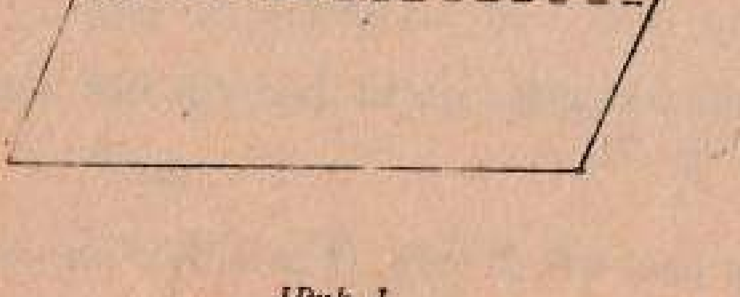

Hình 1

Hình 2

2. Thùa khuyết. Từ điểm đã đánh dấu, gấp đôi theo chiều dọc mép gấp, cắt một đường thẳng có độ dài bằng 1/2 đường kính khuy (h. 2). Dùng chỉ lược xung quanh mép cắt để giữ mép khuyết không bị lệch và làm đường dấu để khi khâu các mũi chỉ xung quanh được đều (h. 3).

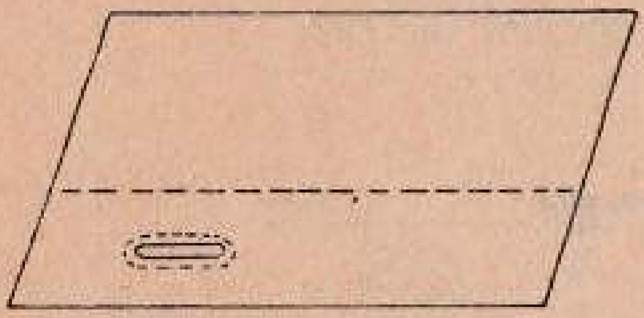

Hình 3

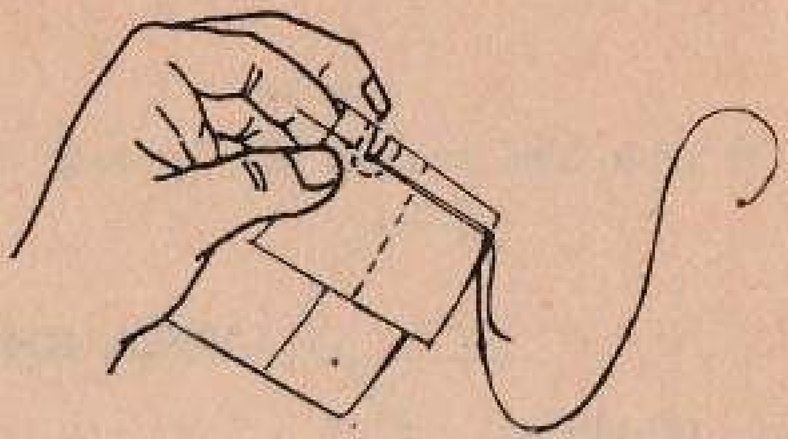

Hình 4

thuongmaitr

– Lên kim ở vị trí đầu khuyết trên đường chỉ đã được lược (h. 4).

– Vòng chỉ một vòng, sau đó luồn mũi kim xuống lỗ khuyết và lên kim ngay trên đường dấu cách mũi kim trước từ 1 – 2 canh sợi vải – chỉ luôn luôn nằm dưới kim (h. 5, 6).

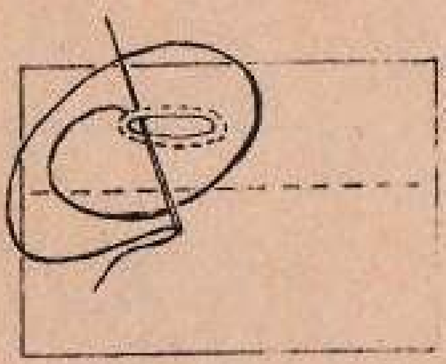

Hình 5

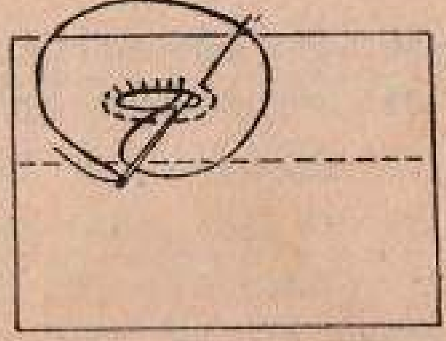

Hình 6

– Dùng ngón tay cái giữ chặt khuyết, từ từ kéo chỉ cho thật sát, hướng mũi kim vào người (h. 7).

– Lần lượt thùa từ trái sang phải hết 2 mép. Ở mỗi đầu khuyết, đường thùa được rẽ theo hình cánh quạt, hết đầu khuyết lại thùa

như thường. Chú ý các mũi thùa cách đều nhau. Khoảng cách các mũi thùa nên vừa phải. Mũi thùa quá sít hoặc quá thưa đều không đẹp (h. 8).

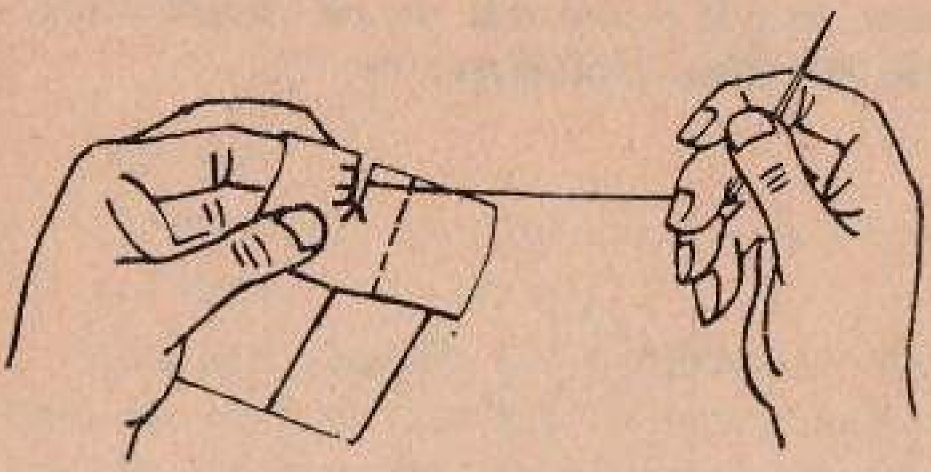

Hình 7

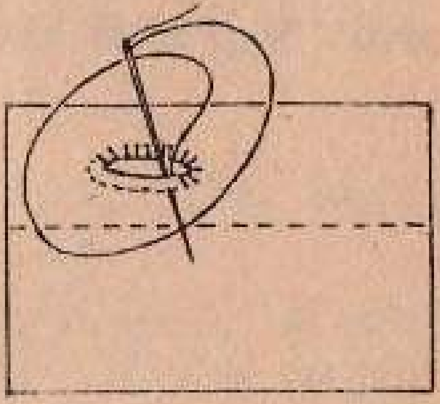

Hình 8

– Khi kết thúc đường thùa ở một đầu khuyết, cần khâu ngang đầu đường dấu 3 – 4 lượt để cố định 2 mép khuyết tránh bị tuột khi dùng nhiều, xuống kim ra mặt sau và thắt nút chỉ (h. 9).

uongxua.vn

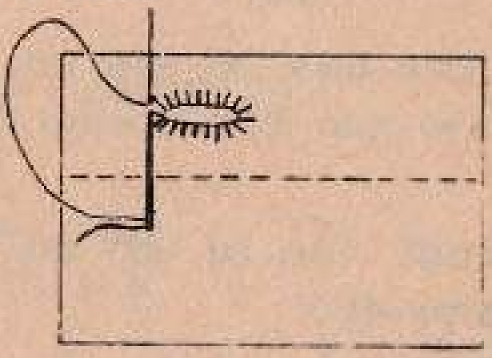

Hình 9

ỨNG DỤNG THỰC HÀNH TRÊN ÁO

I – CHUẨN BỊ

- Một áo mới chưa đính khuy hoặc một áo cũ đã đứt hết khuy.
- Chỉ khâu có cùng màu hoặc gần giống với màu vải áo.
- Khuy
- Bút chì, kim khâu

II – THỰC HIỆN

1. Lấy dấu trên áo. Mỗi dấu cách nhau từ 6 – 8cm

a) Đính khuy tròn có lỗ và làm khuyết. Dấu được lấy ở nẹp áo sẽ thùa khuyết (với áo nam khuyết ở nẹp trái, áo nữ khuyết ở nẹp phải). Nẹp có lỗ khuy bao giờ cũng ở phía trên (h. 1).

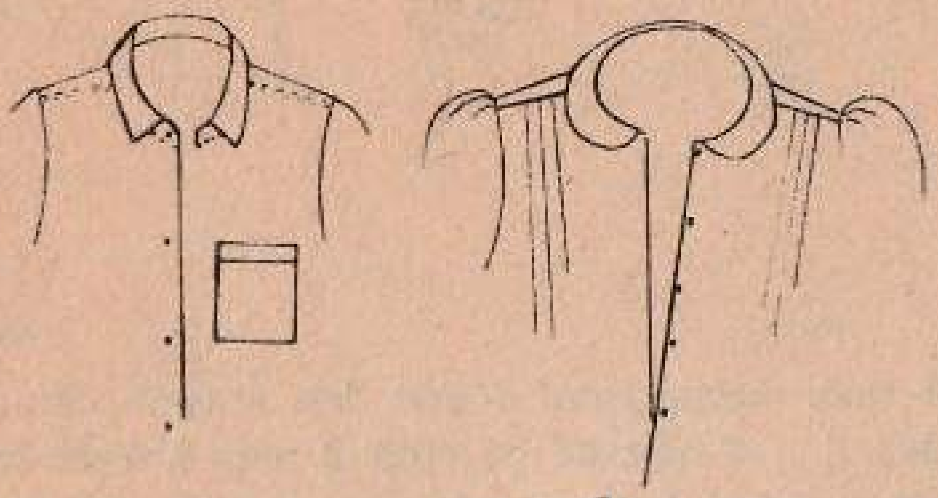

Hình 1

thuongmaitr

b) Đính khuy bấm. Dấu được lấy sau mặt lồi của khuy ở phía trước mặt áo. Căn cứ vào mặt lồi của khuy để đính tiếp mặt lõm cho đúng vị trí.

2. Thao tác kĩ thuật. Căn cứ vào dấu, lần lượt đính khuy theo thứ tự từ trên xuống dưới.

– Đối với khuy tròn 2 lỗ hoặc 4 lỗ, sau khi đã thùa khuyết, sẽ dựa vào khuyết để đánh dấu đính khuy.

– Đối với khuy bấm. Đính mặt lồi trước, sau đó dựa vào mặt lồi để đánh dấu mặt lõm của khuy.

Chú ý : Đính mặt lồi ở sau nẹp áo phía trên, mặt lõm ở phía trước vạt áo phía dưới.

Yêu cầu : Khuy đính phải đẹp, đúng cách, gài dễ dàng, các khoảng cách khuyết và khuy ở hai vạt áo trên dưới phải bằng nhau để khi gài không bị lệch, dúm. Hai vạt áo phía dưới phải bằng nhau.

Bài 6

THÊU LƯỚT VẶN, THÊU MÓC XÍCH. ỨNG DỤNG TRÊN MỘT MẪU ĐƠN GIẢN

THÊU LƯỚT VẶN

I – CHUẨN BỊ

– Một mảnh vải trắng hoặc màu không in hoa. Kích thước 10 × 20cm.

Thêu lướt vặn (còn gọi là thêu cành cây hay vặn thừng) là cách thêu các canh chỉ sau nối sát một phần lên canh chỉ trước để tạo các mũi chỉ vặn nối tiếp nhau thể hiện theo đường nét của mẫu.

Thêu lướt vặn thường dùng để thêu gân lá, cành cây, thêu viền các mẫu trang trí đơn giản ở khăn mùi xoa, áo quần trẻ em hoặc thêu phủ bề mặt mũi thêu.

– Chỉ thêu màu khác màu vải.

– Kim thêu, kéo

tuongxua.vn

II – THỰC HIỆN

1. Lấy đường dấu (như bài 3)

2. Thao tác thêu

– Cầm vải tay trái, cầm kim tay phải, thêu từ trái sang phải (h. 1).

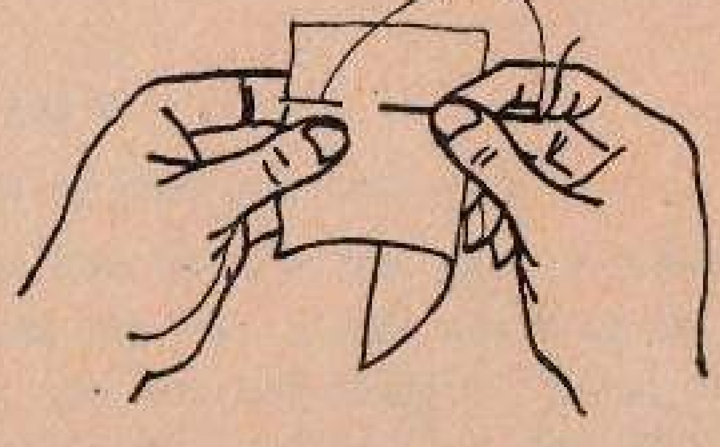

Hình 1

Đầu tiên lên kim từ mặt trái của vải vào đầu đường dấu, rút chỉ cho sát vào vải (h. 2), sau đó, từ đường dấu xuống kim mũi thứ hai, cách mũi kim đầu tiên 6 canh sợi vải (h. 3) lên kim vào giữa khoảng cách đó, rút chỉ cho xít, ta được mũi thêu thứ nhất.

Tiếp tục xuống kim cách mũi kim thứ hai 3 canh sợi, đầu mũi kim lùi lại và lên kim ngay đúng mũi kim thứ hai, rút chỉ ta được

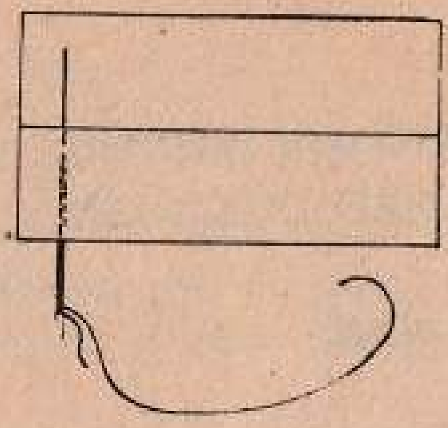

Hình 2

Hình 3

mũi thêu thứ hai (h. 4). Lặp lại như mũi thêu thứ hai ta được mũi thêu thứ 3, 4, 5 cho đến hết đường cần thêu (h. 5, 6) và hoàn thành sản phẩm (h. 7).

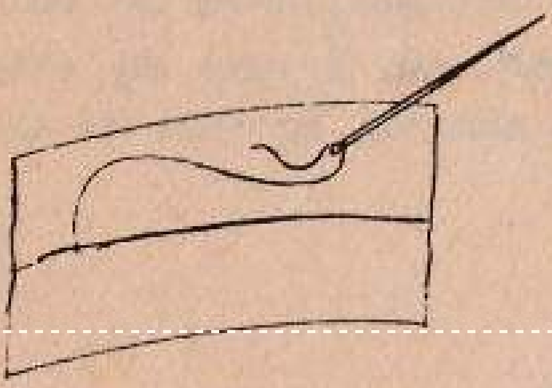

Hình 4

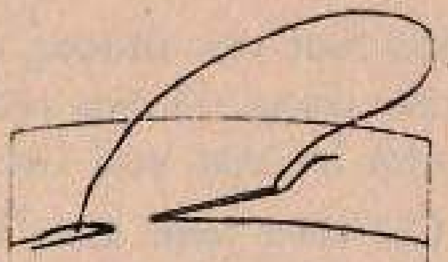

Hình 5

thuongmaitr

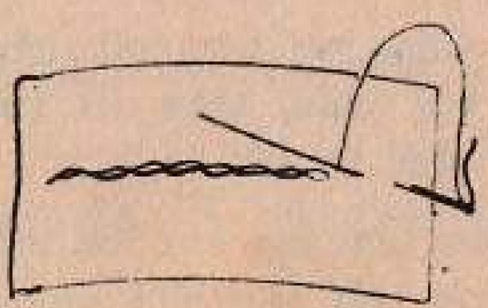

a) Mặt phải

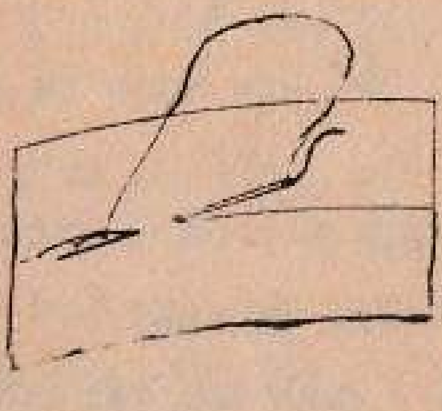

Hình 6

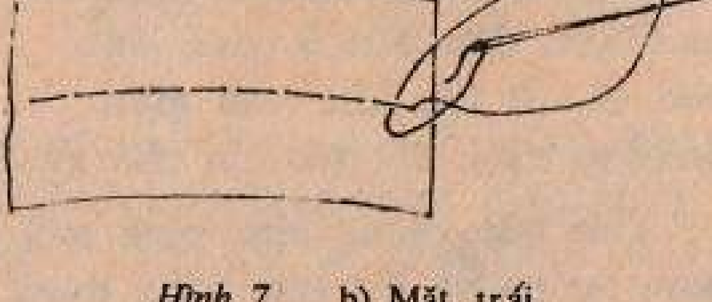

Hình 7 b) Mặt trái

Cuối đường thêu, lên kim ra phía sau, nút chỉ lại cho đường thêu cố định.

Chú ý : Khi thêu, sợi chỉ phải luôn luôn nằm về một phía của kim (trên hoặc dưới đường thêu).

– Các mũi thêu phải có độ dài bằng nhau và liền khít nhau. Mũi sau phải sát với mũi trước. Phía mặt trái của đường thêu có dạng mũi đột khít.

THÊU MÓC XÍCH

Thêu móc xích (còn gọi là thêu dây chuyền) là cách thêu tạo những vòng chỉ móc vào nhau nối tiếp, giống như một chuỗi mắt xích.

Mũi thêu móc xích thường được dùng để viền xung quanh mẫu thêu hoặc phủ dày những mẫu thêu có bề mặt rộng mà không sử dụng được mũi thêu thẳng.

I – CHUẨN BỊ

uongxua.vn

– Một mảnh vải trắng hoặc màu không in hoa – Kích thước 10× 5cm

– Chỉ thêu có màu khác màu vải

– Kim thêu, kéo

II – THỰC HIỆN

1. Lấy đường dấu (như bài 3)

2. Thao tác thêu – Thêu từ phải qua trái

– Mũi thêu thứ nhất. Lên kim từ mặt trái của vải (vào đầu đường dấu), rút chỉ cho nút sát vào vải. Đánh một vòng chỉ trên mặt vải, xuống kim vào đúng mũi kim thứ nhất (h. 1), sau đó lên kim đúng vạch dấu, cách mũi thứ hai 3 canh sợi vải, mũi kim nằm trong vòng chỉ – kéo chỉ lên được mũi thêu thứ nhất.

– Mũi thêu thứ hai. Tiếp tục đánh vòng chỉ trên mặt vải, xuống kim đúng mũi kim thứ hai, đầu kim lên cách mũi thứ ba 3 canh sợi vải và cũng nằm trong vòng chỉ. Rút chỉ ta được mũi thêu thứ hai (h. 2).

Thêu tiếp các mũi khác như hai mũi thêu trên cho đến hết hàng (h. 3). Khi kết thúc mũi thêu cuối cùng, ta xuống kim chặn qua vòng chỉ, ở mặt trái vải lại mũi chỉ (h. 4).

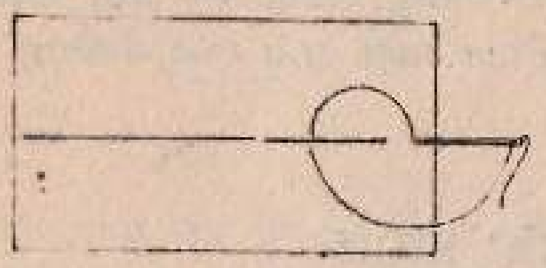

Hình 1

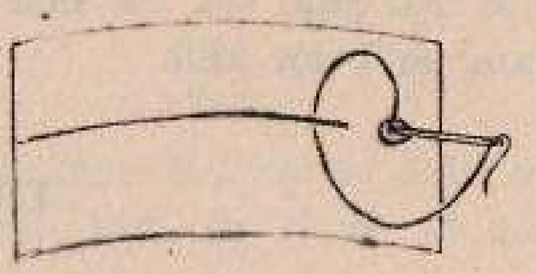

Hình 2

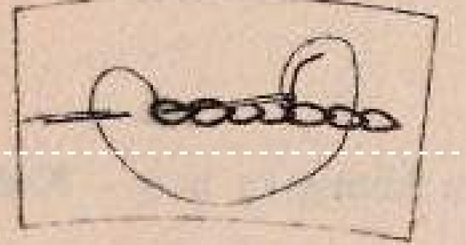

Hình 3

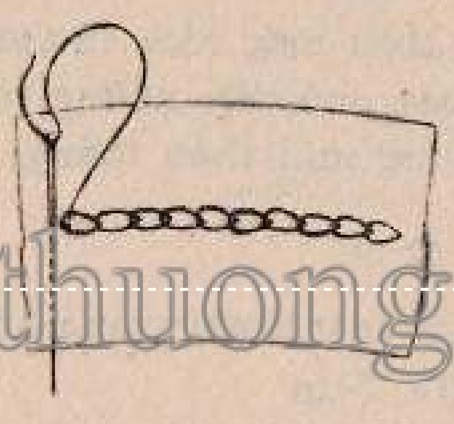

Hình 4

thuongmaitr

Chú ý : Để được đường thêu đẹp, các mũi thêu phải theo đúng đường dấu và có độ dài bằng nhau. Khi rút chỉ, không nên rút chặt quá vì như vậy sẽ làm nhăn vải.

ỨNG DỤNG CÁC MŨI THÊU TRÊN MỘT MẪU ĐƠN GIẢN

I – CHUẨN BỊ

– Mảnh vải hình vuông – kích thước 20 × 20cm hoặc một khăn tay bằng vải trắng, màu không in hoa.

– Chỉ thêu

– Giấy than, bút chì, kim thêu, kéo cắt chỉ.

II – THỰC HIỆN

1. Chọn mẫu. *Mẫu 1.* Con vịt thổi kèn (h. 1)

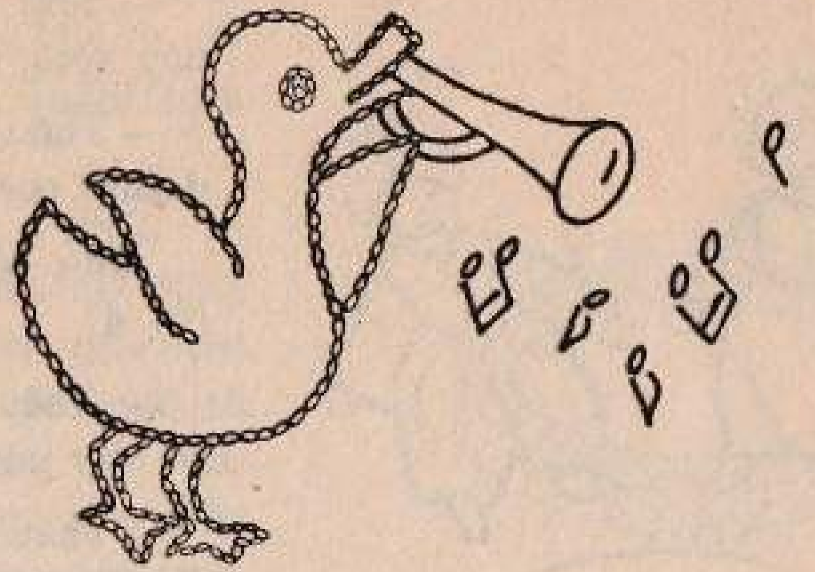

Hình 1

– Thêu mũi vặn thừng hay mũi thêu lướt vặn : cây kèn và các nốt nhạc.

– Thêu mũi móc xích : toàn thân con vịt.

uongxua.vn

Mẫu 2 : Cành dâu (h. 2)

– Thêu mũi móc xích : Thêu phủ hai trái dâu.

– Thêu mũi đột thưa : gân lá

– Thêu đường lướt vặn : những đường thêu còn lại.

Mẫu 3 : Con chó. (h. 3)

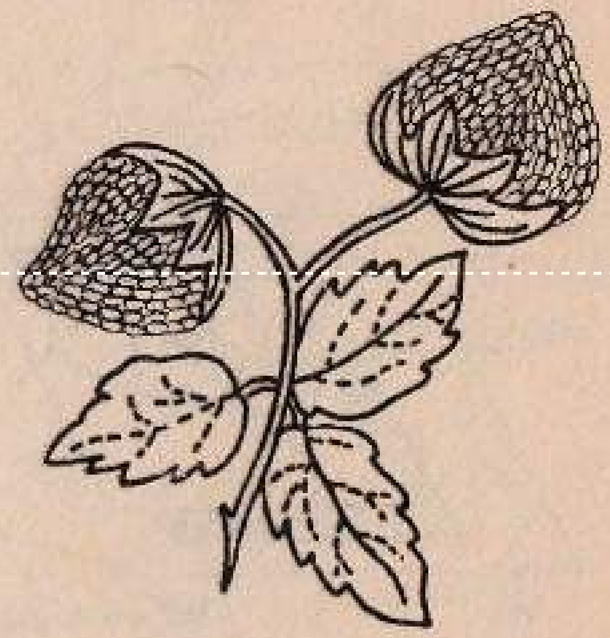

Hình 2

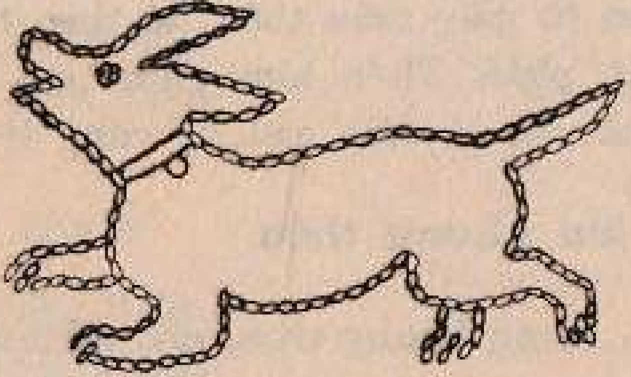

Hình 3

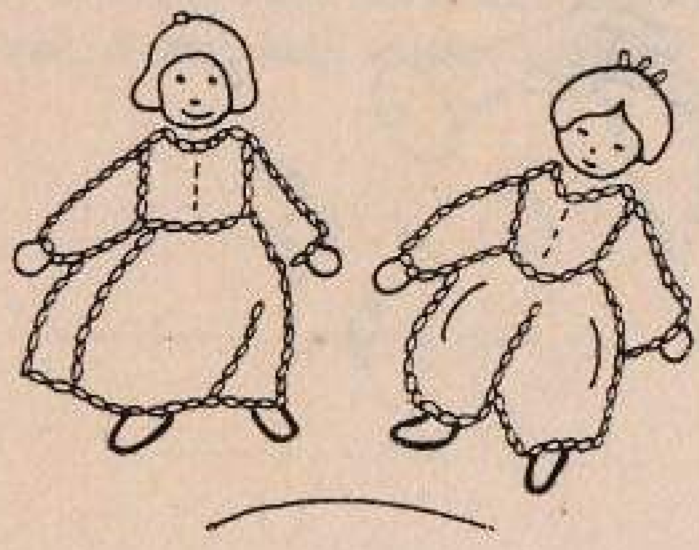

Hình 4

– Mũi thêu cành cây : dây vòng cổ

– Thêu móc xích, những đường thêu còn lại.

Mẫu 4. Hai chị em (h. 4)

– Thêu móc xích : Áo và váy của 2 chị em.

– Thêu lướt vặn. Những đường thêu còn lại.

2. In mẫu thêu lên vải (h. 5)

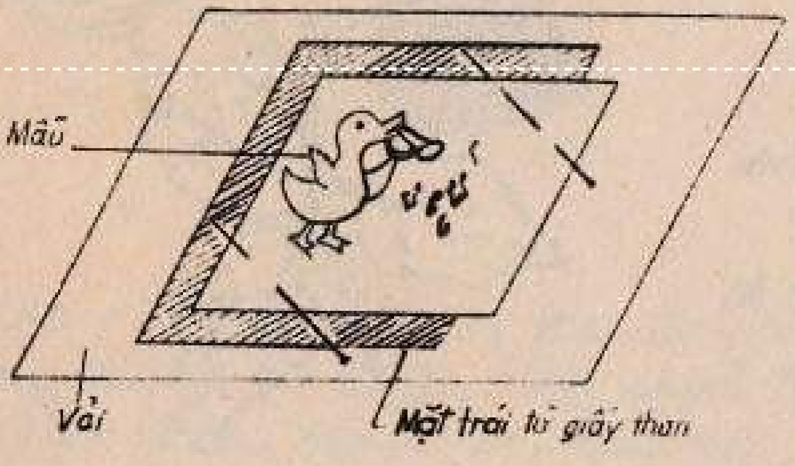

Hình 5

– Đặt mảnh vải sẽ thêu lên một mặt phẳng, vuốt cho khỏi nhăn, đặt úp tờ giấy than lên trên mảnh vải, cuối cùng đặt mẫu thêu trên tờ giấy than. Để mẫu thêu khỏi hỏng, đặt một tờ giấy bóng kính lên trên trước khi tô mẫu.

– Dùng kim ghim các góc của tờ giấy bóng kính, mẫu thêu và giấy than vào vải để cố định vị trí.

In mẫu. Dùng bút chì cứng hay bút bi (đã hết mực), tô lại những nét vẽ trên tờ giấy mẫu thêu, tô theo thứ tự từ trên xuống hoặc từ trái sang phải. Tháo kim ghim ra, dùng bút chì tô lại những nét còn mờ cho rõ hơn, sau đó căng lên khung thêu (h. 5).

3. Căng vải lên khung thêu

a) Khung thêu. Dùng khung tròn, nhỏ có đường kính 10 – 15cm. Loại khung này gồm có 2 vòng tròn được lồng khít vào nhau. Vòng tròn ngoài hở, có vít để khi cho vải vào siết chặt với vòng tròn

bên trong. Vòng tròn ở phía trong được làm kín (h. 6) và thường được quấn thêm len hoặc vải.

b) Căng vải. Tháo rời hai vòng tròn ra, đặt vòng tròn nhỏ lên trên một mặt phẳng, sau đó phủ vải đã in mẫu lên, căng cho mặt vải phồng và căn cho mẫu thêu ở chính giữa vòng tròn. Sau đó lấy vòng tròn lớn đặt khít lên vòng tròn nhỏ trên mặt vải, dùng tay ấn từ từ để vòng tròn lớn khít vào vòng tròn nhỏ. Vặn nhẹ đinh vít để hai vòng tròn sát vào nhau. Khẽ kéo vải xung quanh để mặt vải giữa khung thêu căng đều (h.7). Chú ý kéo cả ngang và dọc. Khi vải đã căng, vặn đinh vít một lần nữa cho thật chặt để cố định mặt vải. Ở một vài nơi, nhất là phía Nam, thường đặt vải lên vòng tròn lớn, sau đó ấn nhẹ vòng tròn nhỏ lọt vào trong và như vậy mẫu thêu luôn nằm ở mặt lõm của khung thêu, cách này có ưu điểm dễ giữ sạch mẫu thêu (h. 8).

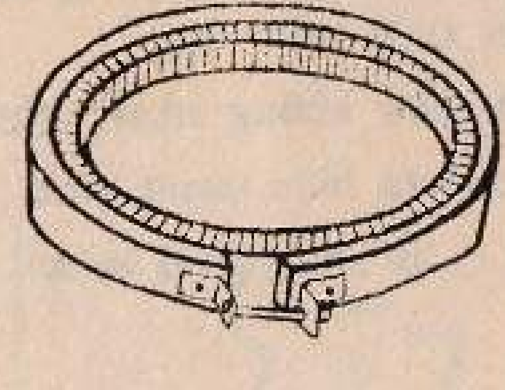

Hình 6

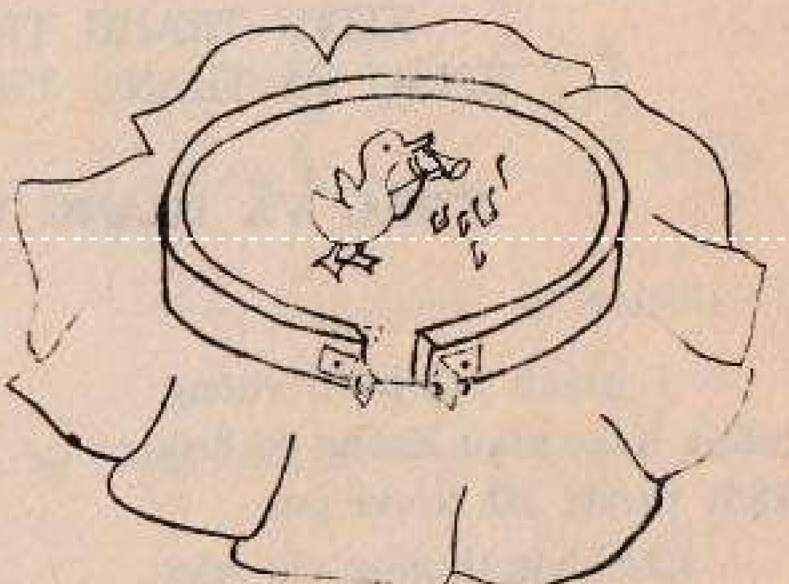

Hình 7

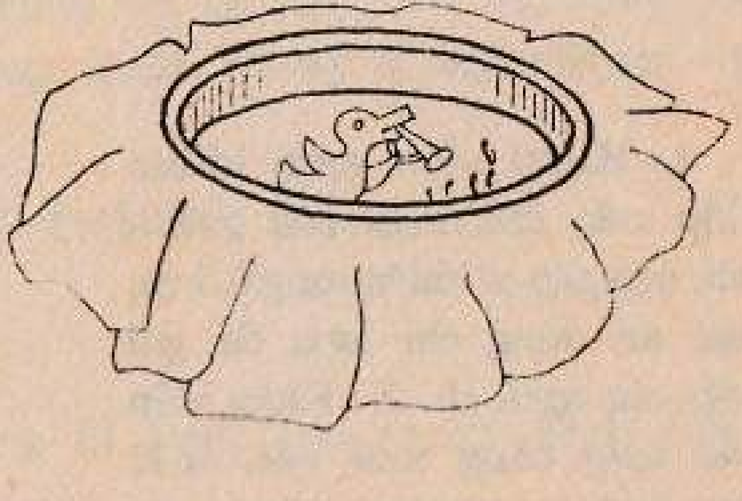

Hình 8

4. Thao tác kĩ thuật

Đối với khung thêu tròn, khi thêu tay trái cầm khung thêu, tay phải cầm kim thêu.

ruongxua.vn

– Tùy theo mẫu thêu, chọn chỉ cho phù hợp. Khi thêu, lên kim từ mặt trái vải và sau đó xuống thẳng kim, đồng thời đưa tay xuống dưới khung để rút chỉ, tiếp tục thao tác như trên cho hết mẫu thêu.

Yêu cầu :

- Mẫu thêu phải đẹp
- Mũi thêu không nhăn, nhúm
- Không bị biến dạng hình
- Vải thêu xong phải sạch

Bài 7

KHÂU TRANG TRÍ KHĂN TAY
KHÂU VÀ TRANG TRÍ TÚI SÁCH TAY

KHÂU VÀ TRANG TRÍ KHĂN TAY

I – CHUẨN BỊ

– 1 mảnh vải hình vuông trắng hoặc màu không có hoa kích thước 30 × 30 cm

– Chỉ khâu thường, chỉ màu
– Kim thêu, kéo cắt chỉ
– Bút chì, giấy than
– 1 số mẫu thêu trên khăn

II – THỰC HIỆN

1. Khâu viền mép khăn. Gấp nếp các mép của mảnh vải, nếp gấp có chiều rộng 0,5cm, sau đó dùng chỉ lược để giữ nếp các cạnh (h. 1). Khâu viền các mép bằng mũi vắt, mũi đột hoặc mũi khâu thường.

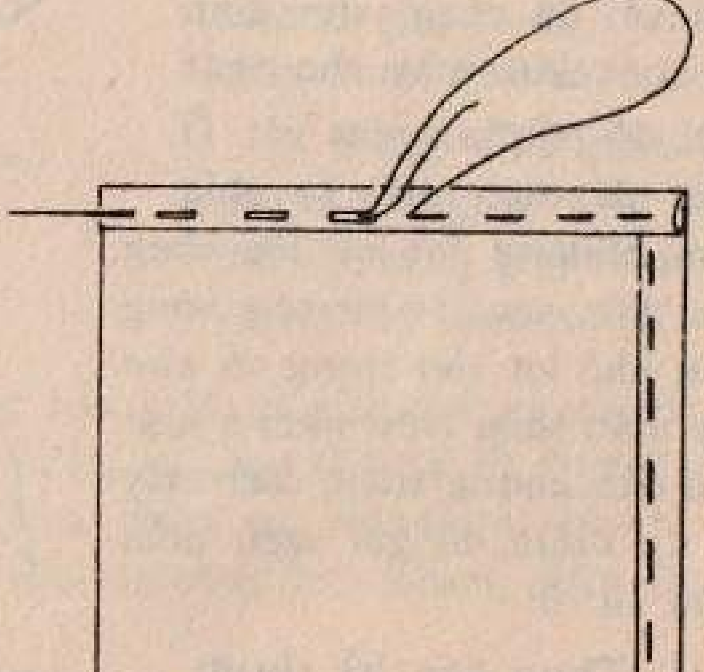

Hình 1

2. Trang trí khăn

a) Chọn mẫu thêu. Nếu thêu ở góc khăn, nên chọn các mẫu nhỏ, thanh. Chọn chỉ có màu tươi như màu hồng, lam, tím hoặc vàng. Có thể thêu bằng mũi móc xích, mũi cành cây...

b) In mẫu thêu. Dùng giấy than, in mẫu lên góc của khăn, sau đó căng khăn lên khung để thêu.

Khi thêu có thể chọn một số mẫu sau

Mẫu 1 (h. 2)

Hình 2

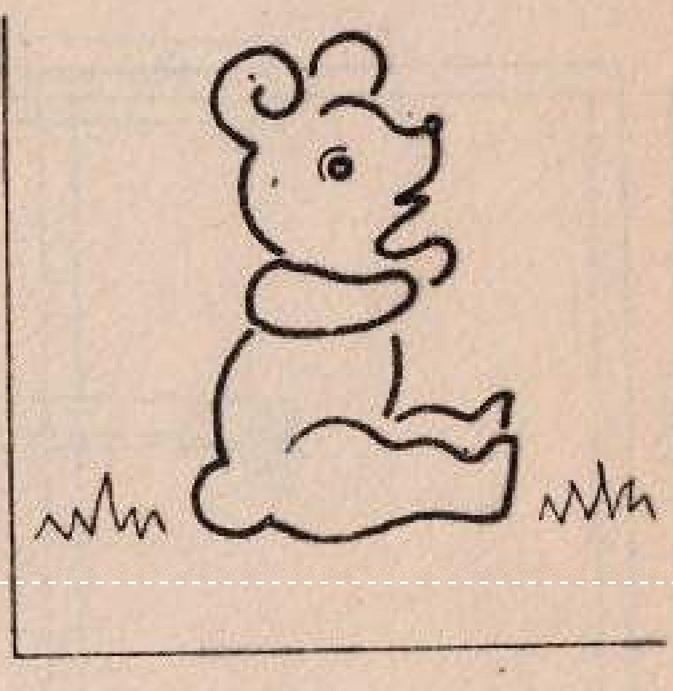

Hình 3

uongxua.vn

Thêu đường lướt vặn toàn bộ cành hoa, lá

Mẫu 2 (h. 3)

– Thêu đường lướt vặn toàn bộ mẫu thêu

Chú ý : Để cho khăn được đẹp, nên dùng vải mỏng, dễ thấm nước, mép gấp vừa phải, khi khâu và lại chỉ, ở 4 góc khăn cần làm kĩ, cẩn thận để khi sử dụng khăn không bị tuột chỉ.

KHÂU VÀ TRANG TRÍ TÚI SÁCH TAY

I – CHUẨN BỊ

– 2 mảnh vải dày (vải ka ki hoặc vải tám), kích thước 22 x 27cm

– 2 mảnh vải nhỏ hình chữ nhật, kích thước 3,5 × 22cm để làm nẹp miệng túi

– 2 dây vải hình chữ nhật, kích thước 5 × 33cm để làm quai túi.

– Chỉ khâu, chỉ thêu

– Một số mẫu thêu trang trí túi

– Kim khâu, kéo, thước kẻ

II – THỰC HIỆN

1 – Đo, vẽ và cắt các bộ phận của túi

a) Thân túi : Cắt hai mảnh vải có chiều cao 25cm, chiều ngang 20cm (h. 1)

b) Nẹp túi : Chiều dài 20cm, chiều rộng 2,5cm (h. 2)

Trên nẹp và thân túi có thể trang trí bằng các mẫu thêu và mũi thêu đã học để túi được đẹp.

c) Quai túi – chiều dài 30cm, chiều rộng 4cm (h. 3) và cắt theo đường vẽ. Mỗi bộ phận phải cắt 2 mảnh bằng nhau.

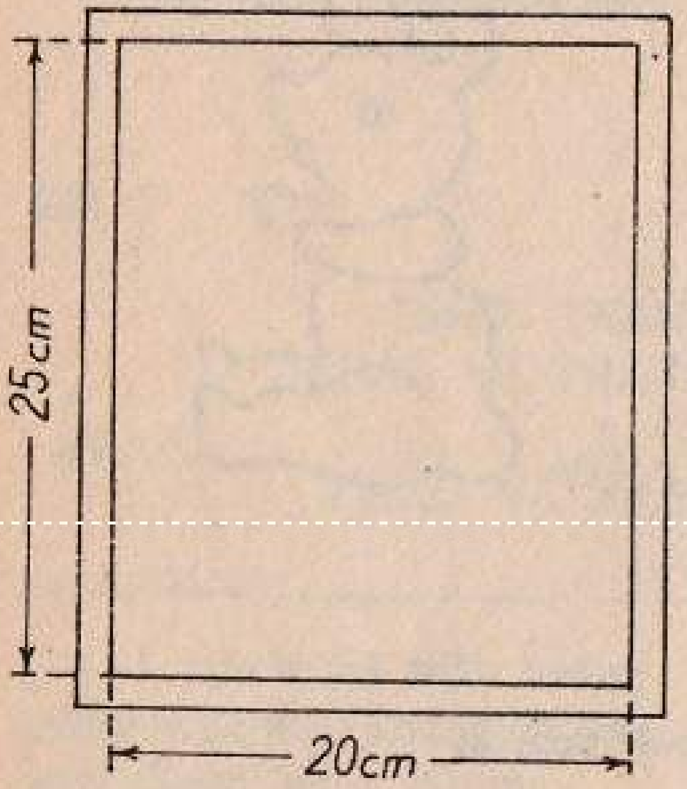

Hình 1

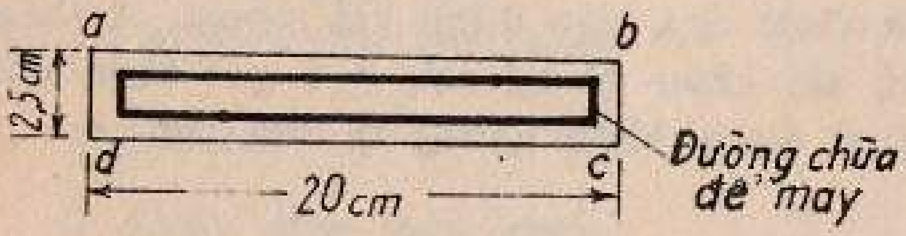

Hình 2

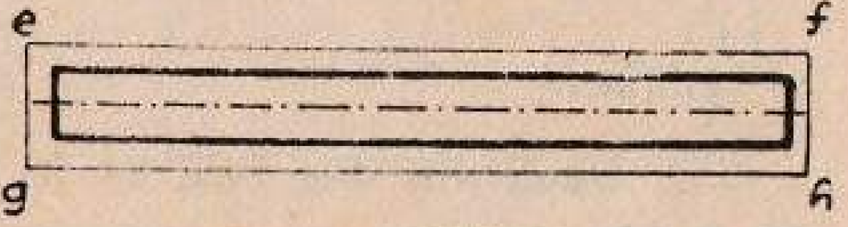

Hình 3

2 – Khâu túi

a) Khâu quai túi. Gấp mép hai cạnh chiều dài của vải, sau đó gấp đôi (theo chiều dài), và viền 2 mép vải dính chặt vào nhau bằng mũi khâu đột.

b) Khâu nẹp túi vào thân túi :

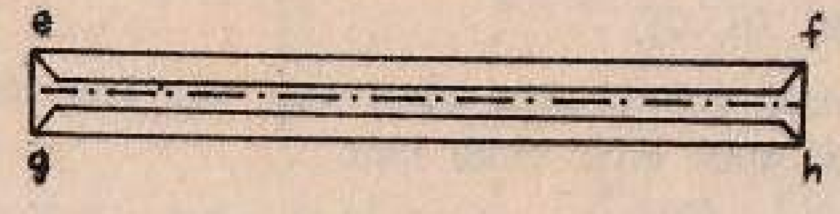

Hình 4

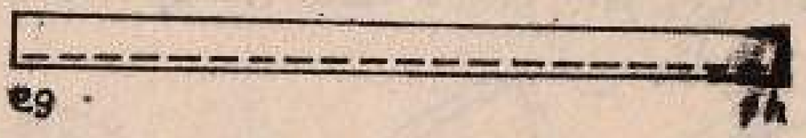

uongxua.vn

Hình 5

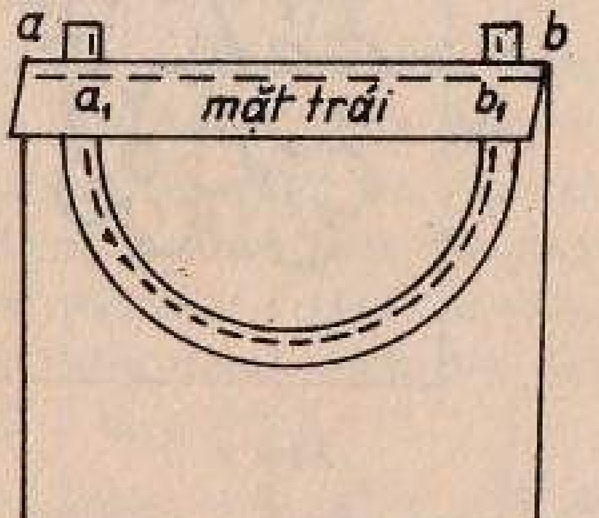

Hình 6

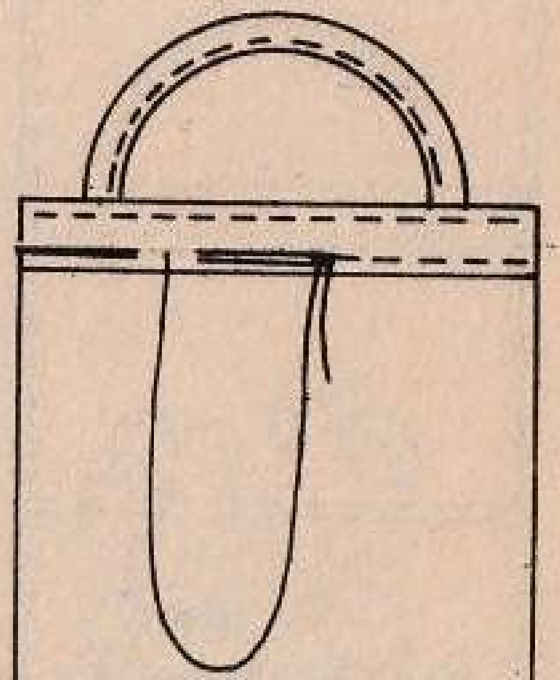

Hình 7

– Đặt mặt phải của nẹp túi úp vào mặt trái của thân túi, sao cho mép của thân túi trùng với mép của nẹp. Khâu 2 mép với nhau bằng mũi khâu đột. Chú ý khi khâu nhớ đặt 2 đầu dây quai vào giữa 2 mép vải như (h. 6). Hai đầu dây quai cách mép túi 2cm. Sau khi khâu xong, gấp lộn nẹp trở lại cho mặt trái nẹp, úp vào mặt phải thân túi. Sửa lại cho dây quai ngay ngắn. Vuốt nẹp túi sát đường khâu rồi gấp mép còn lại của nẹp và khâu vào thân túi bằng mũi đột (h. 7).

Khâu thêm một đường viền bằng mũi đột trên miệng túi để được bền và quai được chắc chắn hơn.

Mảnh thứ 2 của thân cũng được khâu như mảnh thứ nhất.

3 – Khâu thân túi : có 2 cách

Cách 1 – Đặt mặt trái của 2 thân túi úp vào nhau

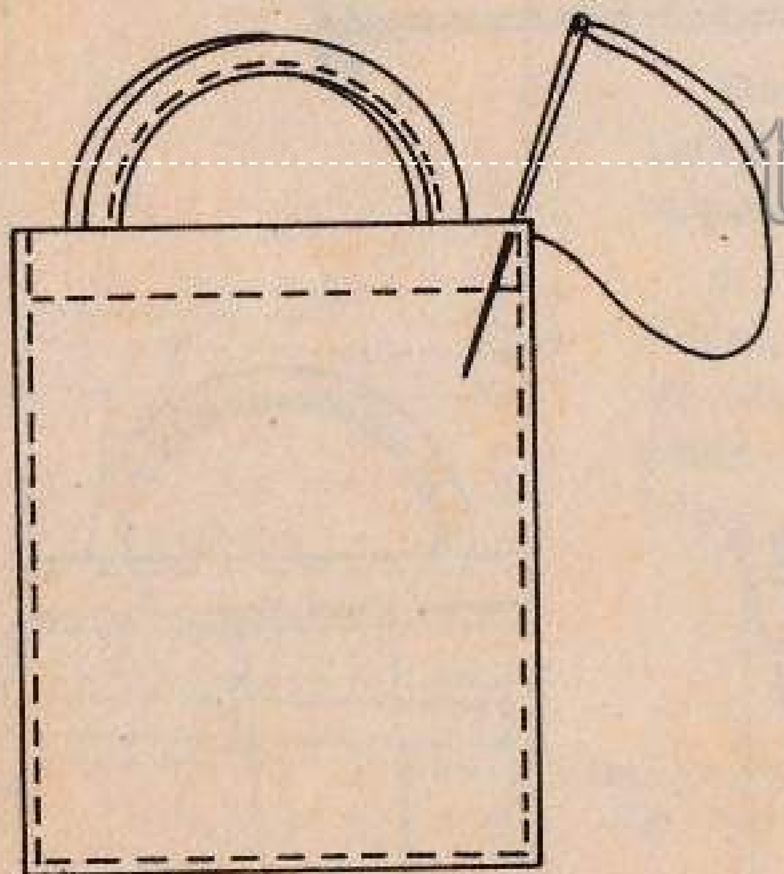

Hình 8

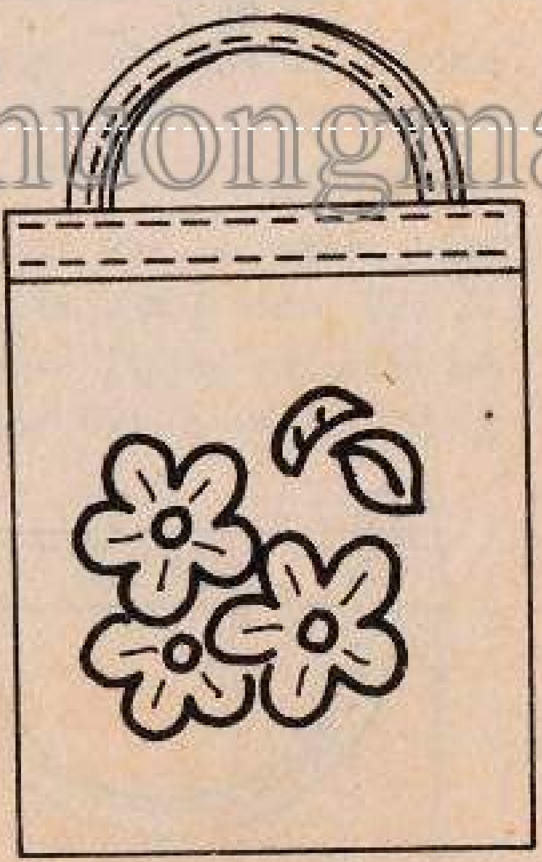

Hình 9

thuongmaitr

– Khâu bằng mũi đột đường viền xung quanh 3 mép túi (h. 8), vòng chỉ lại nhiều lần ở 2 mép để miệng túi được chắc.

Cuối cùng lộn mặt phải ra ngoài, sửa lại túi và quai cho ngay ngắn sẽ được túi như (h. 9).

Cách 2. Khâu ráp bằng mũi khâu vắt (thường dùng cho loại vải dày)

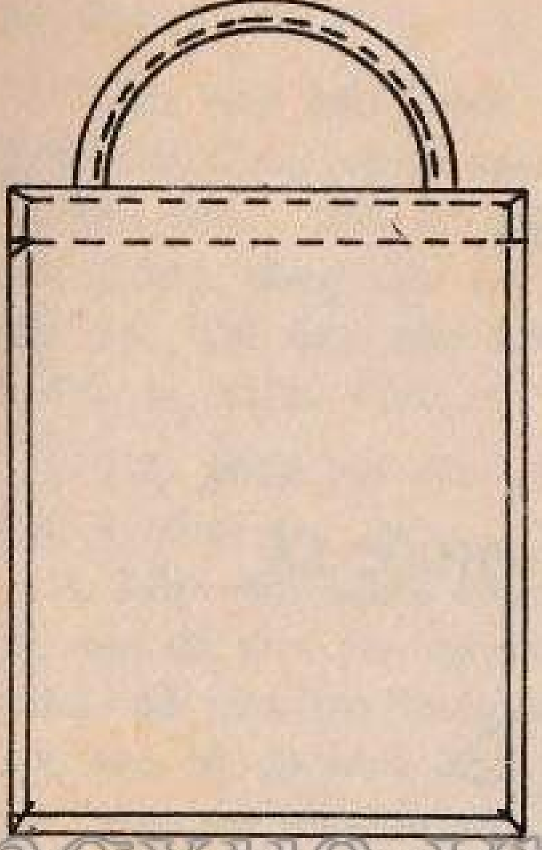

uongxua.vn

Hình 10

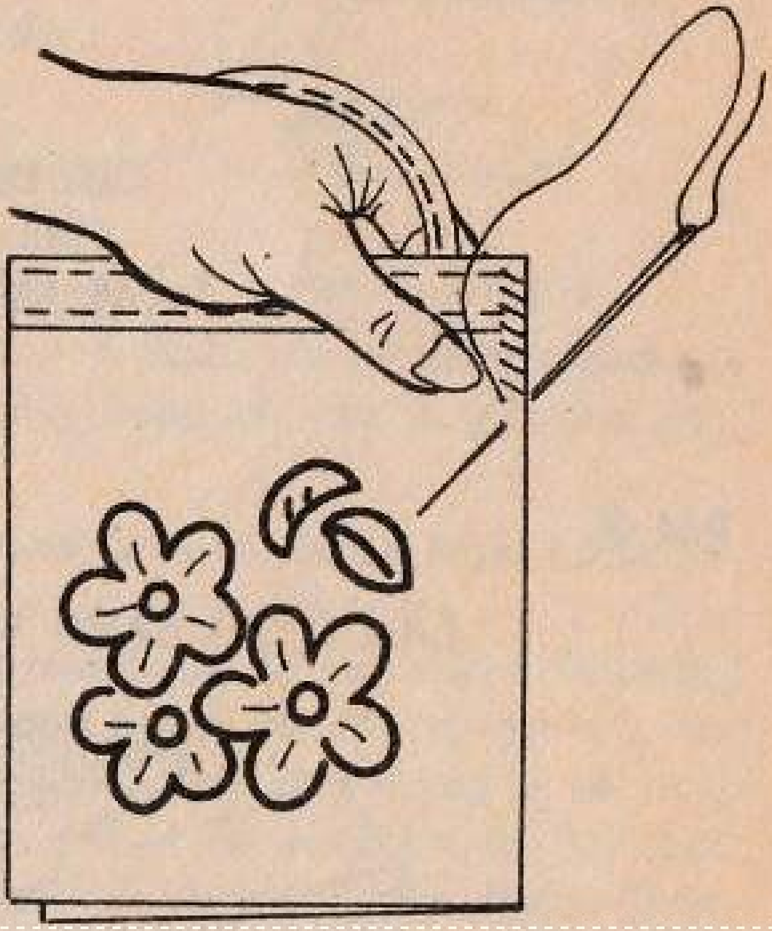

Hình 11

– Dùng chỉ to sợi hoặc chập 2, chập 4 sợi chỉ và khâu bằng kim to. Để túi được đẹp nên dùng chỉ khác màu.

– Trừ miệng túi. Gấp đường may chừa xung quanh thân vào mặt trái của thân túi. Úp mặt trái của 2 mảnh thân vào nhau (mép gấp nằm ở giữa hai thân), khi khâu dùng ngón tay kẹp chặt 2 mép (hình 11).

– Dùng mũi khâu vắt để ráp 2 mép vải với nhau. Sau khi kết thúc đường khâu cần nút chỉ cho chặt. Túi khâu xong như hình 12

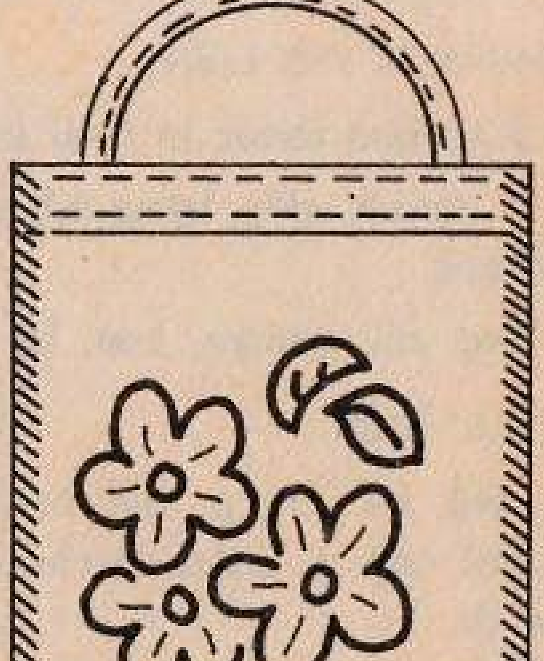

Hình 12

CHƯƠNG II

LÀM ĐỒ CHƠI

Bài 8

LÀM Ô TÔ BẰNG VỎ BAO THUỐC LÁ

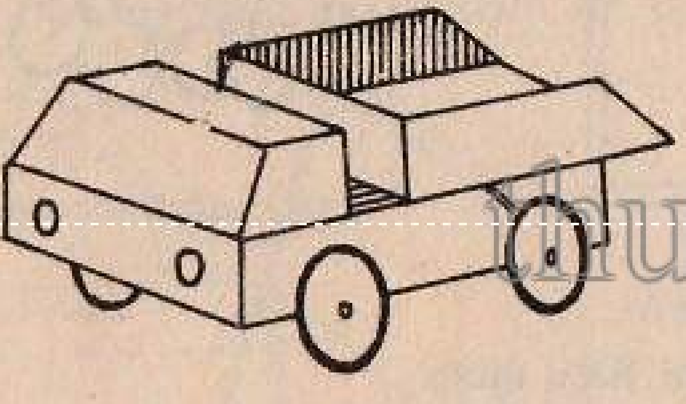

thuongmaitr

I – CHUẨN BỊ VẬT LIỆU

– 2 vỏ bao thuốc lá (loại hộp cứng)

– 1 mảnh giấy bóng kính của vỏ bao thuốc

– Bút chì, compa, kéo, hồ dán

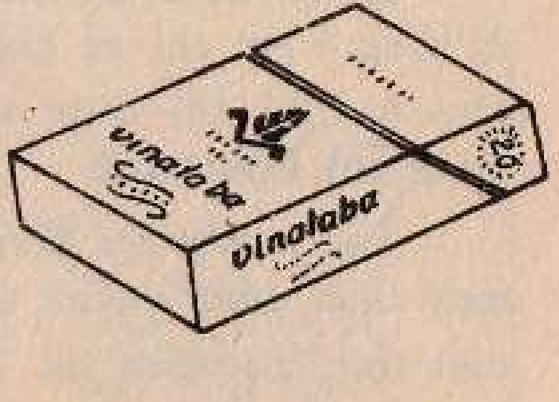

Hình 1 – Bệ xe

II – THỰC HIỆN

1. Bệ xe. Dùng một bao nguyên, dán chặt nắp và thân lại cho chắc làm bệ xe (h. 1).

2. Buồng lái (cabin) **và thùng xe**. Lấy bao còn lại, cắt rời nắp và thân bao thuốc. Nắp để làm buồng lái (h. 2),

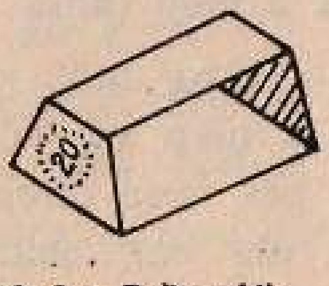

Hình 2 – Buồng lái

phần thân còn lại cắt bỏ phía trên làm thùng xe (h. 3).

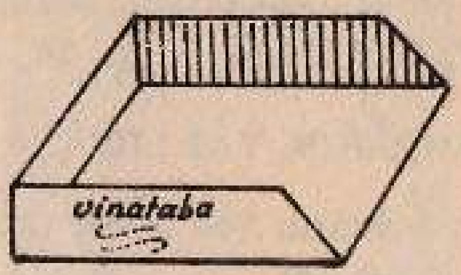

Hình 3 – Thùng xe

3. Làm kính buồng lái và bánh xe ôtô.

– Úp nắp bao thuốc lá lên mảnh giấy bóng, dùng bút chì vạch xung quanh để làm dấu. Sau đó cắt cách đường dấu 0,5cm, đồng thời cắt chéo góc ở 4 đỉnh, bôi hồ xung quanh và dán lại. Khi dán nên kéo căng giấy bóng và dán 4 góc cho gọn, không bị nhăn, dúm...

– Lấy phần bìa còn lại cắt 4 hình tròn có đường kính 2,5cm để làm 4 bánh xe.

4. Lắp ráp hoàn chỉnh sản phẩm : Bôi hồ vào mặt dưới buồng lái, sau đó dán vào bệ xe (chú ý đầu buồng lái dán chồng khít lên phần cuối của bao thuốc). Bôi tiếp hồ vào phía dưới thùng xe và cũng dán vào bệ xe cách buồng lái 1cm. Với 4 bánh xe bôi hồ vào một nửa bánh xe rồi dán vào thành bệ xe, bánh trước cách đầu xe 1cm, bánh sau cách đuôi xe 1cm. Để cho đẹp có thể cắt thêm 2 hình tròn nhỏ, dán ở phía đầu xe làm pha đèn và kẻ thêm biển số xe cho sinh động. Như vậy ta đã được một chiếc xe ô tô hoàn chỉnh.

ruongxua.vn

Bài 9

LÀM MÔ HÌNH ĐỒNG HỒ ĐỂ BÀN

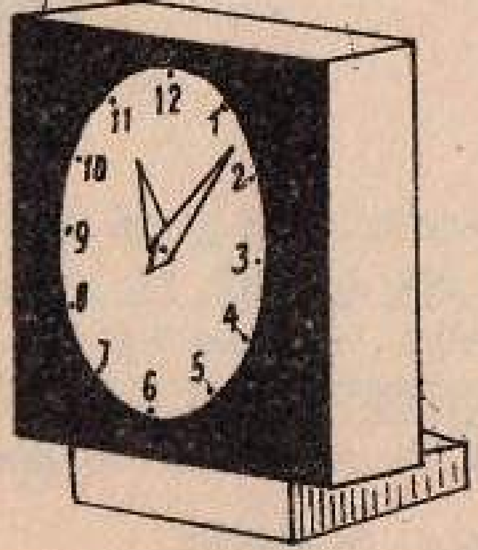

Tiết 1. Làm mặt đồng hồ, làm kim

Tiết 2. Làm chân đế, lắp ráp hoàn chỉnh sản phẩm

I – CHUẨN BỊ VẬT LIỆU

– 1 mảnh bìa cứng (hộp mứt hoặc bìa dán 2 – 3 lớp) kích thước 14 × 14 cm.

– 1 tờ giấy màu kích thước 10 × 10 cm

– 1 tờ giấy trắng (không kẻ), có kích thước 12 × 12 cm làm mặt đồng hồ.

– 1 mảnh bìa cứng khác màu (không kẻ), kích thước 2 × 5 cm làm kim.

– 1 mảnh bìa cứng, kích thước 8 × 10cm làm giá đỡ đồng hồ.

– 1 ốc vít nhỏ (hoặc 1 đinh đóng guốc)

– Bút chì, com pa, thước kẻ, kéo, dùi, hồ dán.

II – THỰC HIỆN

1. Làm mặt đồng hồ, làm kim

– Dùng mảnh bìa cứng (14 × 14cm), kẻ các đường song song với 4 cạnh, cách cạnh 2cm, được hình vuông có cạnh 10 × 10cm.

– Từ đường dấu vừa kẻ, cắt 4 đường đối nhau có độ dài 2cm. Sau đó gấp về phía sau theo đường kẻ và vuốt thành nếp. Dán tờ giấy màu chồng khít vào hình vuông phía trong vừa kẻ (h. 1).

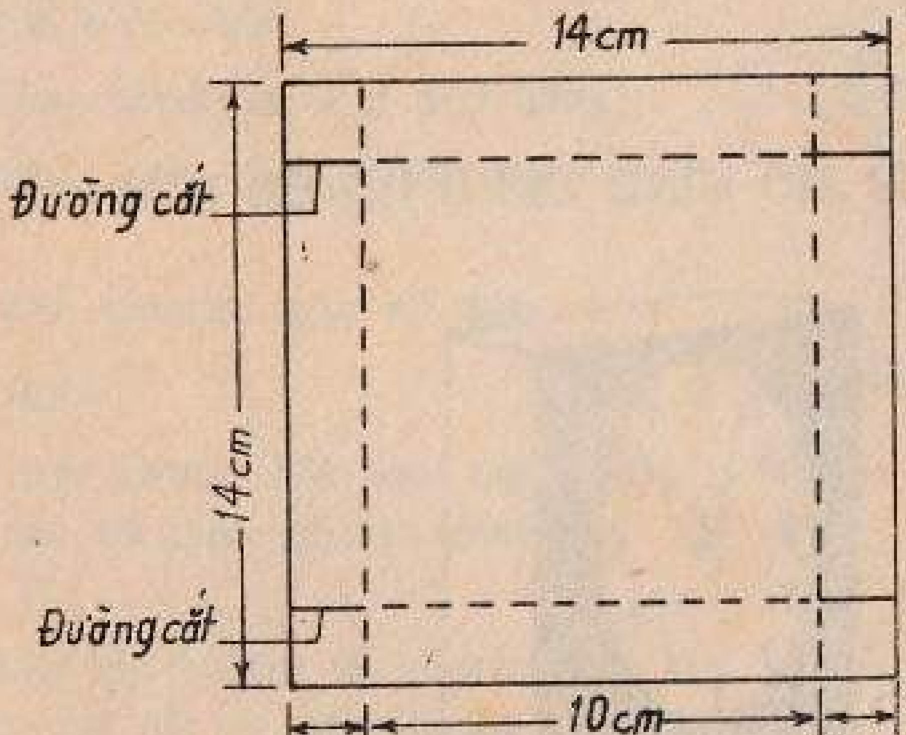

Hình 1 – Vỏ đồng hồ

thuongmaitr

– Làm mặt số. Dùng com pa quay một đường tròn có bán kính 4,5cm. Cắt theo đường tròn vừa kẻ bỏ phần rìa. Qua tâm đường tròn kẻ 2 đường vuông góc. Đường thẳng sẽ cắt đường tròn ở 4 điểm. Lấy 4 điểm đó làm 3, 6, 9, 12 giờ. Từ 4 điểm chia tiếp mỗi cung làm 3 – Như vậy ta có đủ 12 điểm có khoảng cách bằng nhau tương ứng với 12 giờ trên mặt đồng hồ. Ghi các số từ 1 đến 12 (h. 2). Sau đó dán mặt đồng hồ cân đối vào giữa hình vuông giấy màu.

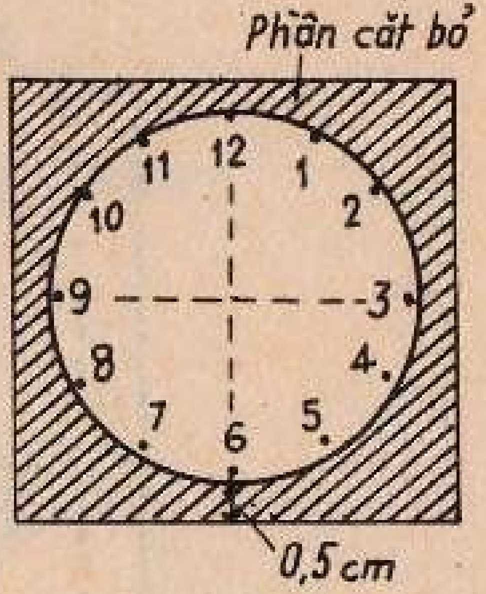

Hình 2 – Mặt số

Cuối cùng, khi mặt đồng hồ đã được dán kĩ, bôi hồ vào 2 cạnh đối nhau đã cắt, dán các cạnh theo đường gấp sẽ được hộp và mặt số đồng hồ (h. 3).

– Làm kim đồng hồ. Dùng mảnh bìa 2 × 5cm, cắt làm 2 ; mỗi mảnh có chiều rộng 0,8cm. Để làm kim phút, đo chiều dài 4cm và kim giờ dài 3,5cm và cắt theo hình vẽ (h. 4).

uongxua.vn

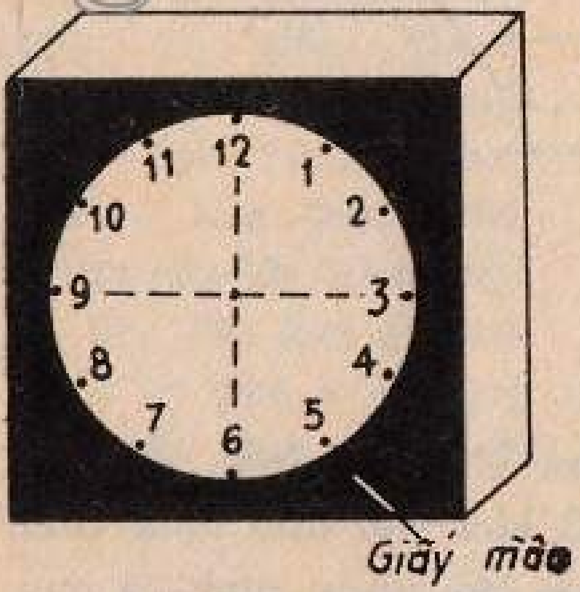

Hình 3

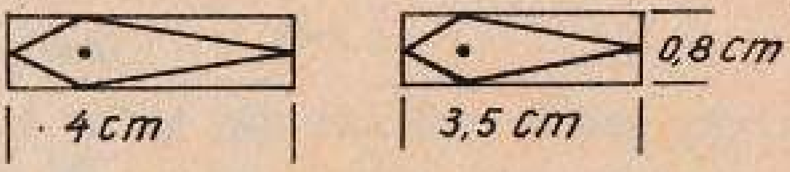

Hình 4. Kim phút, kim giờ.

2. Làm chân đế đồng hồ. Cắt mảnh bìa 8 × 10cm theo kích thước 8 × 9,5cm (h. 5). Từ hai đầu vạch đường dấu cách mép 1cm. Từ đường dấu thứ nhất, kẻ đường dấu thứ hai cách đường dấu trước 3cm. Gấp nếp theo đường dấu và miết kĩ, sau đó dán 2 đầu mảnh bìa lại để được chân đế đồng hồ (h. 6).

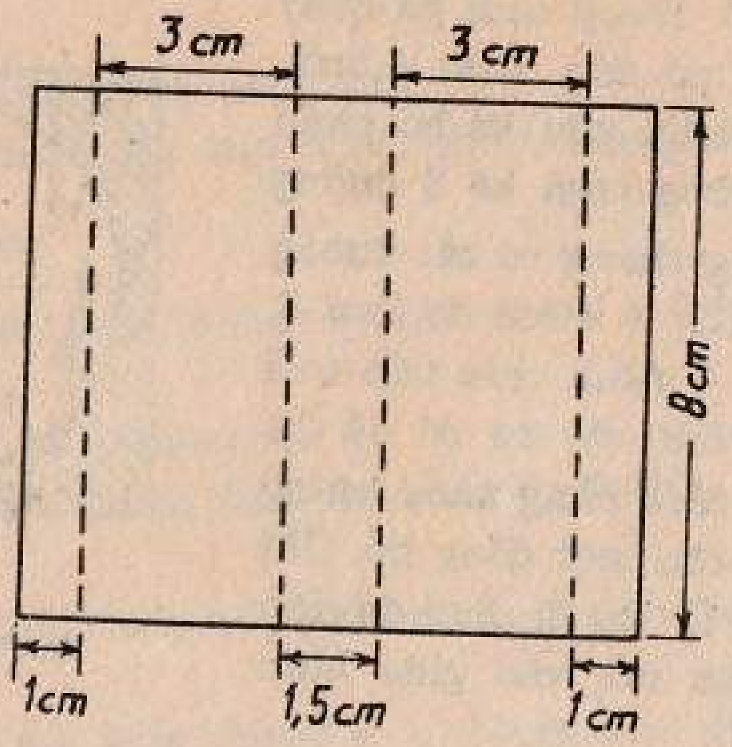

Hình 5

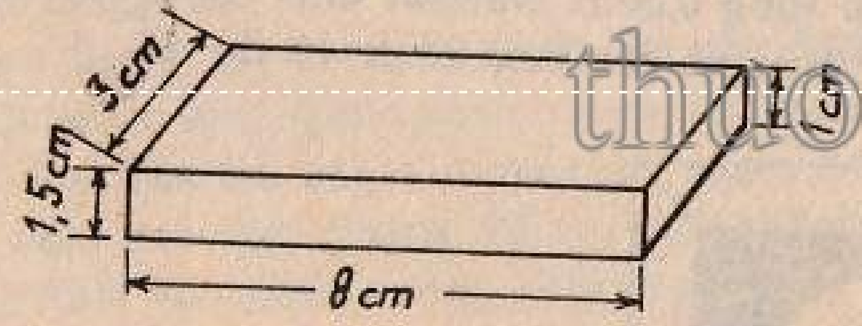

Hình 6

3. Lắp ráp hoàn chỉnh sản phẩm. Gắn hai kim vào tâm hình tròn. Dùng dùi, dùi 1 lỗ nhỏ qua 2 kim vào tâm hình tròn. Đặt kim ngắn ở dưới, kim dài ở trên, sau đó xuyên đinh ốc qua, vít chặt phía sau.

– Bôi hồ vào mặt trên của chân đế đồng hồ, sau đó gắn hộp có mặt số đồng hồ lên trên, ta được mô hình chiếc đồng hồ hoàn chỉnh.

thuongmaitr

Bài 10

LÀM ĐÈN LỒNG QUẢ TRÁM

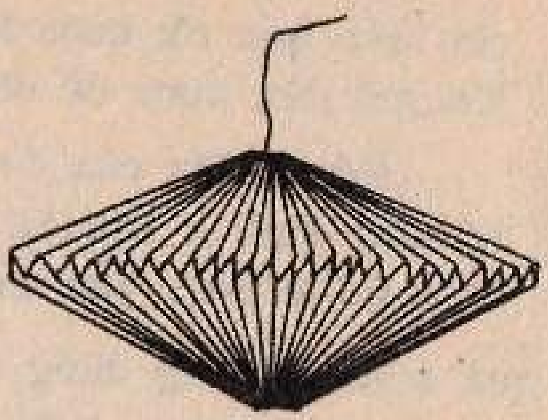

I – CHUẨN BỊ

– 3 tờ giấy màu hình chữ nhật khổ 20 × 30cm
– Chỉ buộc
– Kéo, hồ dán

II – THỰC HIỆN

ruongxua.vn

– Gấp đôi tờ giấy theo bề ngang (h. 1), sau đó gấp tờ giấy thành những nếp song song đều đặn cách nhau 0,7 – 1cm theo chiều ngang cho đến hết tờ giấy (h. 2). Lần lượt gấp hết cả 3 tờ (chú ý khi gấp cứ một đường gấp vào, một đường gấp ra như gấp quạt, gấp bướm ở lớp 3).

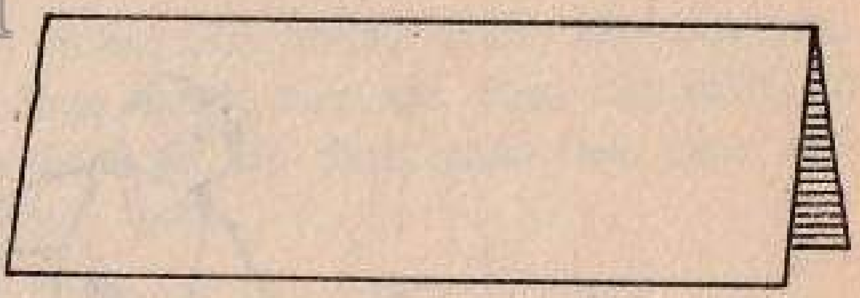

Hình 1

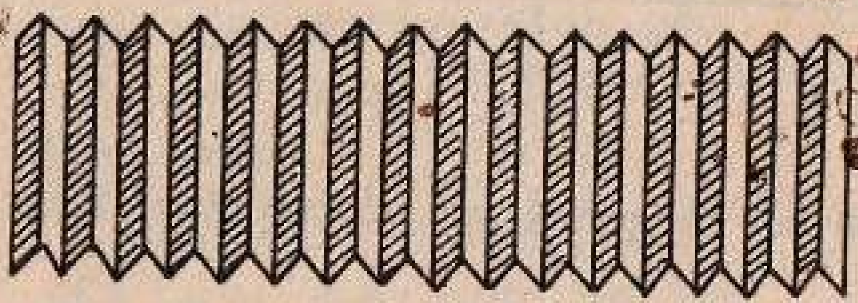

Hình 2

Hình 3

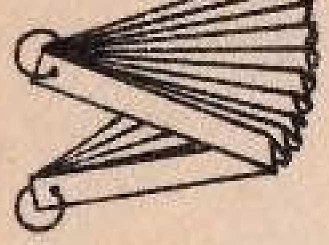

Hình 4

– Tách 2 đầu mép giấy vừa gấp tạo thành hình chữ V (h. 3), nối 3 hình chữ V với nhau bằng cách dán nối các đầu lại.

– Dùi thủng hai đầu mép giấy, dùng kim chỉ luồn qua rồi buộc lại (nhớ buộc lỏng để khi mở đèn được dễ dàng (h. 4)

– Kéo 2 đầu của đèn úp vào nhau, dùng hồ dán dính 2 đầu lại tạo thành chiếc đèn treo giống hình quả trám.

Chú ý. Đèn lồng quả trám thường dùng để trang trí lớp học, góc học tập hoặc trong dịp cắm trại... Để cho sinh động có thể làm một màu, 2 màu hoặc 3 màu.

Bài 11

LÀM EM BÉ BẬP BÊNH

thuongmaitr

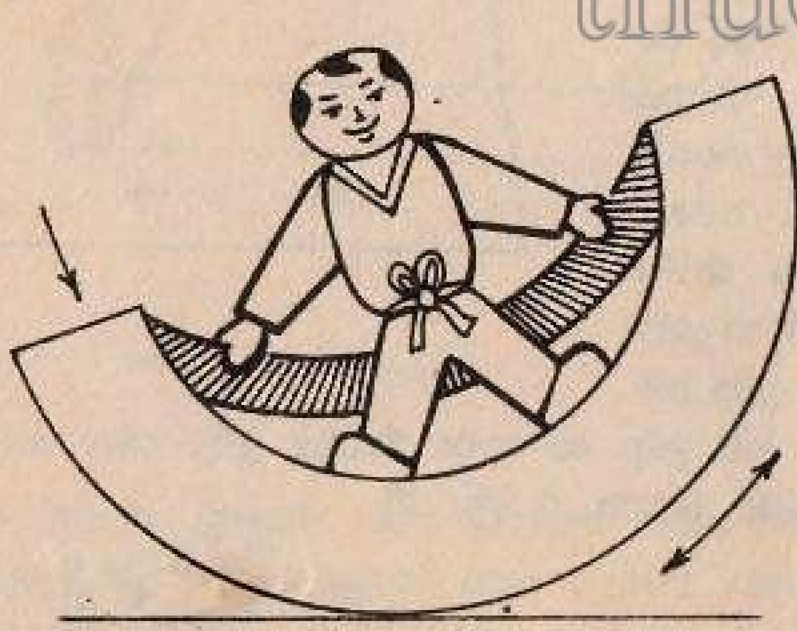

I – CHUẨN BỊ VẬT LIỆU

– 1 mảnh bìa cứng (có thể bồi bằng 2 tờ bìa vở học sinh) kích thước 14 × 14cm.

– Bút chì, com pa, thước, kéo.

II – THỰC HIỆN

– Dùng com pa quay 2 đường tròn có cùng tâm, một đường tròn có bán kính 6cm và một đường tròn có bán kính 4cm (h. 1).

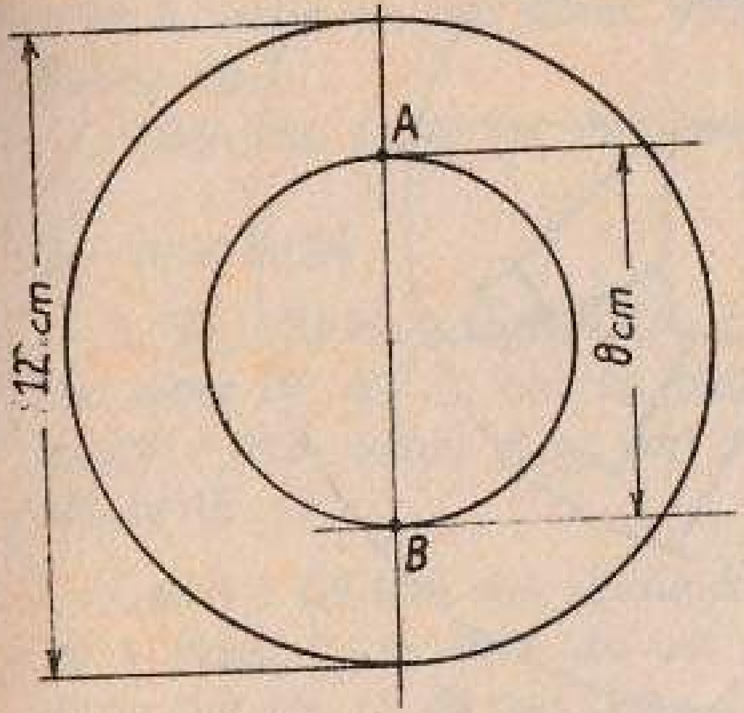

Hình 1

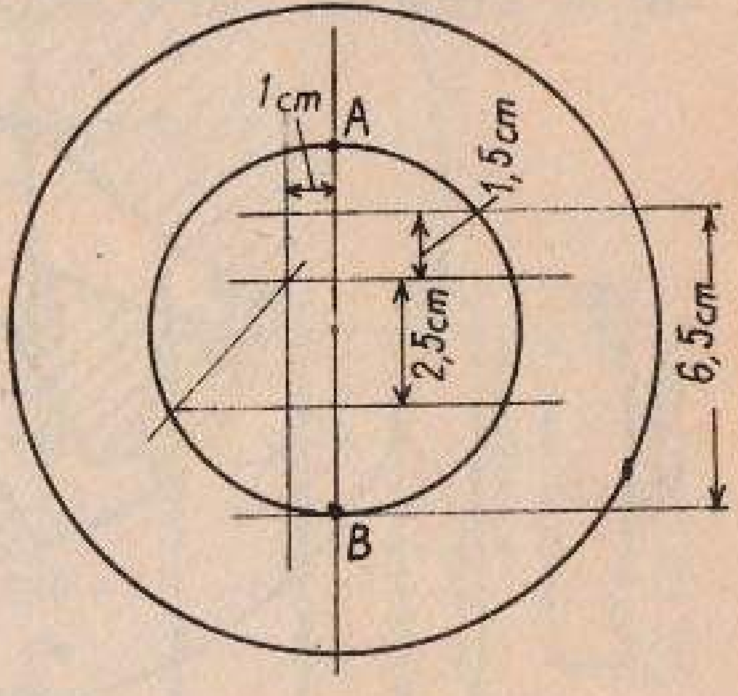

Hình 2

truongxua.vn

– Kẻ đường thẳng qua tâm đường tròn, đường thẳng cắt đường tròn nhỏ ở 2 điểm A , B. Trên đoạn thẳng AB, xác định các điểm có kích thước như (h. 2), từ các điểm đã xác định, phác thảo hình chú bé như (h. 3), sau đó gấp đôi hình tròn theo đường kẻ A – B . Cắt bỏ phần gạch chéo để được hình chú bé như (h. 4).

– Trải hình vừa cắt xong, vẽ mắt, mũi, quần áo... cho chú bé. Sau đó gấp đôi hình tròn theo đường thẳng góc với đường thẳng AB được như hình mẫu.

Cách chơi. Đặt chú bé như hình mẫu, dùng ngón tay ấn nhẹ đầu đường gấp, chú bé sẽ bập bênh trông rất vui mắt.

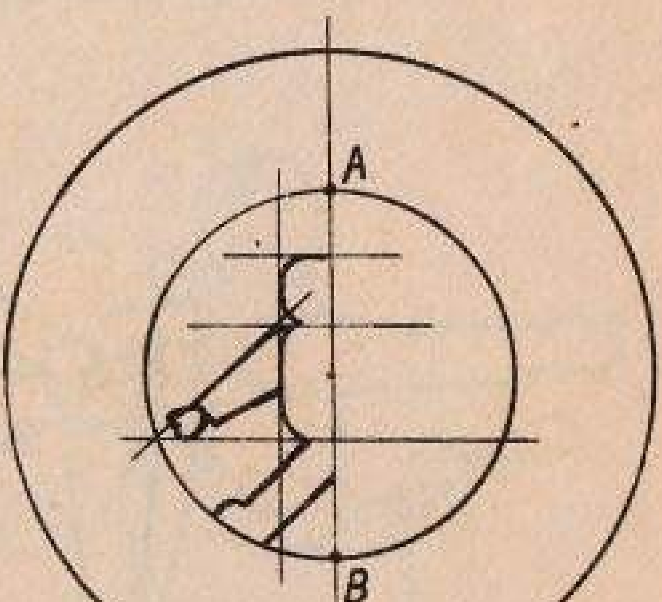

Hình 3

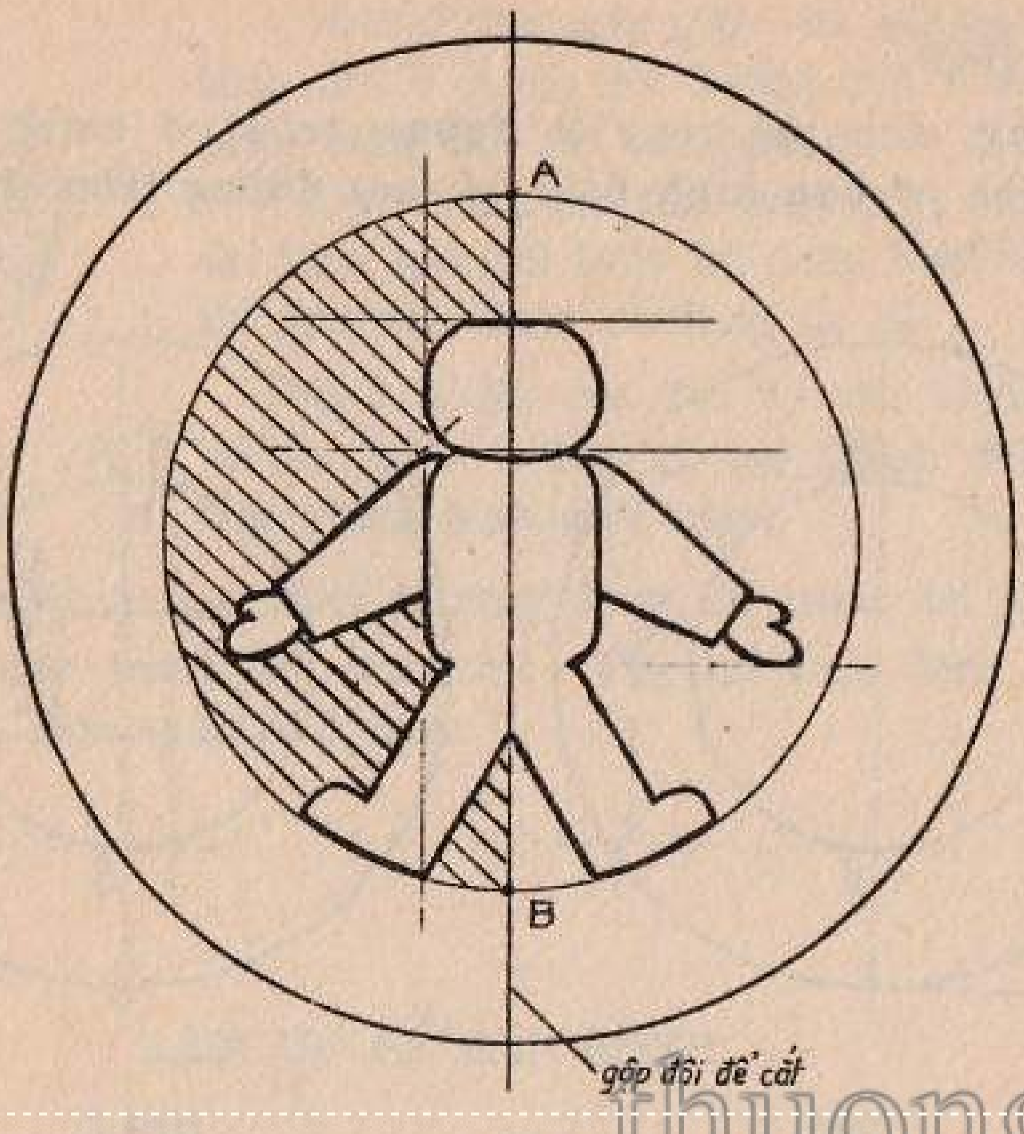

Hình 4

thuongmaitr

Bài 12

LÀM NGƯỜI TẬP XÀ ĐƠN

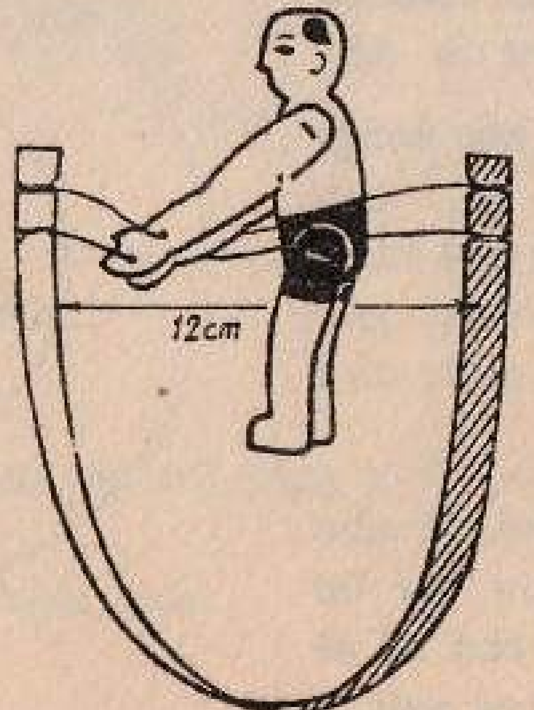

I – CHUẨN BỊ

– 1 mảnh bìa cứng, kích thước 10 × 15cm (bìa hộp mứt hoặc vỏ bao thuốc lá hộp)

– 1 đoạn chỉ khâu dài 10m để buộc dây

– 1 thanh tre dài 42cm, rộng 0,5cm – 1cm, dày 0,2cm để làm khung xà.

– Bút chì, thước kẻ, dao, kéo, kim khâu to.

II – THỰC HIỆN

1. Vẽ, cắt hình người. Dùng mảnh bìa cứng để đo, vẽ các bộ phận của người : đầu, mình, chân, tay rồi cắt rời ra (h. 1).

Lưu ý : Để làm cho nhanh, chỉ cần vẽ 1 chân, 1 tay. Sau khi cắt rời ra, dùng bút chì tô để tạo thêm 1 chân, 1 tay nữa giống như trên.

– Vẽ thêm tóc, thêm mắt vào đầu hình người cho đẹp.

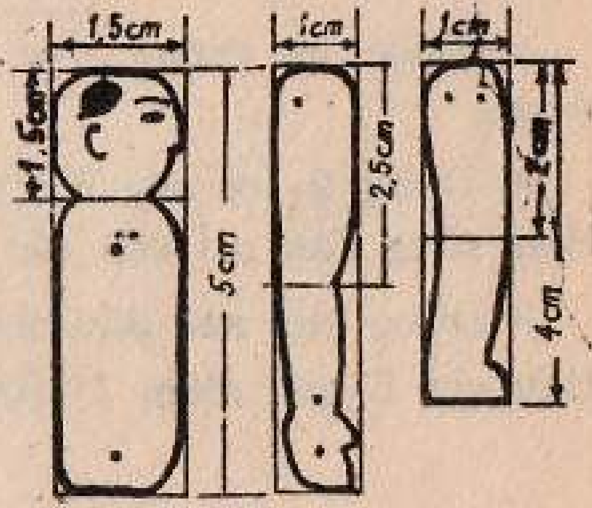

Hình 1

2. Lắp ráp các bộ phận của hình người

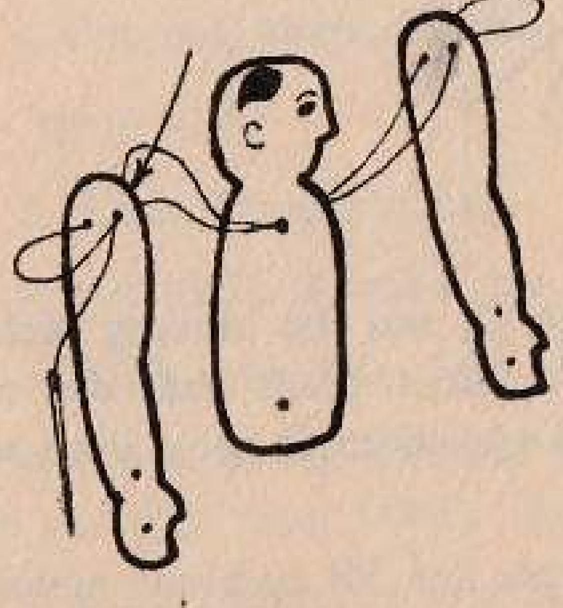

Hình 2

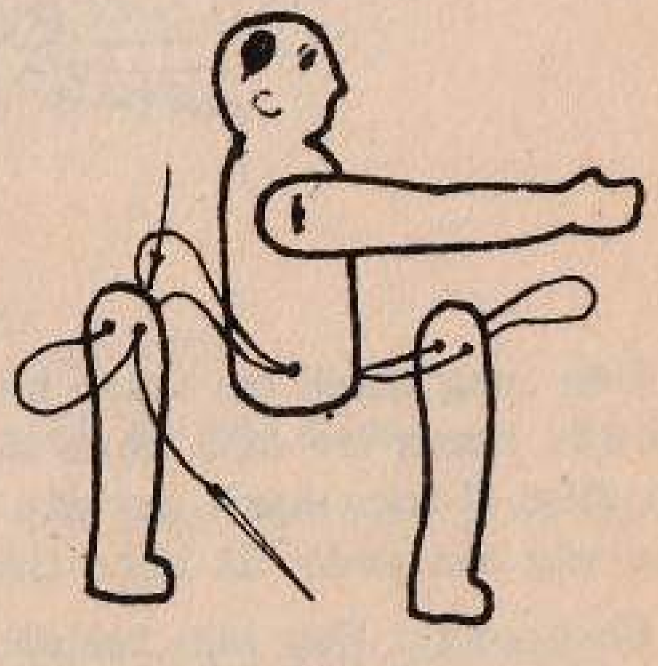

Hình 3

– Dùng kim khâu to, dùi các lỗ ở thân, tay, chân đúng vị trí (như h. 1).

– Dùng chỉ chập 2 – 4 sợi nối 2 tay với thân theo (h. 2).

– Cũng như vậy nối 2 chân với thân theo (h. 3).

3. Làm khung xà đơn

– Lấy phần cật của thanh tre vót nhẵn (chiều dài 42cm, rộng 0,5 – 0,7cm, dày 0,2cm) . Hai đầu vót mấu (cách nhau 1,5cm) để buộc chỉ (h. 4)

– Buộc hệ thống dây điều khiển để người có thể cử động được.

+ Dùng 2 sợi dây chỉ to (4 – 6 sợi) dài 15cm, lần lượt buộc chặt từng đầu chỉ vào các điểm A, B trên thanh tre.

+ Dùng kim xâu đầu chỉ A luồn qua điểm 2 trên tay người tập. Đầu chỉ B qua điểm 1 trên tay người tập (hình 4).

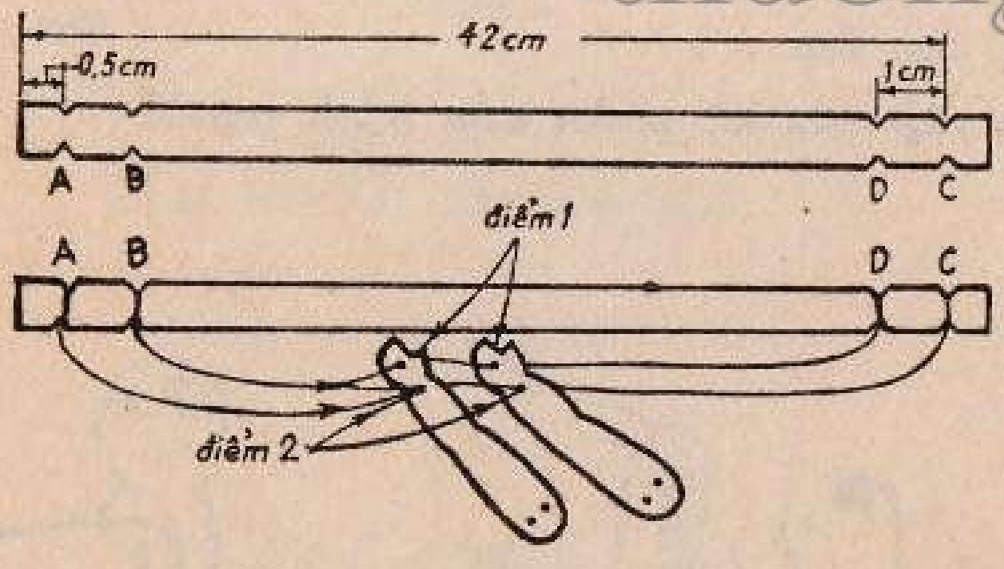

Hình 4

Uốn cong thanh tre thành hình chữ U, sao cho khoảng cách của hai đầu thanh tre cách nhau từ 10 – 12cm. Buộc chặt dây chỉ A vào điểm C trên thanh tre, dây chỉ B vào điểm D (như hình mẫu). Như vậy sản phẩm đã hoàn thành.

Cách chơi : Bóp nhẹ hai đầu thanh tre rồi nhả ra, người tập xà đơn sẽ nhào lộn rất vui mắt.

Bài 13

LÀM DIỀU BẰNG GIẤY

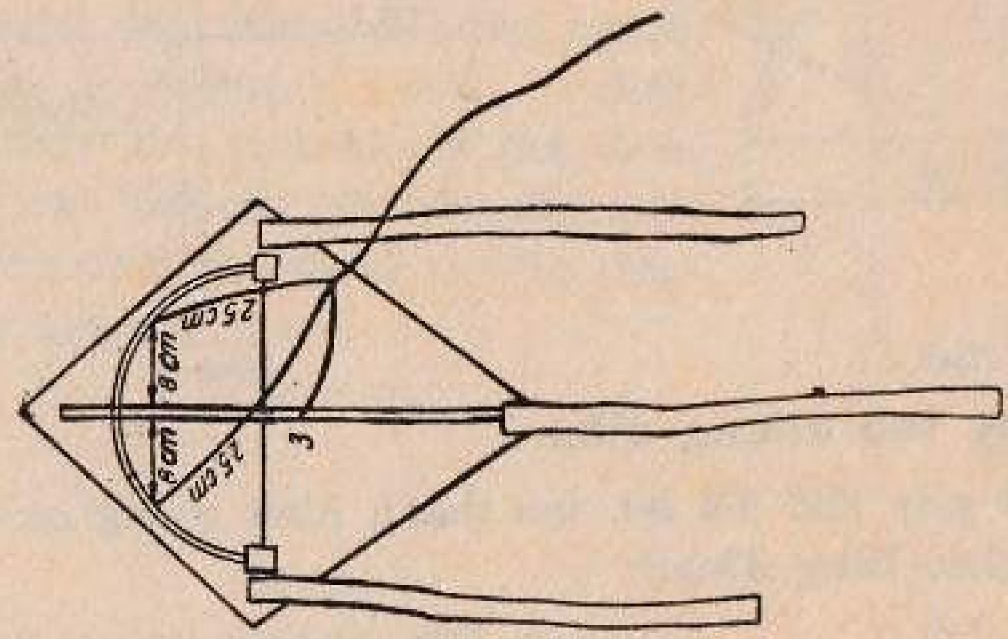

uongxua.vn

I – CHUẨN BỊ

– 2 tờ giấy vở khổ đôi

– 1 thanh tre nhỏ, dẹt, có chiều dài 42cm, rộng 0,3cm dày 0,1cm

– 1 thanh tre có chiều dài 37cm, rộng 0,3cm, dày 0,1cm

– 1 cuộn dây gai nhỏ (dài 10 – 15m).

– Bút chì, thước kẻ, kéo, dao, hồ dán...

II – THỰC HIỆN

1. Làm khung diều

– Vót nhẵn 2 thanh tre (lấy phần cật).

– Đánh dấu điểm giữa của thanh tre dài 42cm.

– Dùng chỉ sợi to buộc nối 2 đầu thanh tre tạo thành dây cung (độ dài dây cung 30cm) (h. 1).

– Buộc thanh tre còn lại vào điểm đánh dấu của cung và giữa dây cung (h. 2).

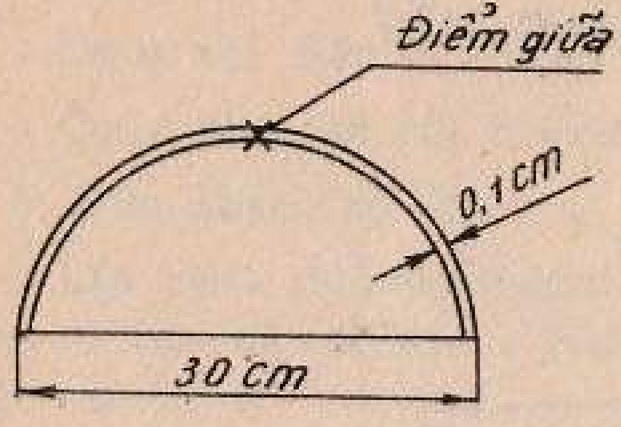

Hình 1

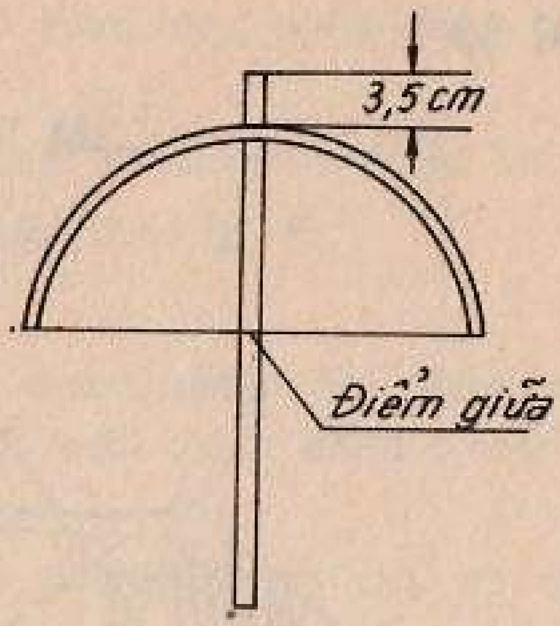

Hình 2

2. Dán giấy vào khung diều

– Dán 2 tờ giấy khổ đôi lại, tạo thành hình vuông có cạnh là 30cm (đường chéo bằng 37cm).

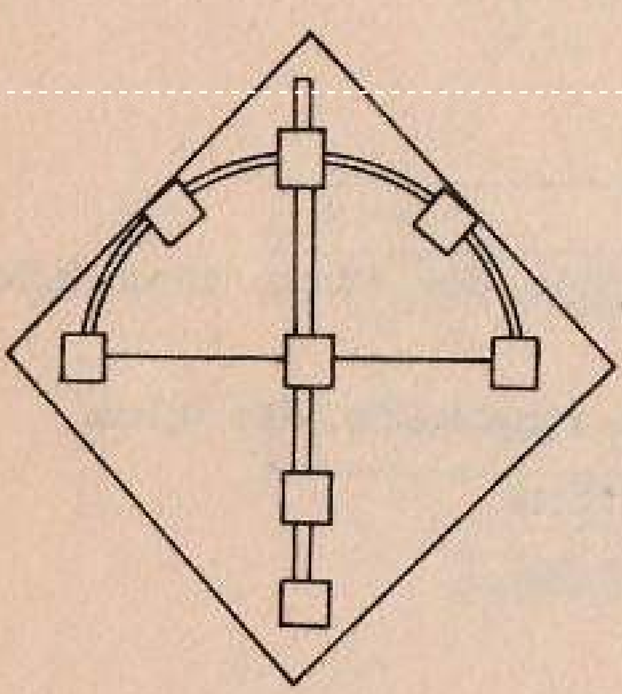

Hình 3

– Đặt khung diều lên trên tờ giấy sao cho thanh tre dẹt thẳng góc với đường chéo. Dùng 4 miếng giấy nhỏ dán đè lên thanh tre dẹt dính vào giấy và 5 miếng giấy khác dán đè lên phần cong của thanh tre (h. 3), sau đó dùng kéo sửa lại diều theo khung tre cho đẹp và gọn.

3. Dán đuôi diều

– Cắt 3 băng giấy nhỏ kích thước 3 × 70cm làm đuôi diều.

– Dán các băng giấy đó vào 3 góc cuối của thân diều (h. 4).

4. Buộc dây vào diều

– Lấy sợi dây gai dài 50cm, buộc 2 đầu dây vào 2 điểm trên phần cong của thanh tre 1 đoạn dài 25cm, một đầu buộc vào điểm giữa của thanh tre dẹt, đầu dây còn lại buộc vào điểm giữa của sợi dây trên. Sau cùng buộc dây thả diều vào giao điểm của 3 sợi dây ta được chiếc diều hoàn chỉnh.

thuongmaitr

Cách chơi

– Tìm nơi rộng rãi, không vướng cây cối, không vướng đường dây điện và xa lối đi lại.

– Khi thả diều, một em cầm diều, một em cầm cuộn dây. Khi thả đứng ngược chiều gió, hướng mũi diều lên trời chếch 45°. Khi có gió thả diều nhẹ nhàng cho thật cân, em cầm dây giật nhẹ để nâng diều lên và từ từ thả dây dài ra cho diều lên cao.

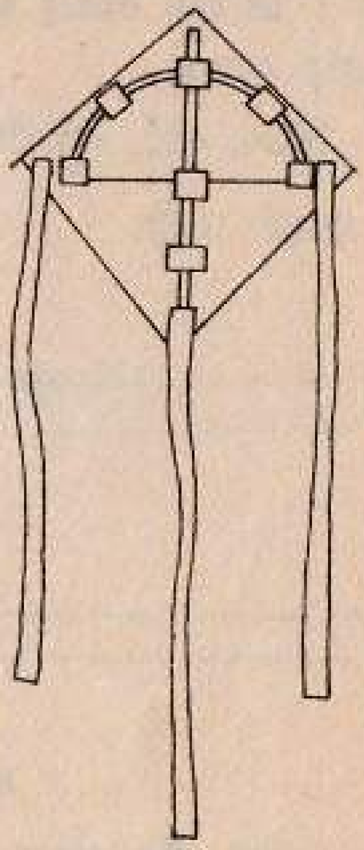

Hình 4

Bài 14

LÀM LỌ HOA BẰNG GIẤY BÌA

ruongxua.vn

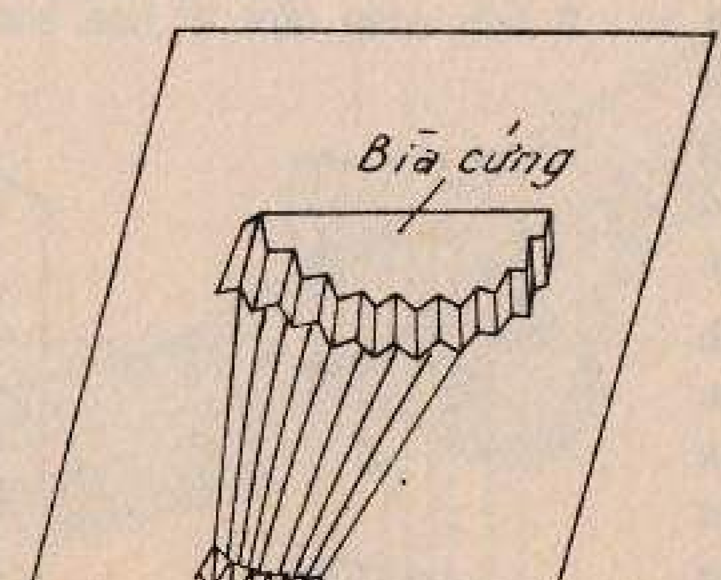

I – CHUẨN BỊ

– 1 tờ bìa màu hoặc họa báo, kích thước 28 × 20cm để làm lọ hoa

– 1 tờ bìa cứng khác màu hình chữ nhật để dán lọ hoa sau khi đã gấp xong.

– Kim, chỉ, hồ dán

II – THỰC HIỆN

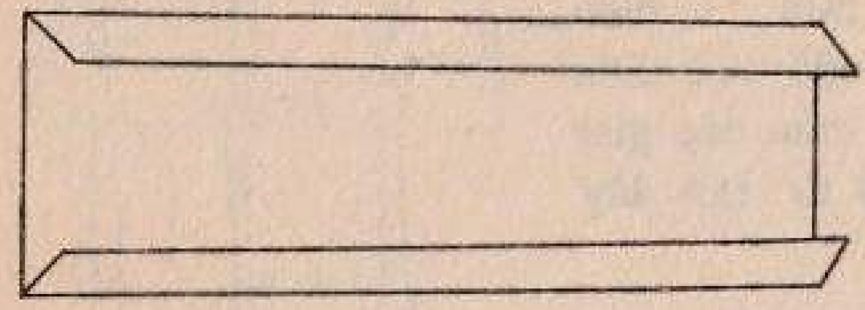

Hình 1

– Lấy tờ bìa hoặc họa báo gấp 2 bên mép bìa theo chiều dài của khổ giấy, đường gấp cách mép 2cm (h. 1).

– Gấp tờ giấy thành những nếp đều đặn cách nhau 1cm theo chiều ngang cho đến hết tờ giấy (như gấp quạt, gấp đèn lồng).

– Kéo nếp gấp ở đầu và cuối mép giấy tạo thành hình chữ V (h. 2).

– Dùng kim có chỉ xâu vào điểm đầu của nếp gấp rồi rút chặt, thắt lại ta được đáy lọ hoa (h. 3).

thuongmaitr

– Dùng hồ phết vào 2 bên mép của lọ hoa sau đó dán vào tờ bìa cứng, cắt phần bìa cứng còn thừa theo hình lọ hoa, lọ hoa đã hoàn chỉnh.

Chú ý. Học sinh có thể tạo lọ hoa với những hình dáng khác nhau như lọ hoa tròn để bàn (dán 2 phần vào nhau) hoặc có miệng rộng hẹp khác nhau.

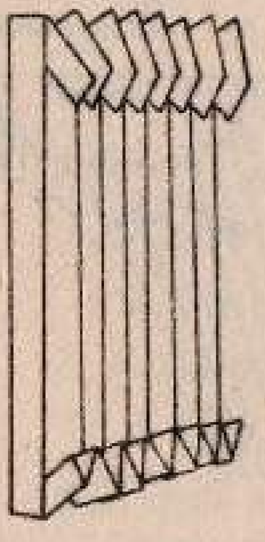

Hình 2

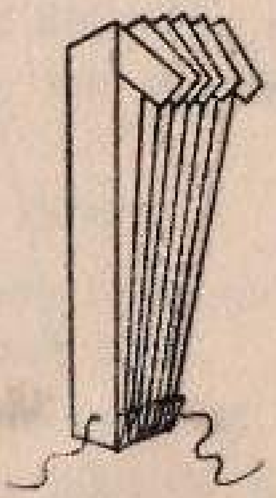

Hình 3

CHƯƠNG III

LẮP GHÉP MÔ HÌNH KĨ THUẬT

Bài 15

LẮP BĂNG CHUYỀN

ruongxua.vn

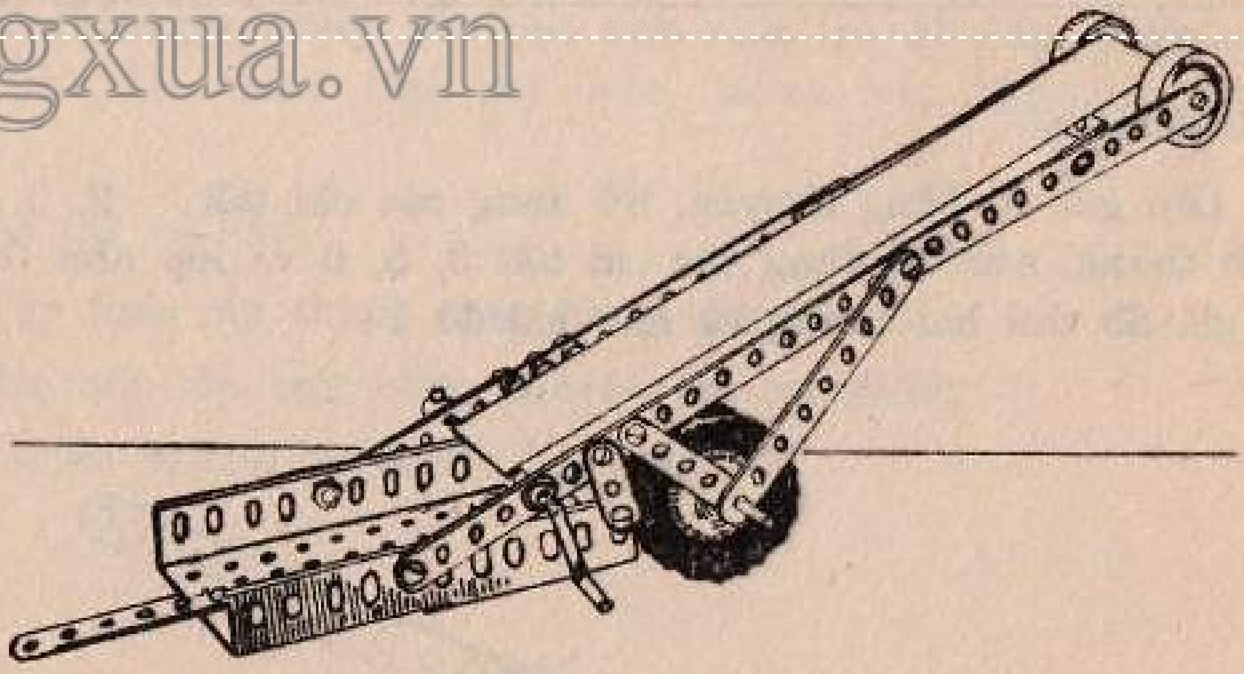

I – CHUẨN BỊ

– Chọn các chi tiết sau

Số thứ tự	Tên chi tiết	Số lượng cần
1	Tấm lớn	1
2	Thanh thẳng 11 lỗ	4
3	Thanh thẳng 9 lỗ	4
4	Thanh thẳng 7 lỗ	1
5	Thanh thẳng 5 lỗ	2
6	Thanh thẳng 3 lỗ	2
7	Thanh chữ U 7 lỗ	1
8	Trục quay	1
9	Trục dài	2
10	Ròng rọc	2
11	Bánh xe	2
12	Vòng hãm	1
13	Bu lông	18
14	Đai ốc	18

thuongmaitr

II – THỰC HÀNH

– Lắp giá đỡ băng chuyền. Sử dụng các chi tiết 2, 3 để tạo thanh thẳng, sau đó dùng các chi tiết 3, 5, 6 và lắp như (h. 1). Lắp giá đỡ thứ hai tương tự như giá đỡ 1.

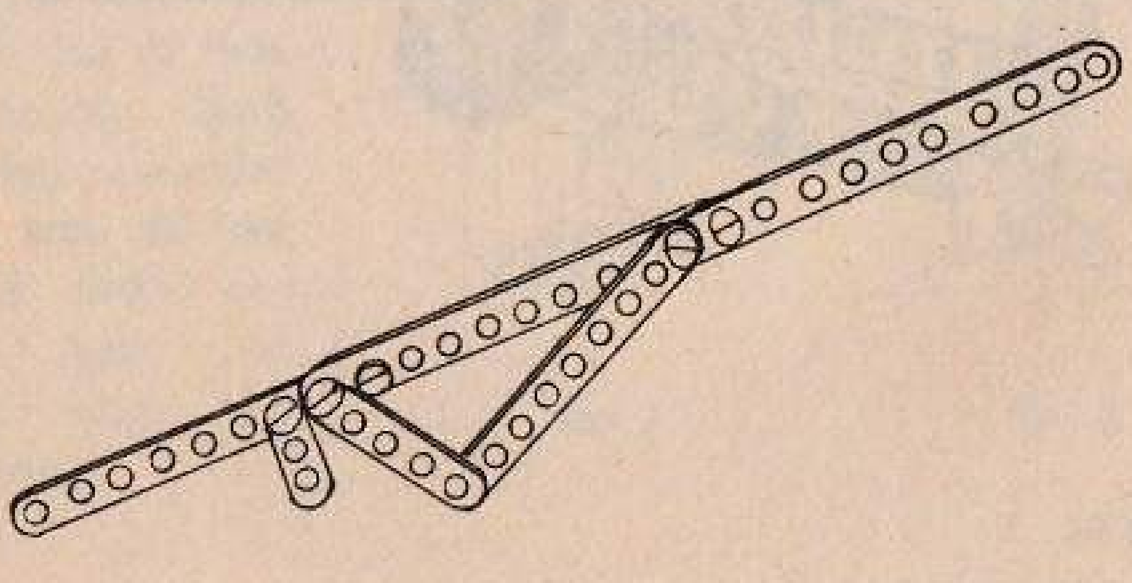

Hình 1

– Lắp giá đỡ băng chuyền vào tấm lớn như (h. 2)

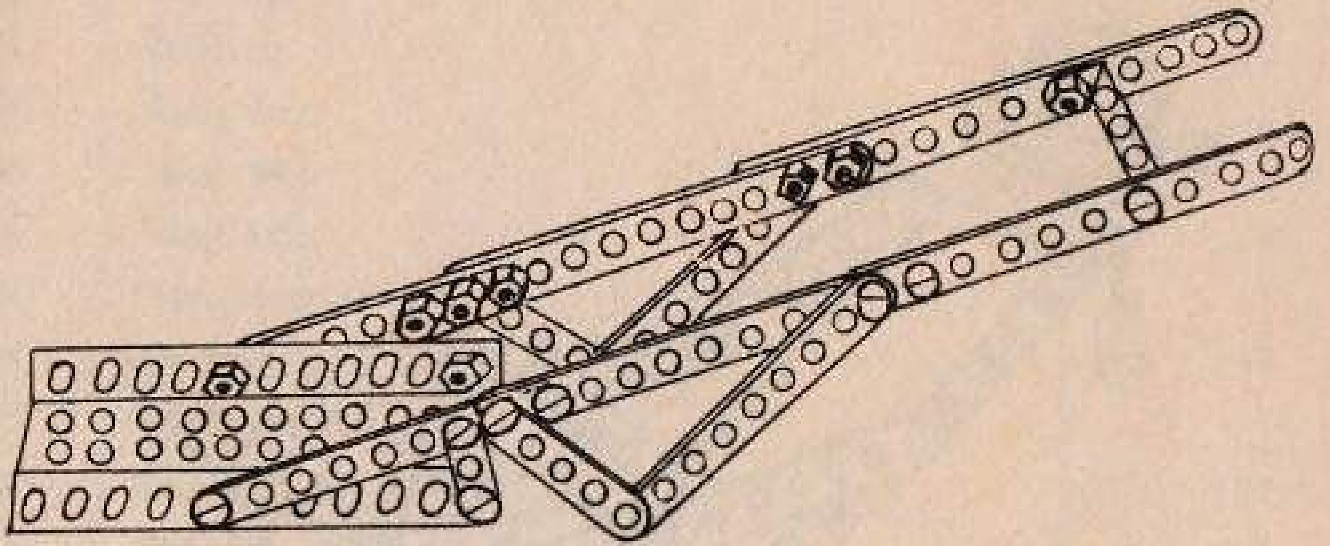

Hình 2

– Cuối cùng dùng các chi tiết còn lại để lắp hoàn chỉnh băng chuyền (như lắp tay kéo, bánh xe, ròng rọc, vòng hãm...).

III – BÀI TẬP VỀ NHÀ

– Tập tháo lắp thành thạo băng chuyền.

– Em hãy lắp một băng chuyền mà em thích.

– Chuẩn bị cho bài sau : Lắp cần cẩu.

Bài 16

LẮP XE CẦN CẨU

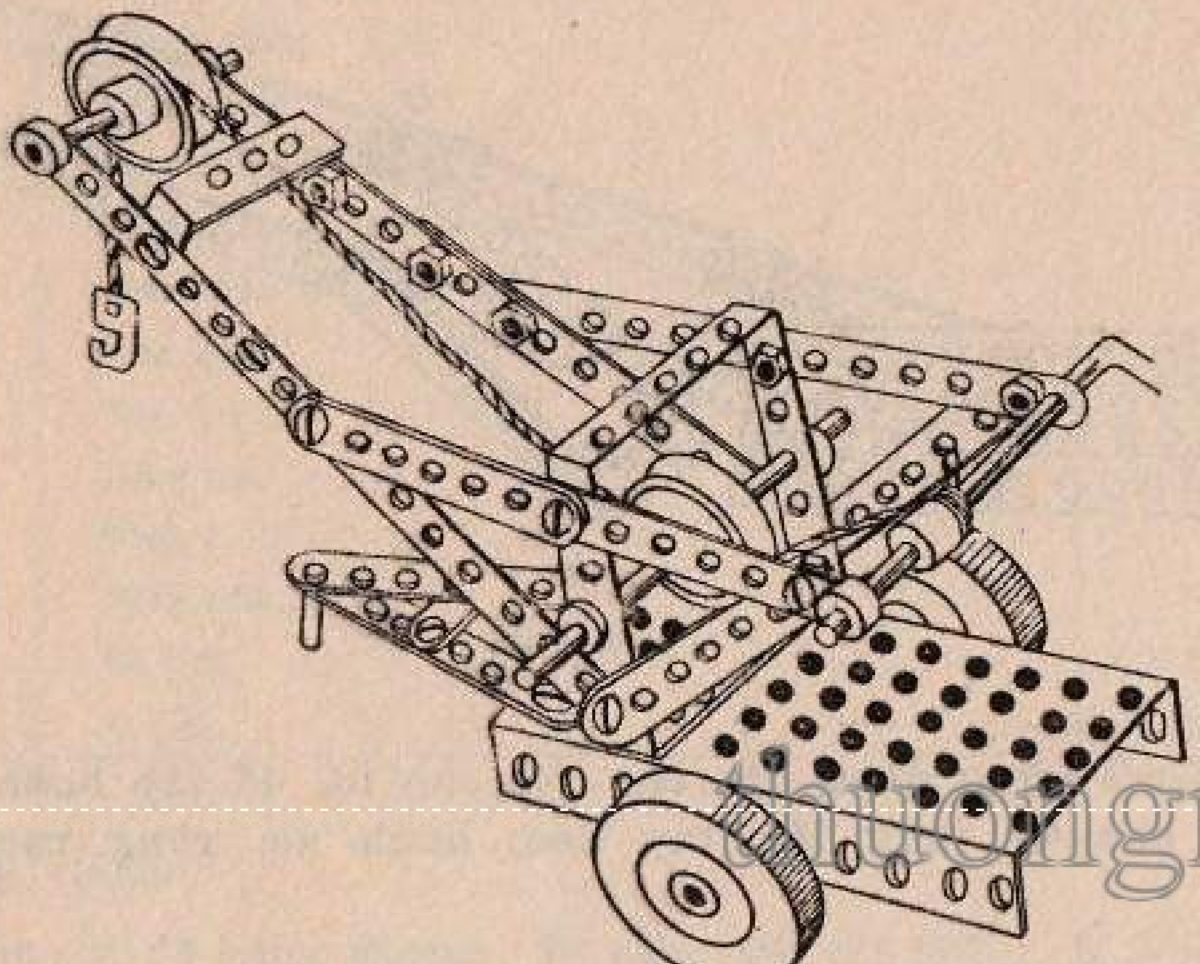

thuongmaitr

I – CHUẨN BỊ

Chọn riêng các chi tiết sau :

Số TT	Tên chi tiết	Số lượng cần
1	Tấm lớn	1
2	Thanh thẳng 11 lỗ	2
3	Thanh thẳng 9 lỗ	4
4	Thanh thẳng 7 lỗ	6
5	Thanh thẳng 5 lỗ	2
6	Thanh thẳng 3 lỗ	1
7	Thanh móc	1
8	Thanh chữ U 7 lỗ	2

9	Thanh chữ U 5 lỗ	1
10	Trục quay	1
11	Trục dài	1
12	Trục ngắn	1
13	Bánh xe	2
14	Ròng rọc	2
15	Vòng hãm	1
16	Vòng đệm	2
17	Vòng đệm cao su	5
18	Bu lông	17
19	Bu lông dài	1
20	Đai ốc	18
21	Dây	1

II – THỰC HÀNH

ruongxua.vn

– Lắp thân xe . Lật úp tấm lớn và lắp theo (h. 1). Sau đó lắp 2 bánh xe vào thân xe.

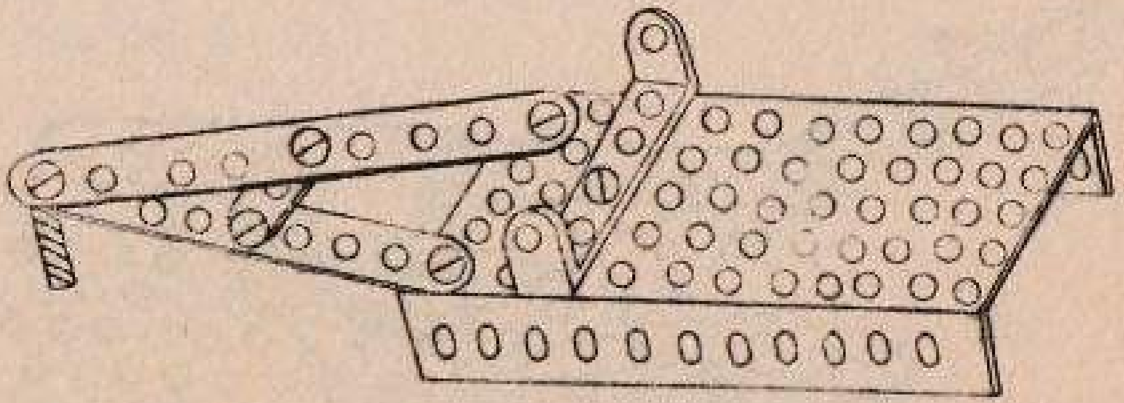

Hình 1

– Lắp cần cẩu. Lắp thành cần cẩu theo (h. 2 và 3).

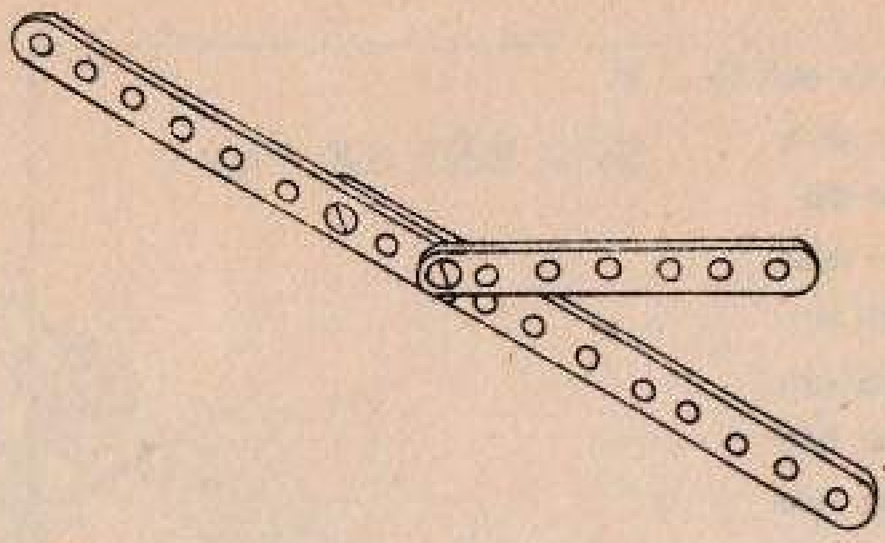

Hình 2

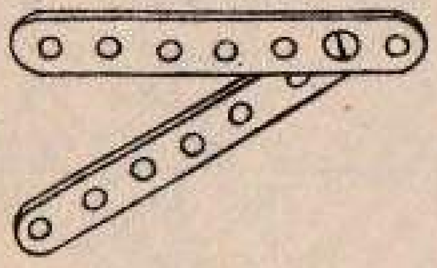

Hình 3

thuongmaitr

Sau khi lắp được thành cần cẩu, lắp tiếp thành cần cẩu vào xe theo (h. 4).

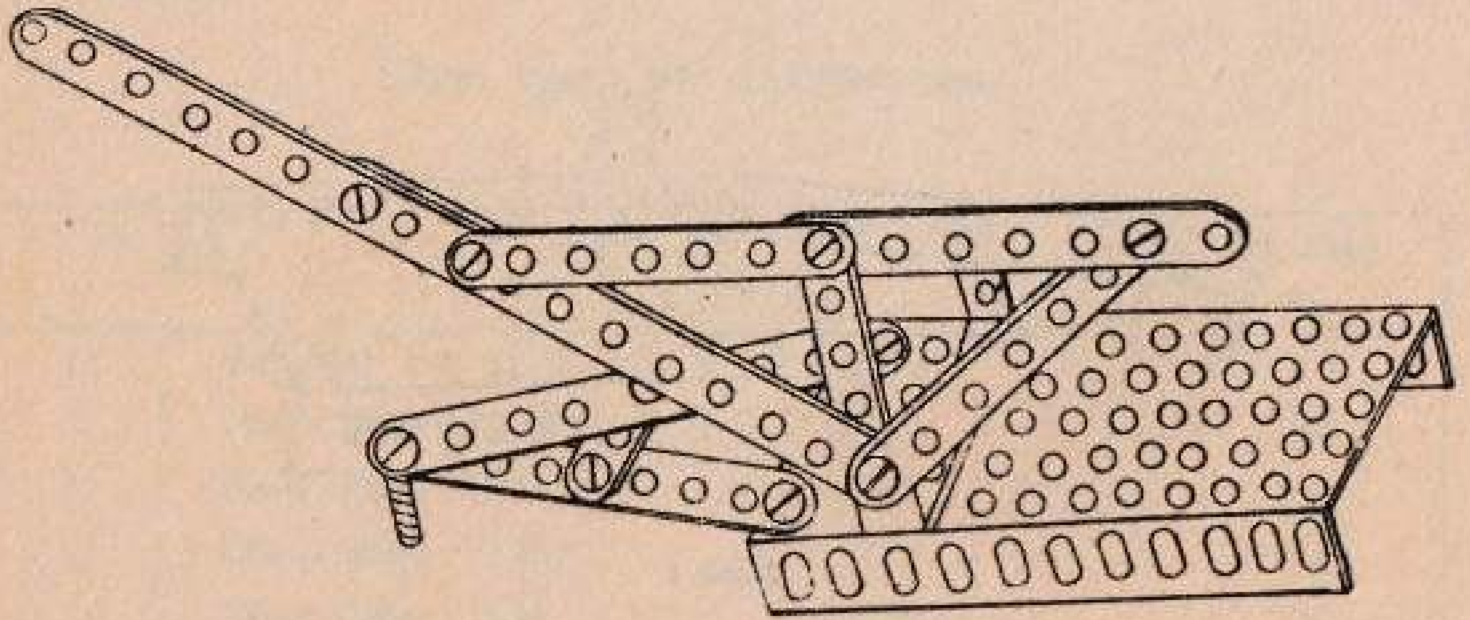

Hình 4

– Lắp thanh giằng vào giữa hai bên cần cẩu (h. 5).

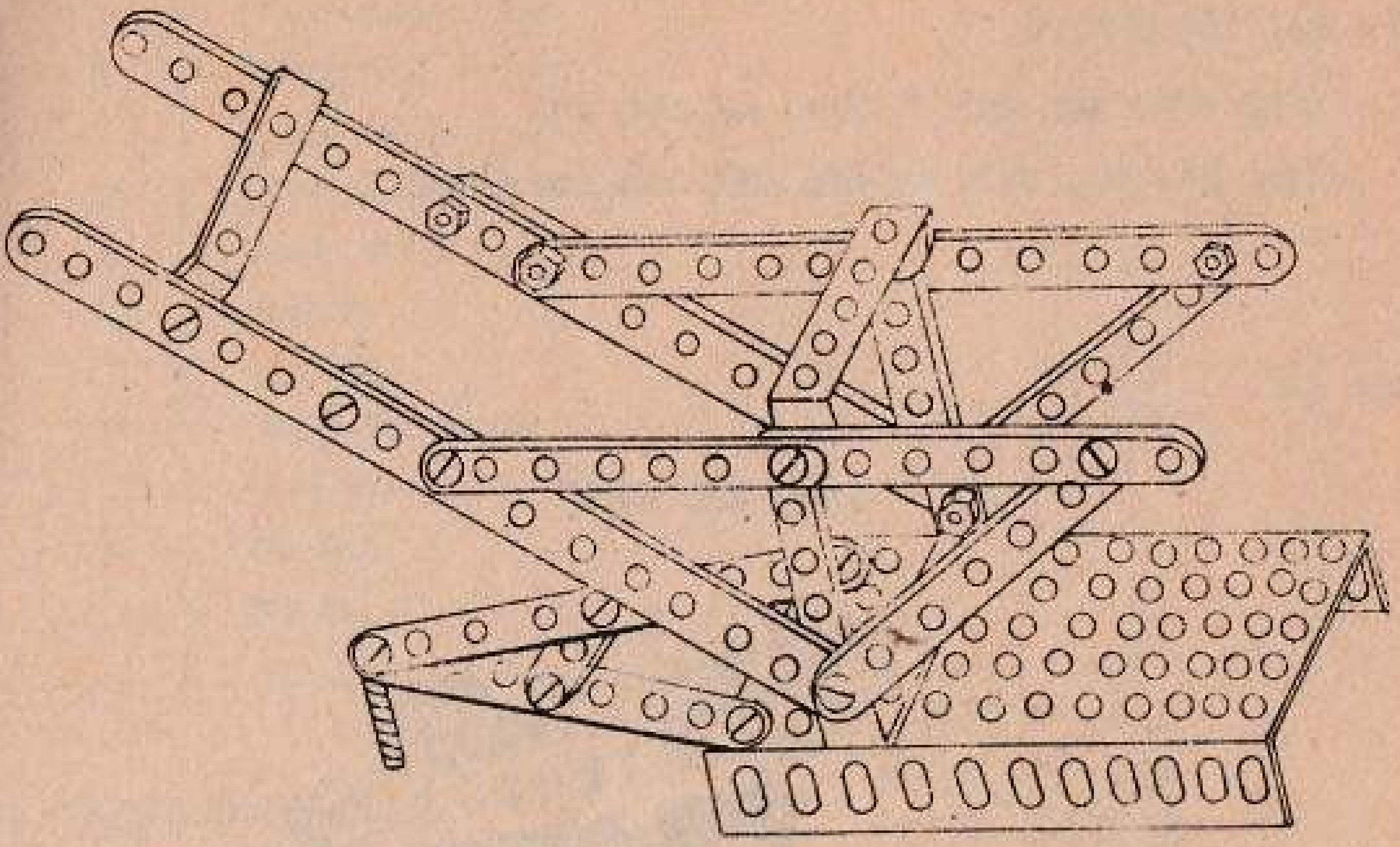

uongxua.vn

Hình 5

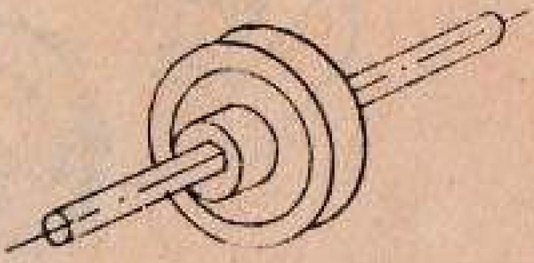

– Lắp ròng rọc vào trục ngắn (h. 6), trục dài (h. 7).

Hình 6

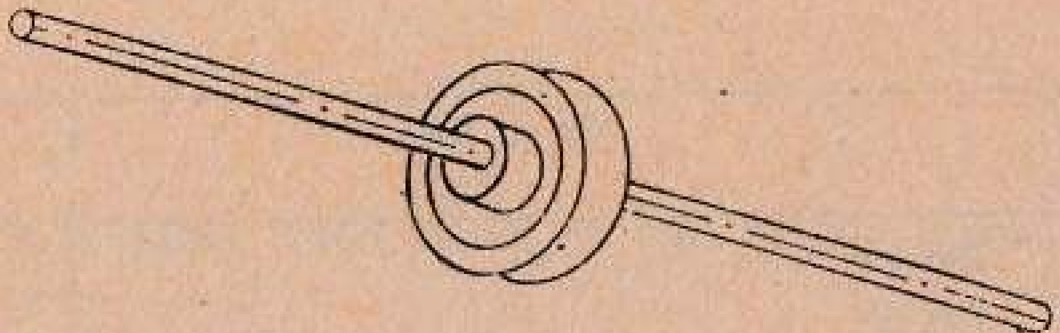

Hình 7

Cuối cùng lắp các trục ngắn, trục dài, vòng hãm, trục quay và buộc dây vào thanh móc, ta sẽ được chiếc cần cẩu hoàn chỉnh.

III - BÀI TẬP Ở NHÀ

- Tập tháo lắp thành thạo xe cần cẩu.
- Em hãy lắp một xe cần cẩu mà em thích.

Bài 17

LẮP XE BEN

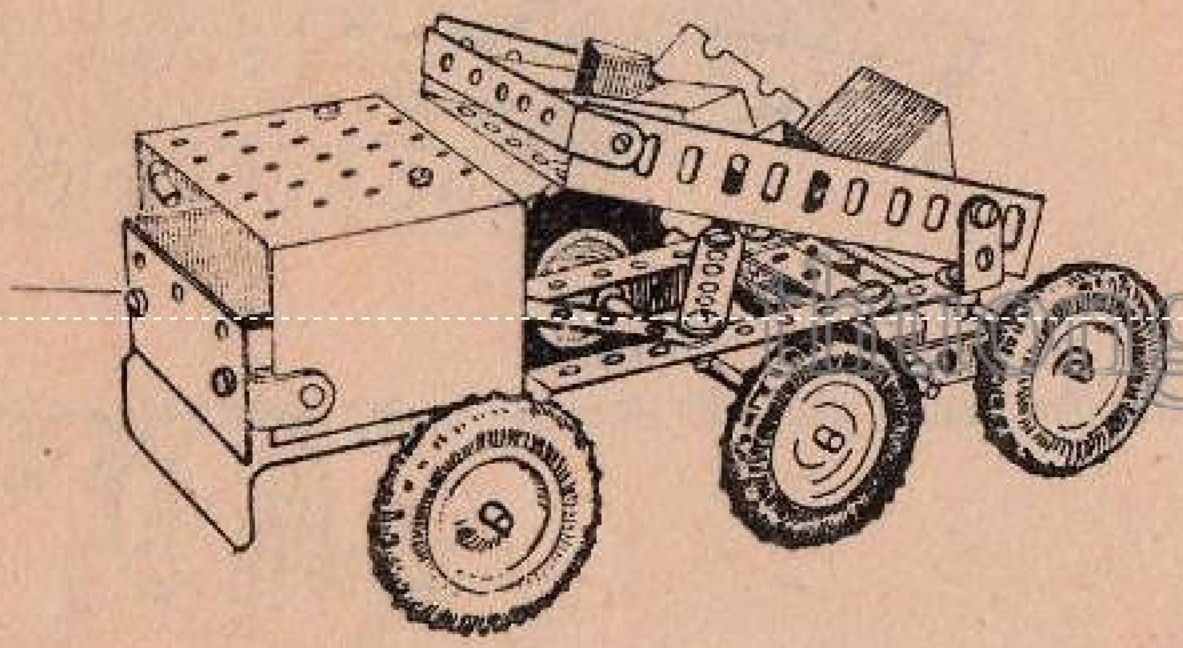

I - CHUẨN BỊ

- Sử dụng các chi tiết sau đây để lắp chiếc xe ben.

Số TT	Tên chi tiết	Số lượng cần
1	Tấm lớn	1
2	Tấm bé	1
3	Tấm chữ L	1
4	Tấm 5 lỗ	1

5	Thanh thẳng 11 lỗ	2
6	Thanh thẳng 7 lỗ	2
7	Thanh thẳng 6 lỗ	2
8	Thanh thẳng 3 lỗ	2
9	Thanh chữ U 7 lỗ	4
10	Thanh chữ U 5 lỗ	2
11	Thanh chữ L dài	2
12	Bánh xe	6
13	Trục dài	4
14	Vòng đệm cao su	2
15	Vòng đệm	2
16	Bu lông	19
17	Đai ốc	19

II – THỰC HÀNH

– Lắp khung sàn xe và giá đỡ xe theo (h. 1).

uongxua.vn

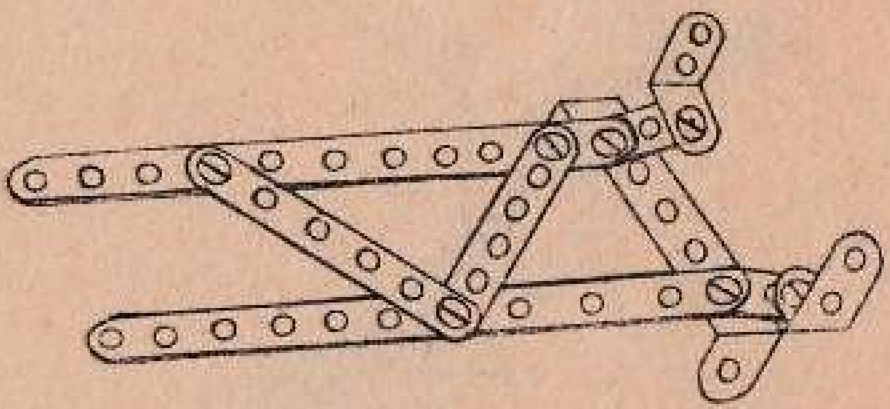

Hình 1

– Lắp sàn xe phần trước, thanh đỡ trần ca bin, thanh đỡ bánh xe theo (h. 2).

– Lắp ca bin theo (h. 3) .

– Lắp hệ thống giá đỡ bánh xe sau theo (h. 4).

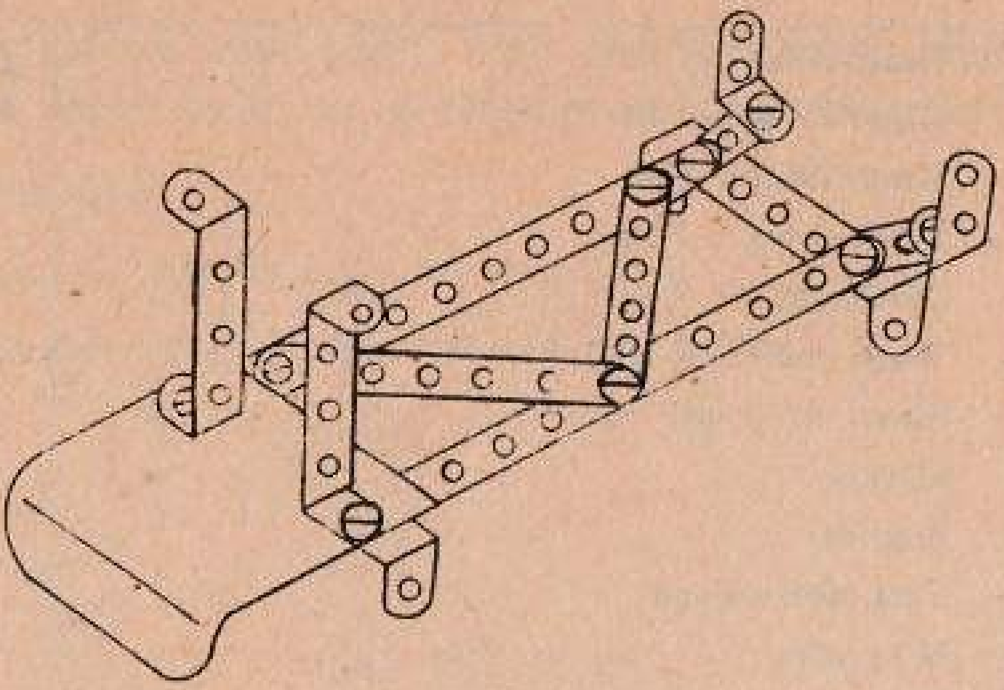

Hình 2

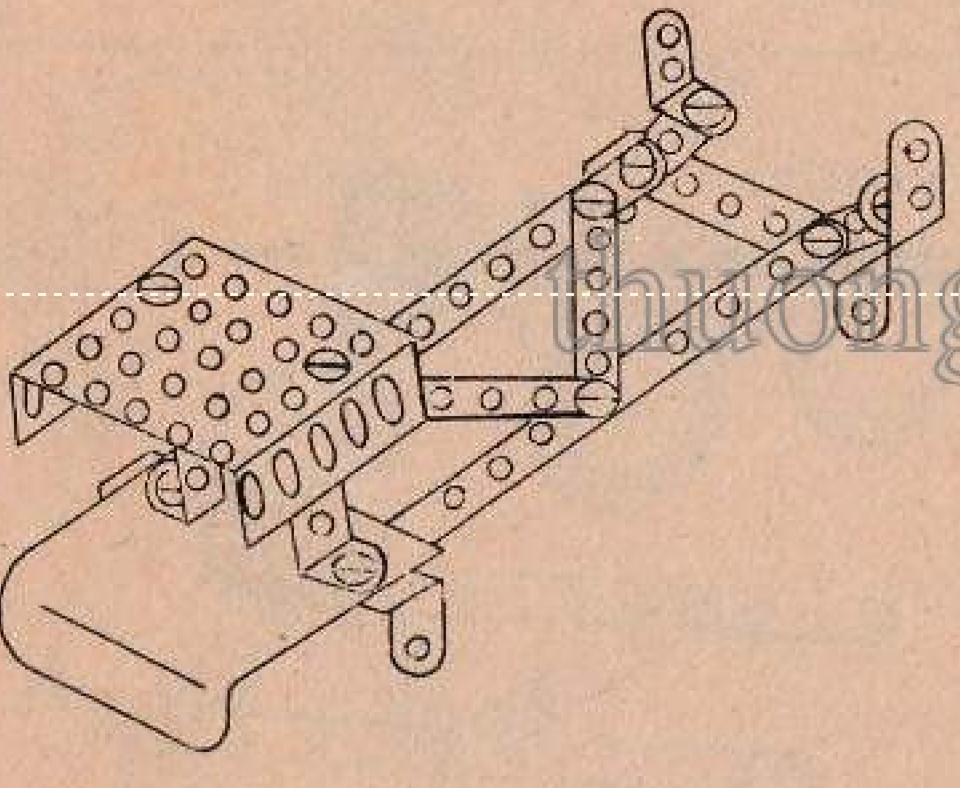

thuongmaitr

Hình 3

Cuối cùng lắp hoàn chỉnh xe các chi tiết còn lại.

III – BÀI TẬP Ở NHÀ

– Tập tháo và lắp thành thạo xe ben.

– Em hãy lắp một chiếc xe ben tương tự mà em thích.

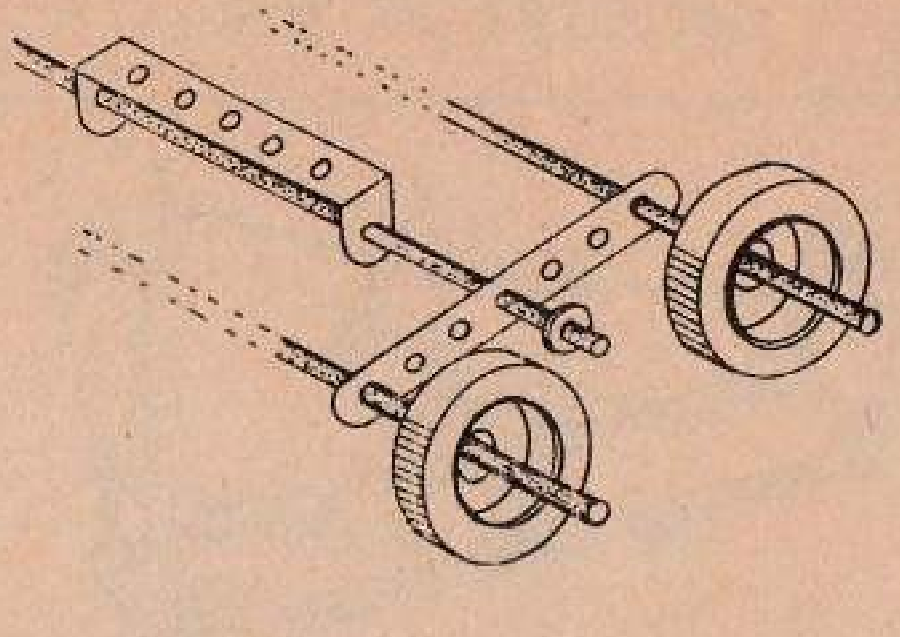

Hình 4

Bài 18

uongxua.vn

LẮP MÔ HÌNH THEO ĐỀ TÀI TỰ CHỌN

1. Xe cần cẩu ở cảng (h. 1)

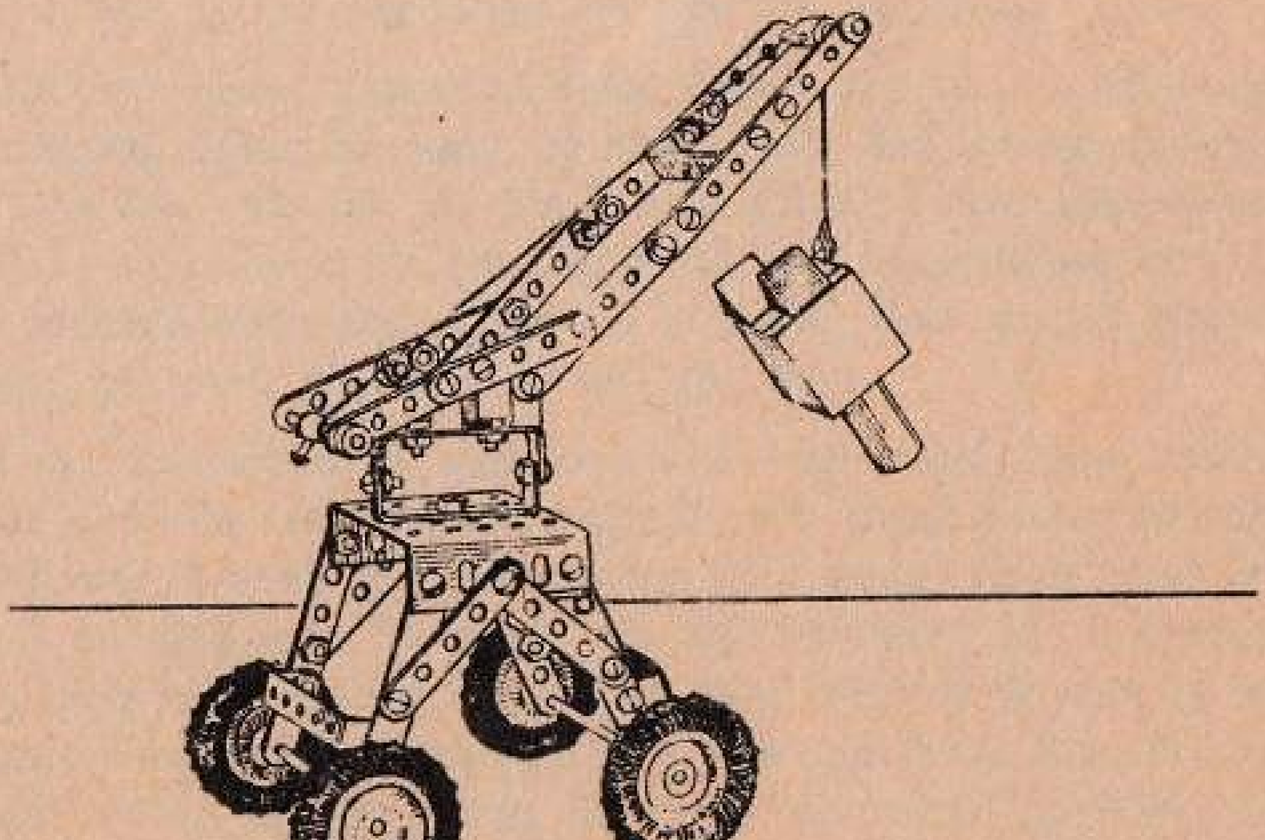

Hình 1

2. Cầu trượt (h. 2)

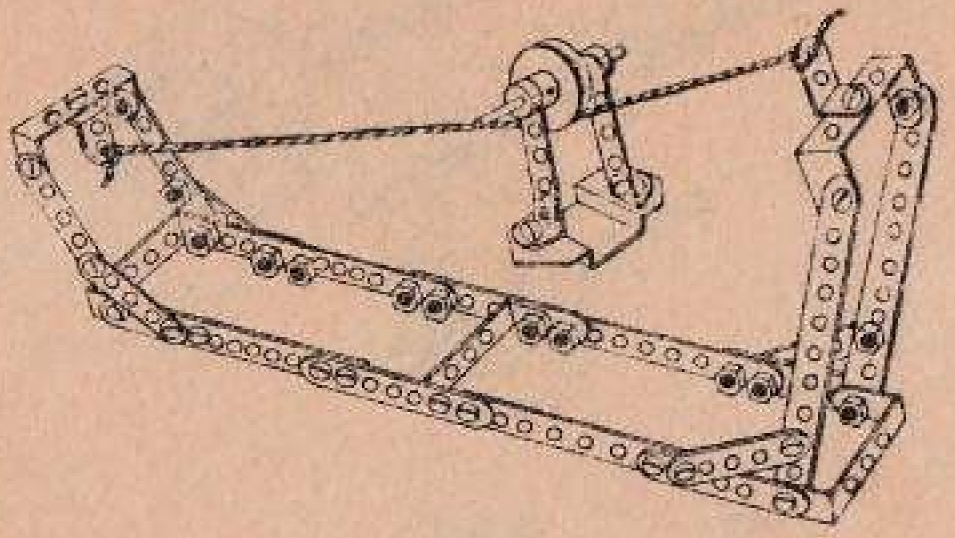

Hình 2

thuongmaitr

Phần hai

VƯỜN TRƯỜNG

CHƯƠNG IV

TRỒNG RAU, HOA

Bài 19

ÍCH LỢI CỦA VIỆC TRỒNG RAU, HOA

uongxua.vn

Rau và hoa là hai cây trồng rất gần gũi với chúng ta.

Rau là thực phẩm không thể thiếu được trong bữa ăn hằng ngày của con người. Trong rau xanh có nhiều chất dinh dưỡng như đạm, đường, tinh bột, chất béo và đặc biệt có rất nhiều các loại vitamin A, B, C... Thiếu rau xanh, con người dễ mắc bệnh đường tiêu hóa và một số bệnh khác. Rau xanh còn là nguồn thức ăn chủ yếu của nhiều loại gia cầm, gia súc như lợn, gà, thỏ...

Hoa là loại cây trồng làm đẹp cho cuộc sống. Hoa tươi để trang trí nhà cửa trong những ngày lễ, tết, trang trí nơi hội họp, hoa tươi còn là món quà mà chúng ta thường mang tặng cha, mẹ, thày cô giáo, bạn bè trong các dịp 20 tháng 11, 8 tháng 3 và ngày sinh nhật. Hoa trồng quanh nhà, trong công viên sẽ làm cho phong cảnh thiên nhiên đẹp hơn, vui tươi hơn, làm cho tinh thần mỗi chúng ta phấn chấn hơn sau một ngày lao động, học tập căng thẳng. Cuối cùng trồng hoa còn làm trong sạch môi trường sống của con người.

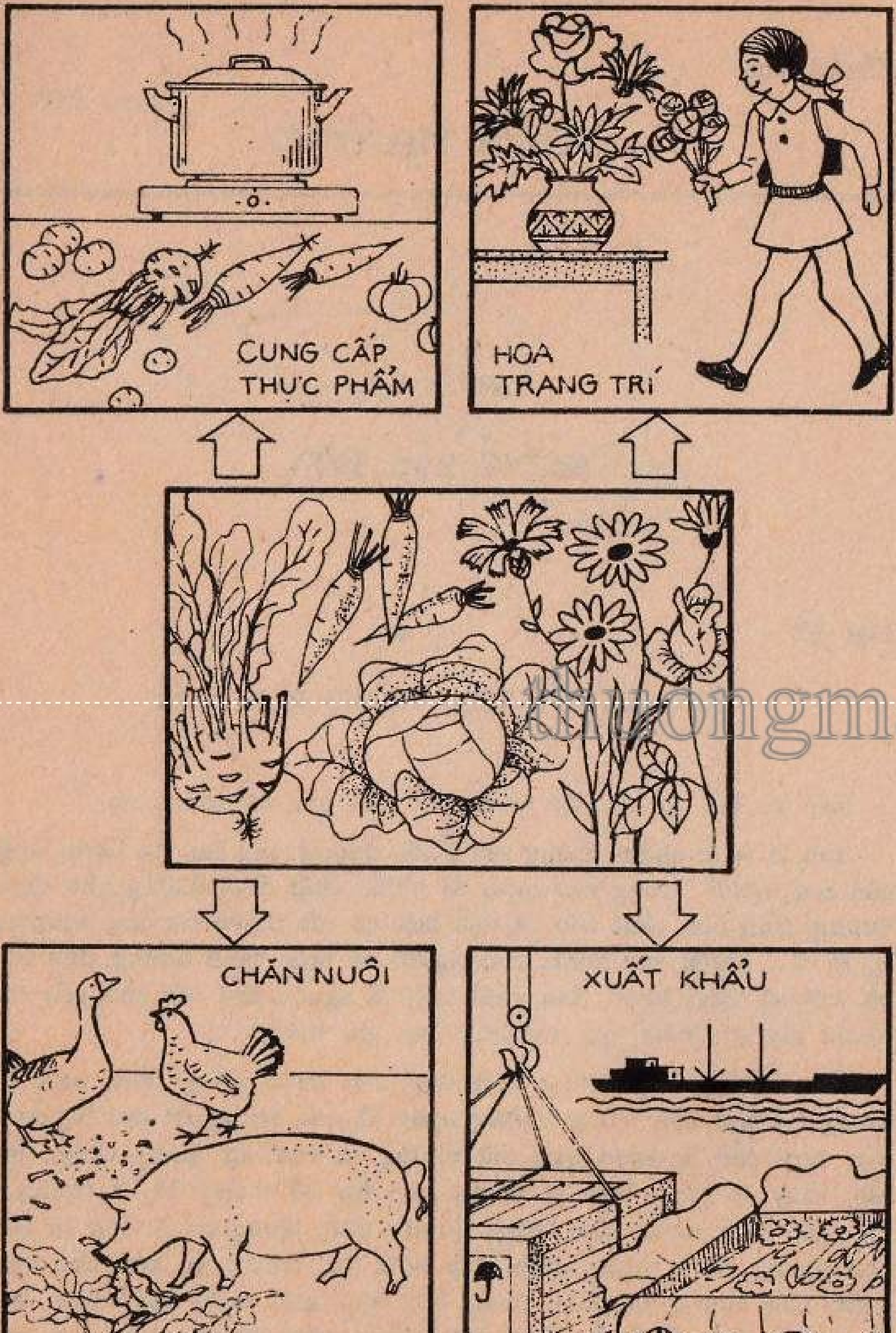

Hình 1 – Lợi ích của việc trồng rau, hoa

Rau, hoa mang lại nhiều lợi ích cho con người. Nhu cầu về rau, hoa ngày càng cao vì vậy trồng rau, hoa là một nghề có thu nhập khá hiện nay.

Ở nước ta, điều kiện đất đai, khí hậu rất thuận lợi cho việc trồng rau, hoa. Yêu cầu về diện tích đất, công cụ cũng dễ dàng, vì vậy ngay ở thành phố chúng ta vẫn có thể trồng rau, hoa bằng cách trồng trong chậu, vẫn cho năng suất cao. Tuy nhiên cần phải nắm được kĩ thuật trồng các loại cây đó.

Bài 20

NHỮNG CÔNG VIỆC CHUẨN BỊ CHO GIEO TRỒNG RAU, HOA

Trồng rau, hoa không khó, nhưng để có rau, hoa chất lượng tốt, năng suất cao cần phải nắm được kĩ thuật trồng và nhất là phải có sự chuẩn bị chu đáo từ khâu chọn đất, làm đất, chọn loại cây trồng, chuẩn bị hạt giống, công cụ lao động...

Để cho công việc tiến hành được thuận lợi, trước khi gieo trồng, chúng ta phải sắp xếp các công việc cần làm, thời gian thực hiện và được ghi vào giấy gọi là bản kế hoạch gieo trồng.

KẾ HOẠCH GIEO TRỒNG

1 – Loại cây trồng

- Rau (loại rau gì ?)
- Hoa (loại hoa gì ?)

2 – Làm đất

- Thời gian làm đất
- Công cụ làm đất

3 – Gieo trồng

- Thời gian gieo trồng

- Chuẩn bị hạt giống, cây giống
- Công cụ gieo trồng

4 – Chăm sóc

- Định thời gian chăm sóc
- Cách chăm sóc, công cụ chăm sóc

5 – Thu hoạch

- Thời gian thu hoạch
- Công cụ thu hoạch
- Cách thu hoạch và sử dụng, bảo quản.

Từ kế hoạch gieo trồng trên, chúng ta có thể thấy được toàn bộ những công việc cần phải làm để từ đó có thể chủ động trong quá trình thực hiện.

Bài 21

thuongmaitr

THỬ ĐỘ NẢY MẦM CỦA HẠT GIỐNG

Hầu hết các loại rau, hoa được trồng phải qua giai đoạn gieo hạt. Từ hạt mọc thành cây con, sau đó người ta chọn cây khỏe, không bị sâu bệnh bứng (nhổ) đem trồng.

Vì vậy để có cây con tốt, cần phải có hạt giống tốt. Hạt giống tốt, cây con mọc đều, mập khỏe và sau này sẽ cho năng suất cao. Muốn biết hạt giống tốt hay xấu, trước khi gieo, nên thử độ nảy mầm. Cách làm như sau :

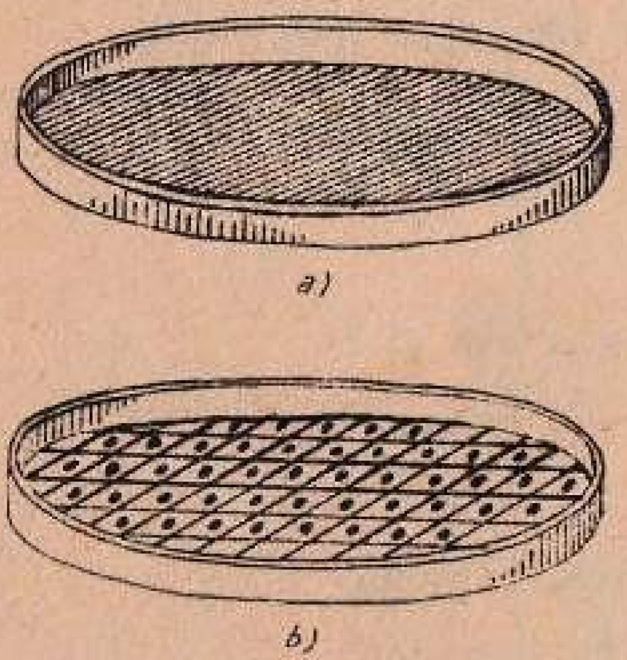

Hình 1 – Thử độ nảy mầm

1. Nhúng bông, giấy thấm hoặc vải mềm vào nước lã cho đủ ẩm rồi trải phẳng xuống đáy đĩa (h. 1a).

2. Đếm từ 30 - 50 hạt giống, xếp rải đều trên lớp bông (vải) trong đĩa (Chú ý không xếp chồng lên nhau) (h. 1b).

3. Hàng ngày tưới đủ ẩm và theo dõi sự nảy mầm của hạt, ghi vào giấy theo mẫu sau :

Tên hạt giống	Số hạt gieo	Ngày xếp hạt vào đĩa	Ngày có hạt nảy mầm đầu tiên	Số hạt nảy mầm sau 3 ngày	Tổng số hạt nảy mầm

Từ bảng ghi chép trên rút ra nhận xét :

- Điều kiện để hạt có thể nảy mầm.
- Hạt giống tốt hay xấu.

uongxua.vn

Bài 22

LÀM ĐẤT VÀ LÊN LUỐNG TRỒNG CÂY

Cây rau, cây hoa sống được là nhờ đất, vì vậy đất tốt thì cây mới tốt. Đất tốt là đất chứa nhiều thức ăn nuôi cây, tơi xốp, sạch cỏ dại và đất dễ làm.

Muốn trồng rau, hoa, trước hết phải làm đất . Làm đất là cày hoặc cuốc đất lên, sau đó đất được đập nhỏ, nhặt sạch cỏ dại, sỏi đá cuối cùng san bằng mặt ruộng (h. 1a, 1b).

Trước khi gieo hạt hoặc trồng cây, đất phải được lên thành luống. Tùy loại cây trồng mà lên luống cao hay thấp, rộng hay hẹp. Thông thường luống có chiều rộng 80 - 100cm, cao 15 - 20cm, giữa các luống có rãnh rộng 20 - 30cm để đi lại chăm sóc. (h. 2)

Hình 1 – Cuốc đất và san bằng mặt ruộng

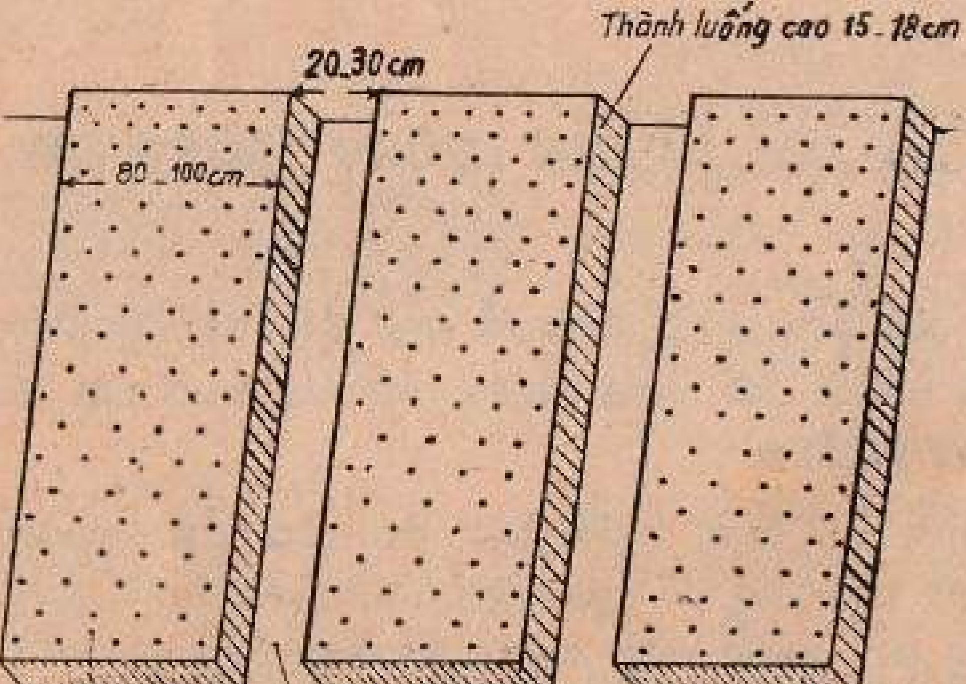

Hình 2 – Luống trồng rau, hoa

Làm đất là công việc nặng nhọc, tỉ mỉ, công cụ làm đất như cuốc, cào, xẻng thường nhọn và sắc nên khi làm việc phải đặc biệt chú ý đến khâu an toàn lao động.

Hiện nay, công việc làm đất trên diện tích lớn, người ta thường sử dụng máy cày, máy bừa để giảm nhẹ sức lao động và nâng cao năng suất lao động đồng thời bảo đảm được thời vụ gieo trồng.

Bài 23

GIEO HẠT

Sau khi đất đã được chuẩn bị chu đáo, hạt giống đã được lựa chọn, xử lí kỉ càng, chúng ta có thể tiến hành gieo hạt trên luống.

Mỗi loại cây được gieo trồng vào một thời điểm nhất định trong năm. Ví dụ : bắp cải gieo hạt vào tháng 7, tháng 8 ; cà chua hạt gieo vào tháng 9 – thời điểm đó được gọi là thời vụ gieo trồng. Gieo trồng đúng thời vụ, cây phát triển tốt và sẽ cho năng suất cao. Gieo

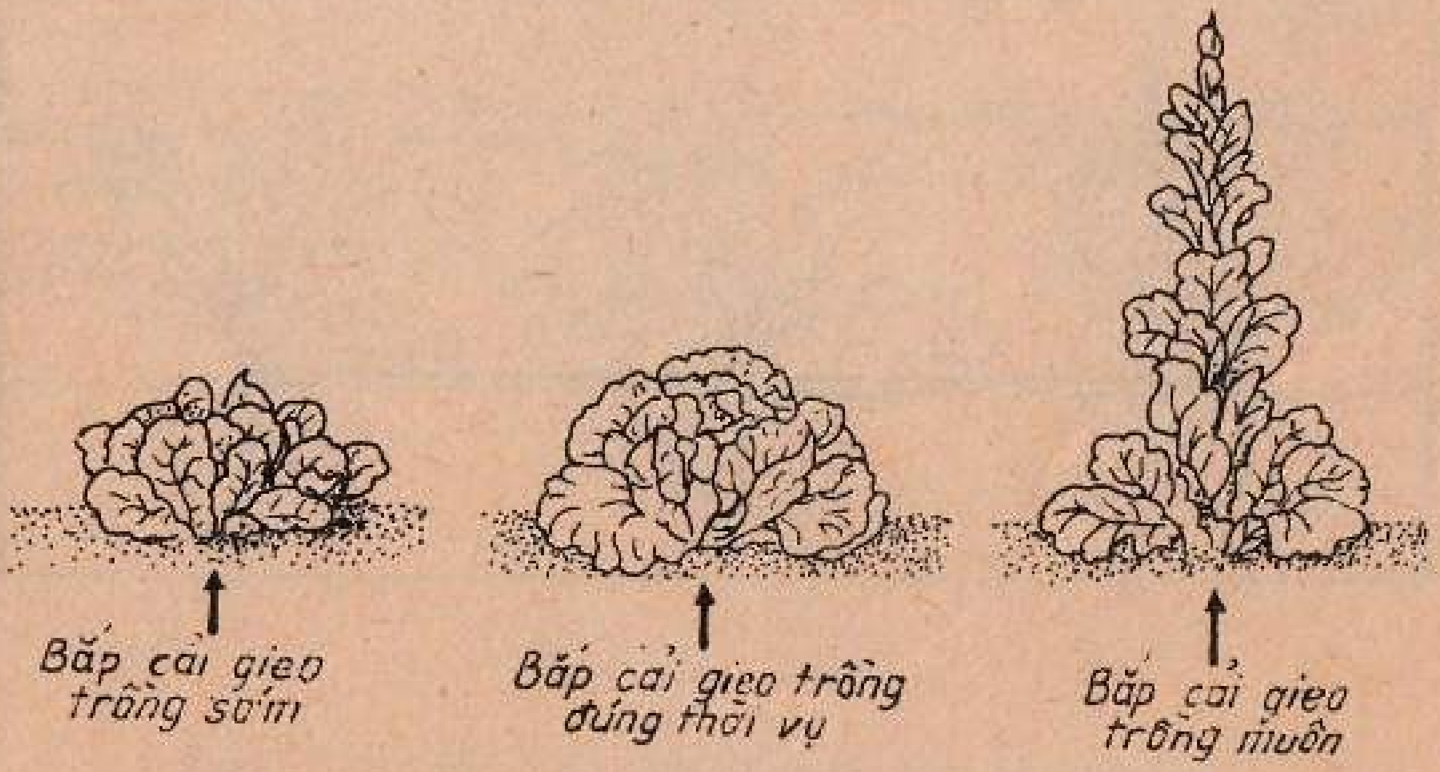

Hình 1 – Bắp cải gieo trồng các thời điểm khác nhau

sớm hoặc gieo muộn, thời tiết, khí hậu không thích hợp, sâu bệnh nhiều, năng suất cây trồng thấp, chất lượng sản phẩm không cao.

Mỗi loại cây trồng cần một diện tích để phát triển. Khi cây còn nhỏ, cần ít diện tích, nhưng khi cây lớn lá nhiều và xòe rộng, rễ phát triển ra xung quanh do đó cây cần diện tích lớn hơn. Vì vậy cần có khoảng cách nhất định thích hợp giữa các cây và các hàng.

– Độ nông sâu khi gieo hạt. Tùy theo độ lớn của hạt, hạt nhỏ thường gieo nông hơn hạt to. Tuy nhiên gieo nông quá hoặc sâu quá đều có ảnh hưởng đến sự nảy mầm của hạt. Cách gieo hạt được tiến hành như sau :

– Dùng cuốc hoặc dầm xới, đánh rãnh hoặc bổ hốc đều trên luống theo khoảng cách và độ sâu nhất định.

– Gieo hạt với số lượng thích hợp vào rãnh hoặc hốc (2 – 4 hạt).

– Phủ một lớp đất mỏng lên hạt vừa gieo.

– Ấn nhẹ, dùng ô doa tưới cho đủ ẩm.

thuongmaitr

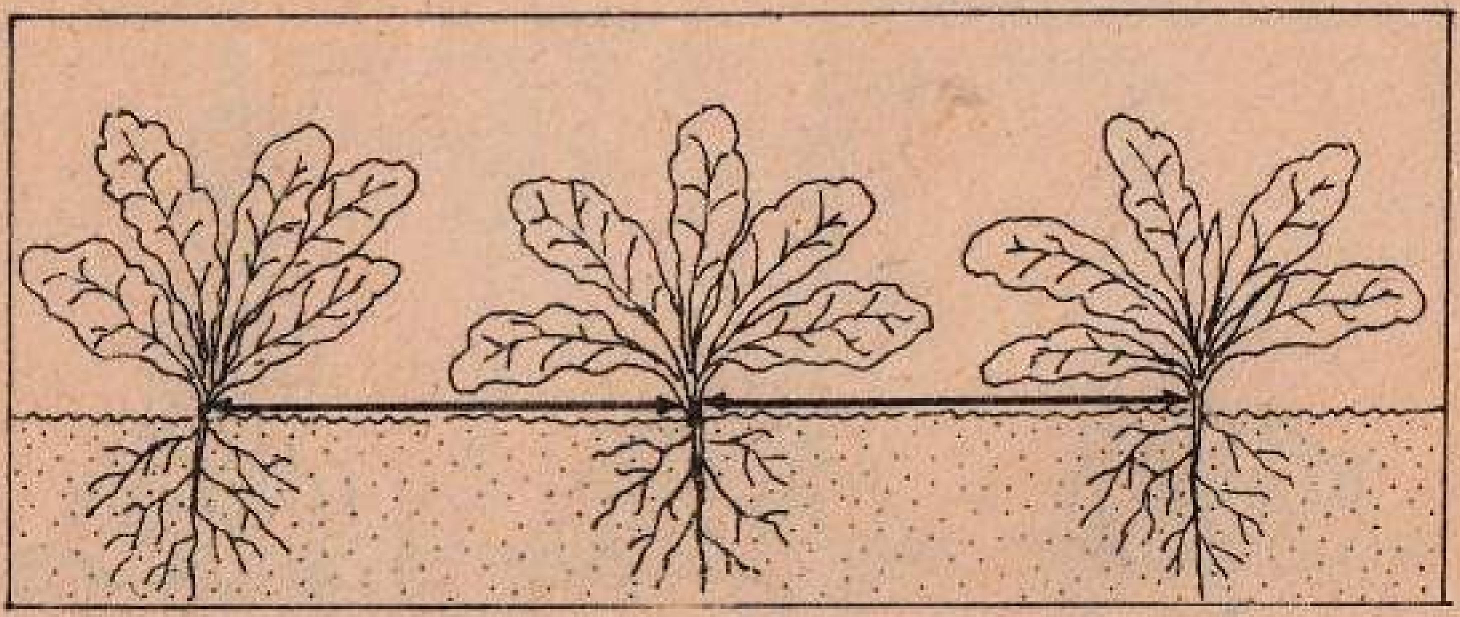

Hình 2 – Để khoảng cách giữa các cây.

Bài 24

ẢNH HƯỞNG CỦA ĐIỀU KIỆN NGOẠI CẢNH ĐẾN CÂY TRỒNG

Cũng như nhiều cây trồng khác, cây rau, cây hoa cần đầy đủ các điều kiện như thức ăn, ánh sáng, không khí, nước và nhiệt độ để sống và phát triển. Thiếu một trong các điều kiện trên đều có ảnh hưởng rõ rệt đến cây, thậm chí cây có thể chết.

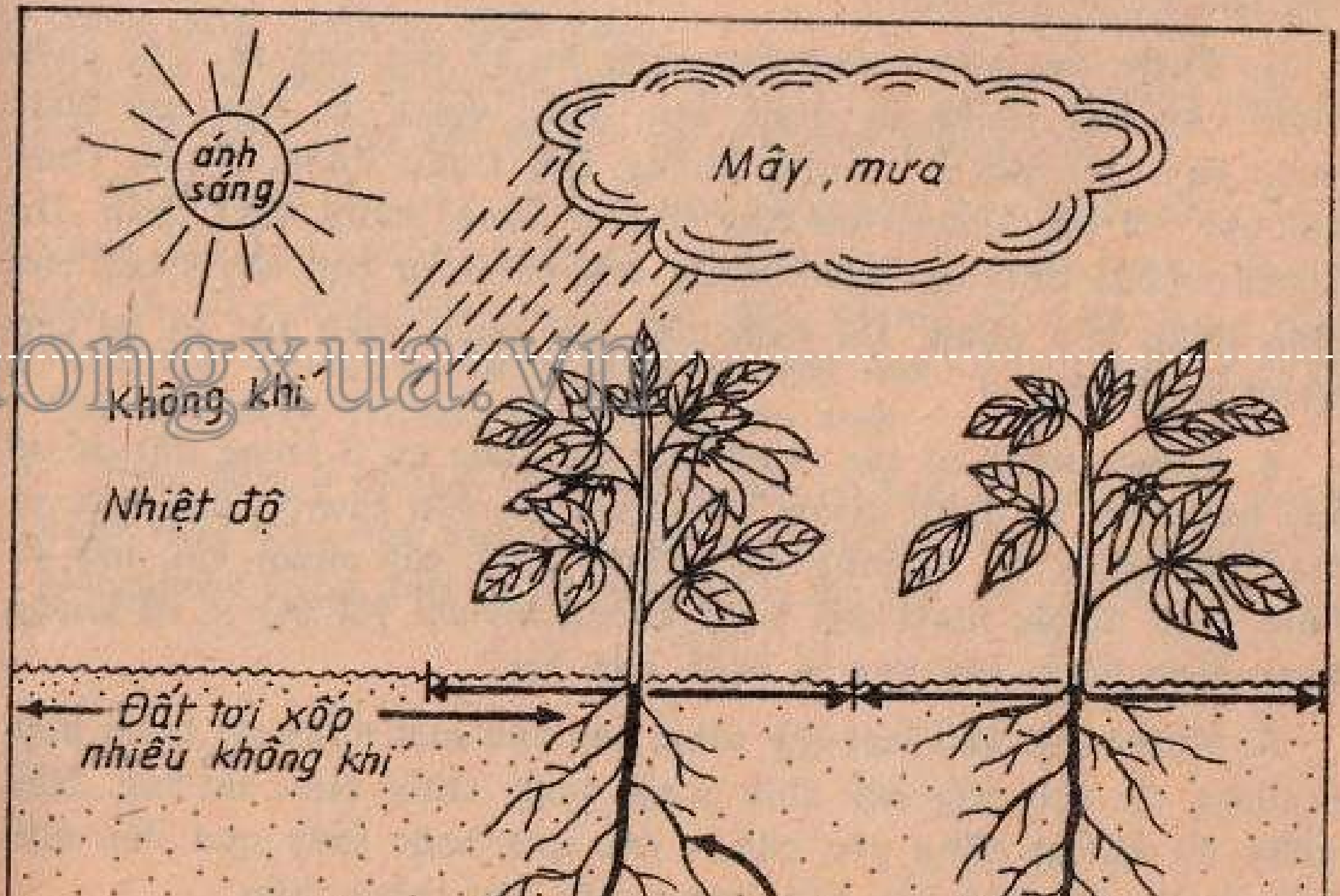

Hình 1 – Ảnh hưởng của điều kiện ngoại cảnh đến cây trồng

1. Ánh sáng. Ánh sáng mặt trời giúp cho sự quang hợp của lá cây, tạo các chất nuôi cây. Thiếu ánh sáng mặt trời thân cây sẽ nhỏ, yếu ớt và vươn dài ra, lá không có màu xanh bình thường. Vì vậy khi gieo trồng rau ,hoa, cần phải chọn đất nơi có nhiều ánh nắng và phải gieo trồng đúng khoảng cách nhất định để chúng không che lấp nhau.

2. Không khí. Cây cũng cần không khí như con người. Không khí cây lấy từ trong đất nhờ bộ rễ. Vì vậy nếu đất xốp, nhiều kẽ hở có không khí cây sẽ phát triển tốt, ngược lại đất bị dí hoặc ngập nước ít không khí cây phát triển còi cọc hoặc bị chết. Người ta thường xuyên xới xáo chính là tạo điều kiện cho không khí chui vào các kẽ hở của đất.

3. Thức ăn. Cây trồng hút thức ăn từ đất qua rễ. Các chất được cây hút nhiều là đạm, lân, kali, ngoài ra còn các chất khác tuy cây hút ít nhưng không thể thiếu được. Thiếu thức ăn, cây còi cọc, chậm lớn hay bị sâu bệnh, năng suất thấp. Do đó cần phải thường xuyên cung cấp thức ăn cho cây bằng các biện pháp bón phân. Đủ thức ăn, cây phát triển tốt và sẽ cho năng suất cao.

thuongmaitr

4. Nước. Nước có tác dụng hòa tan thức ăn ở trong đất để rễ cây hút được dễ dàng. Nước còn tham gia vận chuyển các chất và điều hòa nhiệt độ ở trong cây. Thiếu nước cây chậm lớn, héo rũ hoặc chết. Nhiều nước quá cũng không tốt đối với cây vì rễ không hoạt động được, cây hay bị bệnh phá hại.

5. Nhiệt độ. Mỗi loại cây sống, yêu cầu một nhiệt độ thích hợp, ở nhiệt độ như vậy cây sinh sống, phát triển bình thường. Nếu nhiệt độ không đúng yêu cầu – cao quá hoặc thấp quá đều ảnh hưởng đến sự sống của cây, năng suất cây trồng thấp.

Bài 25

TƯỚI NƯỚC, TỈA CÂY

Cây sau khi được trồng, cần phải tiến hành công việc chăm sóc. Chăm sóc cây gồm nhiều công việc : làm cỏ, bón phân, vun xới,

tỉa cây, tưới nước, phòng trừ sâu bệnh... Chăm sóc tốt, kịp thời sẽ tạo điều kiện cho cây đủ thức ăn, ánh sáng, không khí, nhiệt độ cần thiết để cây phát triển tốt.

Hình 1 – Tưới nước bằng bình có vòi hoa sen

1. Tưới nước. Sau khi gieo hạt hoặc cấy cây, cần phải thường xuyên tưới nước để đảm bảo đủ độ ẩm cho hạt nẩy mầm và cây phát triển bình thường. Đối với cây rau và hoa, vì là cây ngắn ngày, rễ ăn nông và rộng nên nhu cầu về nước càng lớn so với các loại cây trồng khác.

Tưới nước cho rau và hoa vào sáng sớm hay chiều tối. Có thể dùng gáo hoặc thùng tưới có vòi hoa sen để tưới thẳng vào gốc cây (h. 1) .Khi tưới chú ý tưới đều, không để nước đọng thành vũng trên luống, có thể tưới hằng ngày hoặc 2 – 3 ngày một lần. Nếu trời mưa, đất đủ ẩm, không cần tưới.

uongxua.vn

Hiện nay, ở những vùng trồng rau và hoa lớn, người ta thường dùng máy bơm đưa nước vào các rãnh luống để nước tự ngấm vào luống hoặc dùng máy phun mưa nhân tạo để tưới (h. 2). Tưới bằng

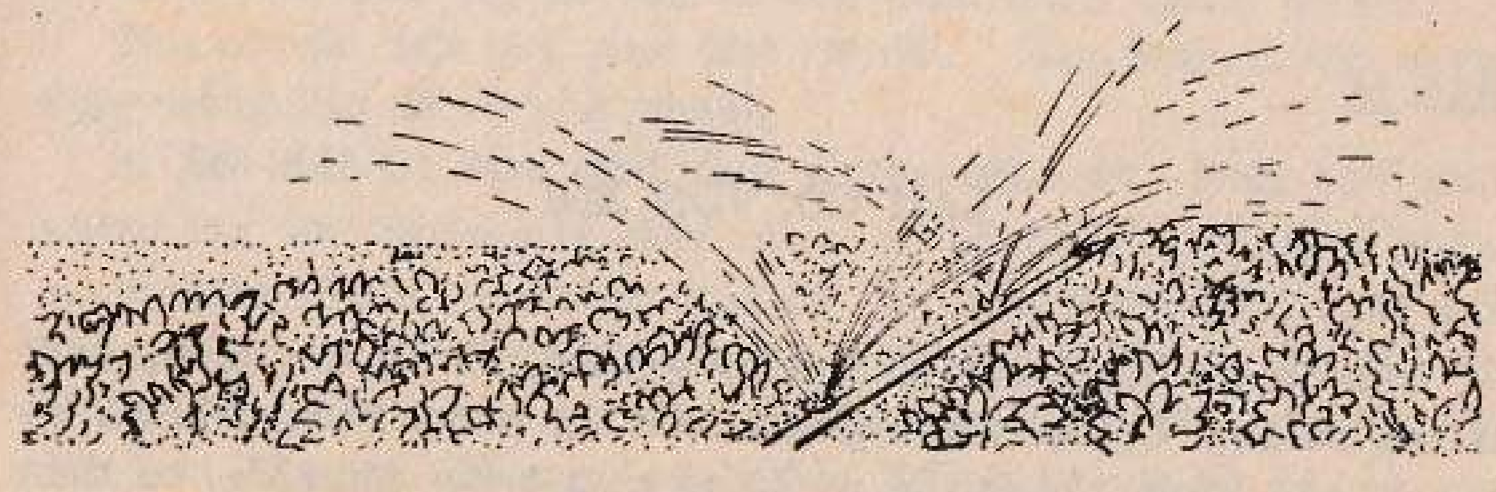

Hình 2 – Tưới cây bằng máy phun mưa nhân tạo

cách này giảm được sức lao động lại nhanh hơn nhiều. Tuy nhiên rất tốn nước do đó cần phải có nguồn nước dồi dào.

2. Tỉa cây. Một số loại rau như cà rốt, rau cải, rau dền, hoa viôlét, hoa cánh bướm... Sau khi gieo cây thường mọc quá dày, chen chúc nhau nên thiếu thức ăn, ánh sáng... để cây phát triển bình thường ta cần phải tiến hành tỉa cây. Những cây tỉa là

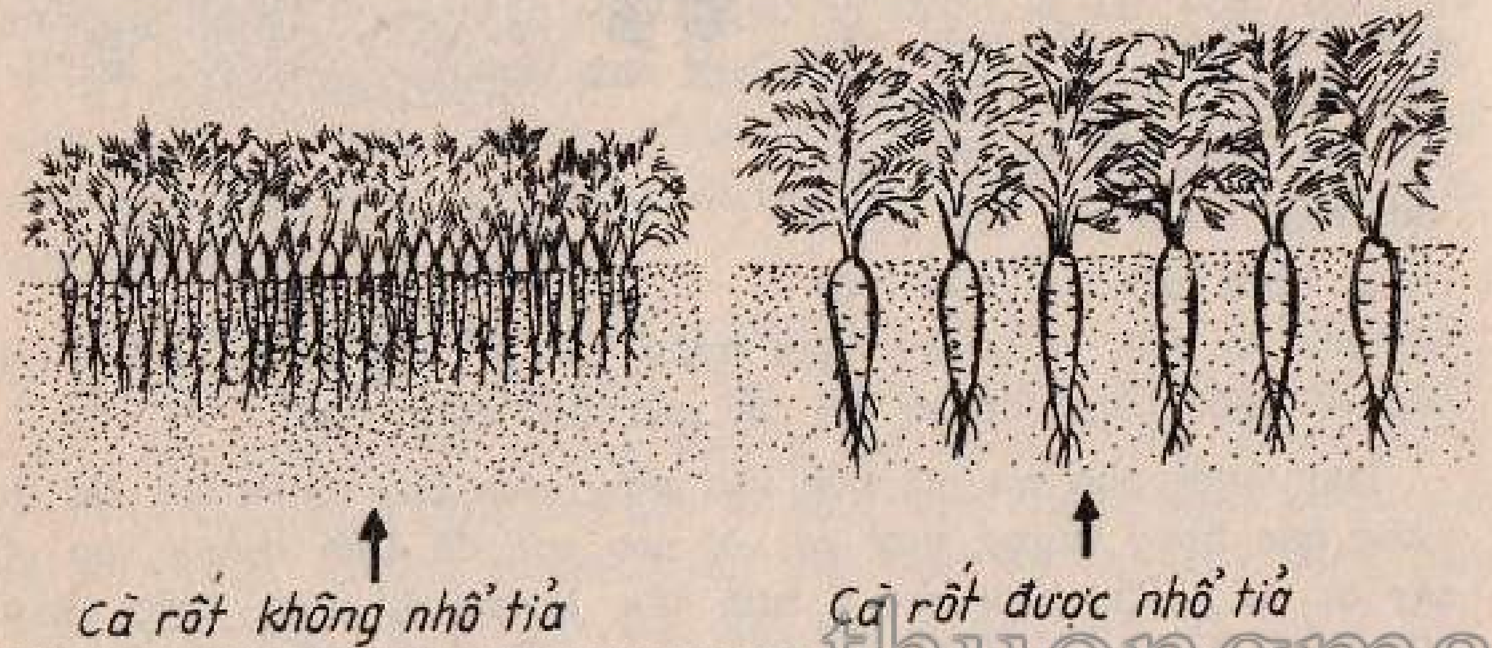

thuongmaitr

Hình 3

những cây gày yếu, cong queo hoặc bị sâu bệnh. Chỉ để lại những cây khỏe, thân to, mập, không sâu bệnh theo một khoảng cách nhất định. Sau khi tỉa nên xới gốc, vun và tưới cho cây. Với số cây còn lại, chúng sẽ đủ thức ăn, đủ ánh sáng, không khí... do đó cây sẽ phát triển tốt.

Bài 26

LÀM CỎ, VUN XỚI

1. Làm cỏ. Cỏ dại là kẻ thù nguy hiểm đối với cây trồng nhất là rau và hoa. Cỏ dại tranh giành thức ăn, nước, không khí và lây truyền sâu bệnh. Cỏ dại lại có bộ rễ phát triển rất khỏe, có thân ngầm ăn sâu trong lòng đất, vì vậy nếu cỏ dại không được tiêu diệt, chúng sẽ lấn át cây trồng. Diệt cỏ dại phải tiến hành sớm,

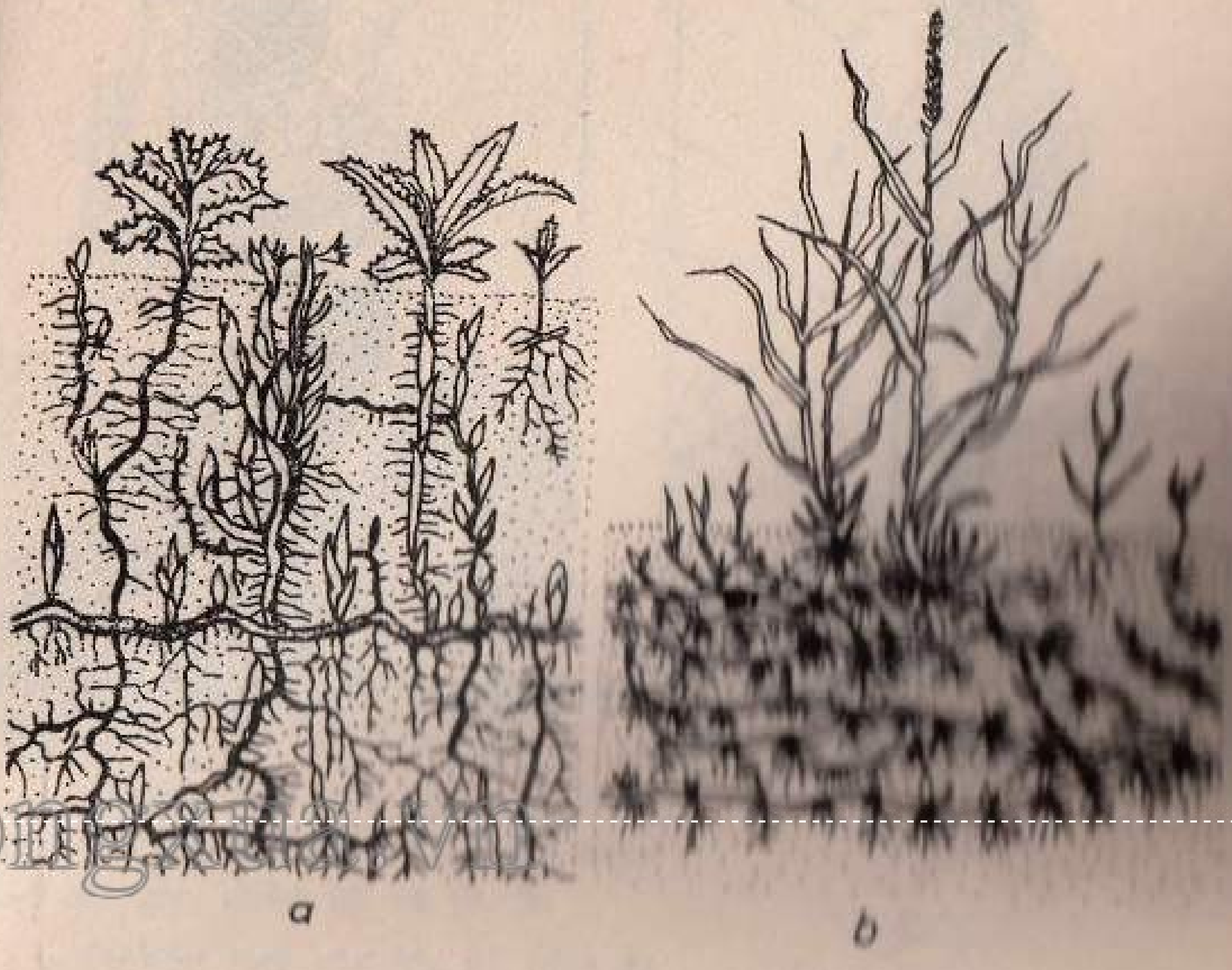

Hình 1 – Thân ngầm (a) và rễ ngầm (b) của cỏ dại

thường xuyên và kịp thời. Diệt cỏ dại bằng dầm xới hoặc cuốc lưỡi nhỏ để đào sạch rễ và thân ngầm. Nhổ bằng tay rễ và thân ngầm dễ bị đứt và như vậy rễ vẫn có thể phát triển thành cỏ mới.

Thu cỏ vào một nơi, phơi khô rồi đốt. Nên làm cỏ vào những ngày nắng ráo để cỏ khô nhanh.

2. Xới đất và vun gốc. Sau những trận mưa hoặc tưới nước nhiều lần, đất thường bị chặt cứng lại (bị dí). Đất bị dí sẽ không có lỗ hổng để chứa không khí do vậy ảnh hưởng đến việc huy động thức ăn cho cây của bộ rễ. Xới đất chính là để cho đất xốp trở lại. Dụng cụ xới là cuốc hoặc dầm xới. Xới rộng quanh gốc, xới nông để không ảnh hưởng đến thân và bộ rễ của cây. Kết hợp với xới là vun gốc cho cây vừa tạo điều kiện cho rễ hút thức ăn được nhiều hơn, vừa chống đổ cho cây.

a b

thuongmaitr

Hình 2 – a) Xới đất ; b) Vun gốc.

Bài 27

THU HOẠCH RAU, HOA

Sau một thời gian gieo trồng, chăm sóc, khi rau hoa có thể thu hoạch được, cần thu hoạch kịp thời để đảm bảo năng suất và chất lượng rau hoa.

1. Thu hoạch rau. Rau có nhiều loại vì vậy phải tùy loại rau mà có cách thu hoạch thích hợp.

– Những loại cây thu hoạch quả làm nhiều đợt như cà chua, đậu đỗ... cần chọn những quả chín hoặc sắp chín, đủ độ lớn thu hoạch. Để lại những quả xanh, nhỏ, thu hoạch sau (h. 1)

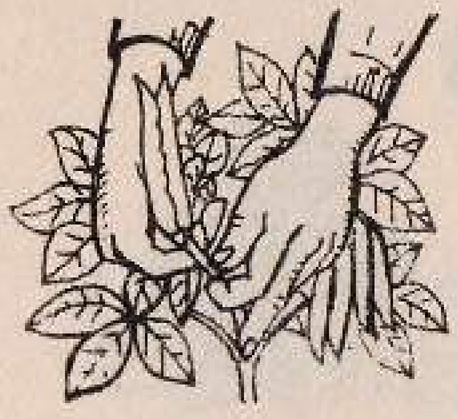

Hình 1 – Thu hoạch đỗ

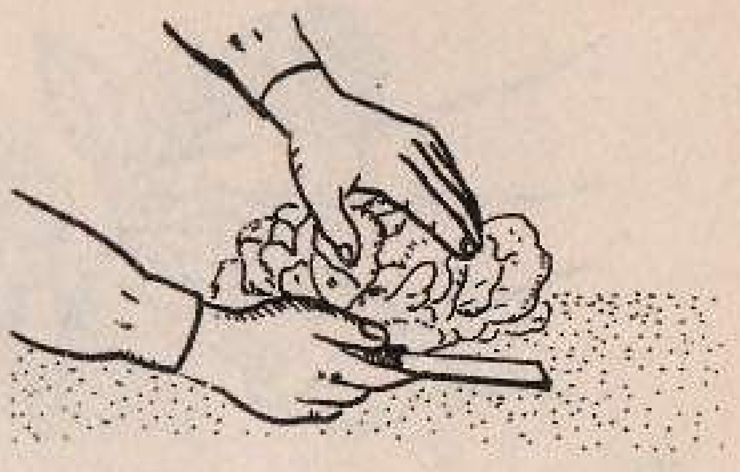

Hình 2 – Thu hoạch bắp cải

– Những loại rau thu hoạch thân lá như rau muống, rau dền, mồng tơi... hái phần sử dụng (thân, ngọn). Nên hái đều để đợt sau cây có thể nảy những trồi mới.

– Những loại cây thu hoạch lá như bắp cải, xà lách có thể tỉa hoặc cắt sát gốc, chừa lại rễ (h. 2)

uongxua.vn

– Những loại cây lấy củ như su hào, cà rốt, củ cải, có thể đào, cắt hoặc nhổ cả cây (h. 3)

Rau sau khi thu hoạch về cần cắt bỏ những lá già, lá vàng úa, cắt gốc rễ rồi rửa sạch, phân loại trước khi đem ăn hoặc bán. Khi vận chuyển rau cần tránh để rau bị dập nát và luôn tưới để cho rau tươi.

Hình 3 – Thu hoạch su hào

2. Thu hoạch hoa. Đối với hoa, cách thu hoạch phổ biến là dùng dao hay kéo để cắt. Lựa những cành có hoa bắt đầu nở hoặc sắp nở để cắt. Không nên cắt sớm quá khi cây hoa nhiều nụ nhỏ vì sẽ lãng phí. Dao kéo cắt hoa phải sắc, cắt gọn. Khi vận chuyển phải nhẹ nhàng, không để hoa dập nát (h. 4)

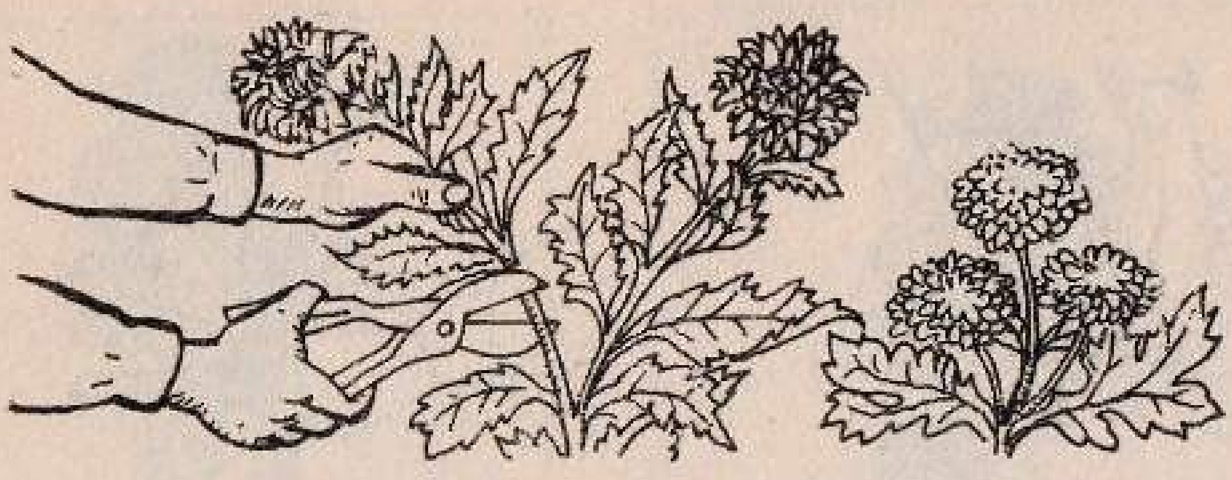

Hình 4 – Thu hoạch hoa

Nếu vận chuyển đi xa, việc bảo quản hoa càng phải cẩn thận hơn. Nếu chuyển nhiều cần có phương tiện bảo quản thật tốt có như vậy mới đảm bảo hoa tươi và lành lặn.

Kiểm tra (1 tiết)

thuongmaitr

MỤC LỤC

Trang

Phần một

THỦ CÔNG

Chương I – Cắt may, thêu

Bài 1 : Vải sợi bông – nguồn gốc, tính chất, sử dụng. Dụng cụ cắt may 3
Bài 2 : Cắt theo đường thẳng, đường cong. Gấp mép vải 6
Bài 3 : Khâu thường, khâu đột, khâu vắt 9
Bài 4 : Viền mép vải bằng khâu vắt 14
Bài 5 : Đính khuy, thùa khuyết
Ứng dụng thực hành trên áo 15
Bài 6 : Thêu lướt vặn
Thêu móc xích
Ứng dụng trên một mẫu đơn giản 23
Bài 7 : Khâu trang trí khăn tay
Khâu và trang trí túi xách tay 30

Chương II – Làm đồ chơi

Bài 8 : Làm ô tô bằng vỏ bao thuốc lá 36
Bài 9 : Làm mô hình đồng hồ để bàn 37
Bài 10 : Làm đèn lồng quả trám 41
Bài 11 : Làm em bé bập bênh 42
Bài 12 : Làm người tập xà đơn 44
Bài 13 : Làm diều bằng giấy 47
Bài 14 : Làm lọ hoa bằng giấy bìa 49

truongxua.vn

Chương III – Lắp ghép mô hình kĩ thuật

Bài 15 : Lắp băng chuyền 51
Bài 16 : Lắp xe cần cẩu 54
Bài 17 : Lắp xe ben 58
Bài 18 : Lắp mô hình theo đề tài tự chọn. Ôn thi khéo tay 61

Phần hai

VƯỜN TRƯỜNG

Chương IV – Trồng rau, hoa

Bài 19 : Ích lợi của việc trồng rau, hoa 63
Bài 20 : Những công việc chuẩn bị cho gieo trồng rau, hoa 65
Bài 21 : Thử độ nảy mầm của hạt giống 66
Bài 22 : Làm đất và lên luống trồng cây 67
Bài 23 : Gieo hạt 69
Bài 24 : Ảnh hưởng của điều kiện ngoại cảnh đến cây trồng 70
Bài 25 : Tưới nước, tỉa cây 72
Bài 26 : Làm cỏ, vun xới 74
Bài 27 : Thu hoạch rau, hoa 76

thuongmaitr

uongxua.vn

thuongmaitruongxua.vn

LAO ĐỘNG - KĨ THUẬT 4

(Mã số : 2H407t5)

In 100.000 bản
Số đăng ký : 133/52 GK/CXB
Khổ 14,5 x 20,5 cm
In và đóng xén tại
Công ty In và Bao Bì - LIKSIN
số 64 Tôn Thất Tùng - Q1
TP. Hồ Chí Minh
In xong và nộp lưu chiểu
tháng 1 năm 1995

GIÁ : 1.900đ